

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes óvra 10 ft — kr.
Félóra
Negyedóra
Egy óra
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többeszer
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bővegyj ma-
don külön beiktatásért 30 kr.

Karácson.

A keresztyén világ időszámlálása, az emberiség megváltója — Krisztus születésétől indul ki s ime általánosan elfogadott, időszámítási mód szerint a ma és holnap elmúltával ránk viradó **Karácson**, egy új évét nyitja meg azon időfolyamatnak, amióta az emberekkel a béke magasztos köszöntésével tudatták az angyali seregek: **Istennek jóakarátát.**

Új év tehát az a keresztyén kegyelet szerint; noha a polgári újév a naptárban nyolcz nappal későbbre van téve, a napra, ti: melyen a született, nemzetiségének kötelező szertartása szerint, ennek vallásos társadalmába beavattatott.

Az évenkénti Karácson nagy fontosságú ünnep a keresztyén társadalomban — mindenkor. Kifejezést adnak ennek a családok, a szeretet azon megnyilatkozásában, mely apró kedveskedésekkel ez a szeretet ünnepe év teszi, annak emlékére, a ki lelki békét hozott a bűn miatt hánykódó szivekbe, akinek élete a szeretet és jó-tétel szakadatlan folyamata volt egészen a kereszthaláláig, annak bebizonyítására, hogy az emberiség is békében álló boldogságát, a személyválogatás nélkül való önzetlen szeretetben találja fel s tartalmazza meg és aki e szeretetben él és e szeretetből cselekszik, az, győz az élet szenvedésein, győz még a halálon is;

mert ön szive lelki békéje felülemeli a náboruságok hatalmán s életében mára tökéletesség Istenének képét veszi fel, mintegy istenül, mert a t ö k é l e t e s s é g l e g f ő b b b é l y e g e : a s z e r e t e t .

A most jövő Karácson azonban még annál is fontosabb, mert ennek a mostan élő nemzedéknek oly napot hoz el, melyet ez még nem ért meg, mivel e karácsonnal egy oly évbe lép a keresztyénség, mely a szeretet vallása tizenkilencedik századának befejező éve, amelyet a Krisztus szerinti vallás legnagyobb felekezetének feje, a pápa is jubilaris évvé tett, hogy alkalmat adjon, az ő fogalmuk szerint, oly bünbánat nyeresére, amelynek erejével, mintegy megtisztulva, lehetőleg lelki békeségben lépjenek át a hívek, a huszadik század kü-zöbén, új élet folytatására,

Vajha a jubiláló és nem jubiláló keresztyének — nemcsak, hanem az egész emberiség megértené már, mi a békességére, mi a boldogságára való s beültetné szívébe azt az atyafiságos szeretetet, amelyet Krisztus szállított le a földre, hogy egyesítsen egy nagy ember-családba minden időkre, legyen bár szín, faj, életmód, nyelv, vallás, éghajlat, és földtáj által megkülönböztetve, mindent, ki ember nevet visel s a teremtetett lények közt a közös alkotó legbevégzettebb műve.

Vajha! . . . Vajha!!

Fájdalom nincs, még a 19. század utolsó évében sincs erre kilátásunk, Az ember hallja a Krisztusi igét, de nem veszi be. A keresztyénség leléteményese ennek; roppant haladást is tett segélyével a kulturában; de azt ami ennek az igének lényege a békességet, az egyesítő szeretetet nem érzi, nem valósítja, hanem az anyagi önzés által hagyva magát vezetetni — igájába fogja az erőtlenekeket.

Bizony mikor a Karácson ünnepén felhangzik az angyali üdvözlés templomokban és azokon kívül: »Békesség tinektek!« hazug szavak azok és a szeretet Istenét bántó káromlás! Mert az ember szive másként érez és karja másként cselkzik mint szája szól s a helyett, hogy szerető keblére ölelné, s kézen fogva vezetné a gyengéket az emberhez illő életre, az emberjogokban gázolva, a tudomány erejével készít azoknak vérfürdőt és tör megsemmítésökre, hogy a tőlük elrabolt zsákmányból kéjleghessen.

Am! ha messze még az az Istenország, amikor egy akol és egy pásztor lesz s az emberiség nagy családja felett a szeretet fellegettelen napja tündököl; ha a nemzetek és államok mostani elkülönöttsége még mindig szükséges, kérdjük: azzal az erkölcsiséggel kell-e ezeket a viszonyokat fenntartani, amit napjainkban látunk érvényesülni: »aki birja, az marja;« vagy azzal az erköl-

Karácsony.

Ma tán a béke ünnepelne,
A Messiásnak volna napja,
Ma mennyé kén' a földnek válni,
Hogy megváltóját befogadja.
Ma úgy kén', hogy egymást öleljék
Szívükre mind az emberek, —
De nincs itt hála, nincs itt béke:
Beteg a világ nagy beteg . . .

Kihült a szív, elszállt a lélek
A vágy, a láng csupán a testé;
Heródes minden földi nagyság,
S minden igazság a kereszté . . .
Elvesztette magát az ember,
Mert lencsén nézi az eget,
Megtákozza világra jöttét, —
Beteg a világ, nagy beteg . . .

Ember ember ellen csatázik,
Mi egyesítsen, nincsen eszme,
Rommá dött a Messiás háza,
Tanítása, erkölce veszve . . .
Oh, dehogya állattá süllyedjen
Kinek lelke volt, nem lehet! . . .
Hatalmas Ég új Messiást küldj:
Beteg a világ, nagy beteg! . . .

Ady Endre.

A hit.

A »Debrecezen« eredeti tárcája.

L-né Fannytól.

Ne kételkedjete az Isteni nagyság létezésén és megnyilatkozásain. Mert történnék a mi emberi felfogá-unk határán túl eső dolgok is, mit csudának nevezünk. A csuda, ama titkos, nem ösmert Isteni erő megnyilatkozása, mit a mai ember tagad kételkedőn. Vannak bár a spirítizmusnak fanatikusai, kik egy koppanásban a levegő megrezgése által, tulvilági lelkek intelmét, nyilatkozatát vélik hallani; de mikor sulyt a csapás, letörnek ezek is, mint gyöngé nád. Pedig az embernek Istenben vetett hitét az élet vihara próbálja ki! De korunkban hányan lettek életuntakká, öngyilkosokká . . . mert hitök gyöngé volt; mert kételkednek az Isten vezérlő erejében.

Én is kételkedtem, mikor még a fiatal vér lázas hevével mindent tudni, látni kívánt a lelkem. A szent Kar csony estéjén tanultam meg hinni és ez az Isteni ajándék a lelkem boldogságává lett.

. . . Későre járt. Kicsinyeim várva-várt karácsonyfáját beragyogta a fény. Fenyő lomborát egy fehér anyalka, ezüst szárnyu lipék és szines gyümölcsök vegyest aranyozott díóval ékítették. Családi szobánkban életkedv, boldogság, a gyermekarcokon.

Lapunk mai száma 24 oldalra terjed.

Nexték a kis Jézus ajándékát tágra nyitl szemekkel, aztán a gyermeki ösztön eleven-ségével rohanták meg a fácskát. Ezt is, azt is akarták a kicsik, mialatt vig kacaj hangzott az ajkukon. Mi szülők boldogan örültünk velük; pedig sziveinknek megvolt a bánata. A tavolabb szobák egyikében feküdt az én drága beteg édes anyám. Az öröm órából oda siettem hozzá.

Mély csend volt itt . . . Két öreg orvos a beteg ágyánál, arcukon megdöbbenés . . . Tekintetem lázas izgalommal kereste a szene vedőt. Ott feküdt petyolat vankosán, kitágult szemekkel. Soha sem feledem . . . Volt . tekintetben valami tulvilági fény . . . erő . . . »Aztán ön kimondta a véget« — sultogtak ajkai . . .

— Dehogya, dehogya szólott kezelő orvosa. És lá tam . . . elsápadt a férfi . . . t

— Jó anyám tovább beszélt. »Ön mondta nincs mentség . . . a baj n gyon előre haladott . . . majd erősebb n folytatta. »De én megnyugszom Isten akaratán, Talán példának küldtettem? vagy hitem bizonyítsam a szenvedésekben . . .?«

Mert mondom néktek azoknak született ma az Istenfia a kiknek a lelkök megnyitott a hitben. Nézzétek kicsi unokám, hogy ör-vendenek a ragyogó fényben . . . Kicsi lelkök érzi, hogy a világosság maga a hitet hozó Jézus! . . .

csiséggel a mit a mi hazánkban tapasztalunk, hogy egy párt hatalmi érdekéért feláldozzák a magyar Nemzet és Állam igaz érdekeit?!

Bizony . . . bizony . . . végtelen fájdalom fogja el keblünket afelett, hogy az emberiség, nemhogy a Krisztusi egyetemes szeretet ígért megértette volna már és valósítaná is a földön az igazság és szeretet Isten-országát, hanem még mintha távolódnék attól s a népek egymással szembe állása kihívóbb mint valaha s az emberiség ügyeért. — közelebb hacsak a népek s nemzetek békejéért is buzgó lélek felsír ama Krisztussal, aki midőn látta, hogy nemcsak az embervilágot boldogító nemes eszméi nem lettek valósággá, hanem saját nemzete is elfogultságában, meghasonlásban önkezével ásta sirjár és megváltojának faragja a keresztfát, átellenében ülve hazája fővárosának, mérhetetlen fájdalomában nyögte el a Hazájáért való aggodalom örökké nevezetes és tanuságos szavait: »Jeruzsálem! Jeruzsálem! ki megöli a prófétákat és megkövezed azokat, a kik tehozzád bocsátatnak, mennyiszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat miképen a tyúk az ő fiait egybegyűjti szárnyai alá s nem akartátok? Ime azért a ti házatok pusztá léssen. Mat. 23: 37, 38.

— a. — r.

Debreczen, december 23.

Az új levélbélyegek. A magyar királyi államnyomdában már óriási kötegekben késznek állanak a szivárvány hét színében tarkált új levélbélyegek és a szétkülöndűket most kezdik meg, hogy 1900. január elsején forgalomba kerüljenek. Tízennyfele levélbélyeget készített az államnyomda, a melyek nagyságra olyanok

És az anyai szív egész szerelme ott volt ott ragyogott arcza, a mint két kezét kitarva, lelkevel látni látszott.

Már ekkor térdre borulva, lábánkosába temettem arczomat, könnyeimet. Még az orvosok szemében is könnyek csöppje ragyogott fel! Elszorult a szív, elhalt a hang, valami kimagyarázhatatlan ér és tartotta fogva a lelket . . . Érzés, melynek ereje megtörte a világi bölcseséget. Egyszer mégis megkérdedtem az orvost:

— Mit gondol, látta az edesanyám örvendő unokait? hisz a karácsonyfa készítéséről nem is szólottunk a nagy beteg előtt. Az orvos egy másik ténnyel válaszolt. Szó szerint ismételte konzultálásuk szavait . . .

— Hallhatta? . . .

— Talán megérezte!

— Lehet ezt tudományosan kimagyarázni? . . .

— Sok dolog van, mit nem ösmerünk, csak érezni tudunk — szólott szelíden az öreg orvos. Azután elmondta, hogy egy ember ravata on fekszik ki egész valóját fölbredt hitében nyerte vissza. Nagyon érdekelt. Az orvos elmondta.

Bárzi Tamás fiatal éveiben nagy uradalom erdésze volt. Szorgalmas, józanéletű. Minden örömet egyetlen fia — Gáborban lelta föl, kit az anya élete árán nyert. Talán a hitvest is szerette gyermekeiben, hogy lemondva minden örömeiről, eleve cseljaul a gyermek nevelését tűzte ki. Jó nényt kérte föl a haz vitelére és a szelid lelkű Juczi néni gyöngéd szeretettel is ápolta, nevelte Gábort. A fiu remekül fejlődött. Szabályos idomai feszültek az egészségtől. Mikor terdig hóban do-

mint az eddigiek, de értékben, színben és rajzban egészen különböznek. Az új levélbélyegek a következők: Szürke színű egy filléres, a milyen kis értékű meg eddig nem volt forgalomban; a két filléres levélbélyeg sárga, a 3 filléres narancssárga, a 4 filléres ibolyaszínű, 5 filléres zöld, 6 filléres vörösbarna (az eddigi zöld volt), a 10 filléres maradványos piros, a 25 filléres kék, a 30 filléres tégla- és a 50 filléres bronzvörös a 60 filléres sárga, az egy koronás bélyeg olyan mint az eddigi, narancssárga. Az új levélbélyegek értékét természetesen koronás és filléres fölírások jelzik fekete nyomással. Az új levélbélyegek mellett új levelező-lapok is jönnek forgalomba. Így: négy filléres levelező-lapok barnássárga papíron barna szöveggel és ugyanilyen színű nyomtatott jeggyel. Ezek a levelező-lapok a belföldi forgalomba valókat és zeket nem drágitottak meg. Öt filléres levelező-lap, a mely Ausztriával, Bosznia, Herzegovina, továbbá Német orszaggal, Szerbiával és Montenegróval való forgalom számára szól. Ezek a megdrágitott levelező-lapok, a melynek halvány rózsaszínű papírról zöld színű szöveggel és nyomtatott jeggyel készültek. A tíz filléres nemzetközi levelező-lapok szürkészöld papírról piros színű szöveggel és nyomtatott jeggyel készül. Zárt levelező-lapok kétféle lesz: Hatfilléres a helyiforgalomra és tízfilléres, a nem helyi forgalomra. Mindegyik kekszürke papíron, de az első zöld színű szövegű, a másik piros színű. Az új öt filléres levelező-lapokon kívül az eddigi két krajczáros is lehet használni, ha a két krajczáros jegy mellé meg egy filléres jegyet ragasztanak. Arre nézve, hogy a mostani értékjegyek és értékjegyes nyomtatványokat mikor zárják ki véglegesen a forgalomból és a magánosoknál levő esetleges készleteket meddig lehet becsélni, majd később határoz a kereskedelmi miniszter. Az új levélbélyegek forgalomba bocsátásáról különben a miniszter hirdetményt fog kibocsátani a napokban.

bálódzott társaival és kis keze veresre fagyott, az edzett gyermek csak nevette. Életkedv, öröm ragyogott nagy barna szeméből és annyi önzertet dagasztotta kicsi kebelét, hogy első tanulója lett az iskolának. Leczkéit végezve legjobban szeretett a közel városban lakó Harter Ferikével eljátszani.

A gazdag kereskedő fiacskája is melegen vonzódt Gáborhoz és szivők úgy megértette egymást, mintha édes testvérek lettek volna. Egyszer aztan halálos beteg lett a kereskedő fia. A kétségbeesett szülők mindent elkövettek megmentésére.

Tavoból hívott orvosok működésével is csak hetek multan volt remény a hagymazos, lazas, kis beteg felgyógyulásához. Gábor legnagyobb öröme lett, amikor már lehetett s elmebetett meglátogatni Feriket. Az erdész maga vezette fiát, hogy ő is üdvözölhesse a boldog szülőket. »Térden kértük az Isten kegyelmét, mondotta az édes anya. Az atya pedig boldogsággal könyvelt szemekkel: »Az emberi tudomány és a mi szeretetünk tartotta meg.»

Boldogság volt a házbán; de legboldogabb az egymást szerető két kis barát.

Ezen a gyermeki benső barátságon olykor aztan elgondolkodott a Gábor édesatyja. Ilyenkor elszomorodott, úgy érezte, egykor elszakítja őket a pénz. Feri bizonyonyal magas akadémiákat keres majd fel; míg Gábornak — mivel csak szerény atyai támogatás juthat osztályrésztül — azt nem teheti.

És e naptól az erdész kétszeres szorgalommal gondozta az uraság birtokait. Fizetés emelet, különösen pedig a nagyuri befolyás jóakarát kívánta megnyerni, biztosítani gyermekén k.

Most is hogy az uraság vadászatot ter-

Vármegyei gyűlések.

Arad vármegye közgyűlése. Arad vármegye törvényhatósága — írja levelezőnk — ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott Fabian László főispán elnökelete alatt. A rendkívüli megyegyűlés összehívására több sürgős dolog, közöttük a kórházépítési kölcsön ügye adott okot. Az előadó előterjesztette hogy a vármegyei kórházkölcsön ügyében hozott azt a határozatot, mely szerint a közkórház kibővítési munkálatainak fedezésére szükséges 90.000 forintnyi összeget a gyámpénztárból vegyék kölcsön, a belügyminiszter nem hagyta jóvá. Ez a kölcsön csupan háromszoros je zálogi biztosíték, azaz 270.000 frt. értékű ingatlan vagyon biztosítéka mellett volna lehetséges. De különben az árvák vagyonából 50.000 frtot meghaladó kölcsön nem volna kivihető. Kapcsolatos ezzel a betegápolási díjak ügye, a belügyminiszter ugyanis az ápolási díjakat, melyeknek 62 krajczárról 86 krra való felemelését kérte a megye, — 59-re szállította le. A közgyűlés Fabian László főispán, Dálnoki alispán, Vásárhelyi László és Suciú János felszólalása után elhatározta, hogy a díjaknak 86 krajczárra való felemelését újból kerik a miniszteről; a 90.000 frtos kölcsönre nézve pedig elfogadták az alispánnak azt az előterjesztését, hogy a kölcsönt folyó számlára vegyék fel két aradi pénztartóval, Dálnoky Nagy Lajos alispán tett ezután előterjesztést a hivatalos órák megváltoztatása végett. Eddig délelőtt és délután jártak hivatalba a megye, de az új terv szerint olyan formán lenne a hivatalos idő, mint az államasutak központi hivatalaiban van. A tisztviselők és a pénztár személyzete reggel fel 9 óratól délután 2 óraig, a kezelőszemélyzet 8 óratól 2-ig lenne hivatalban. A közgyűlés elfogadta az előterjesztést és így délután újévől kezdve nem lesz hivatalos óra a vármegyén.

Csanád vármegye rendkívüli közgyűlése. E hó 16 án a vármegye törvényhatósági bizottsága több rendbeli sürgős ügy elintézésé végett, rendkívüli közgyűlést tartott. Az igazoló választmány jelentését a megejtett megyebizottsági tagok választásáról tudomásul vették. Az igazoló választmány elnökevé Lovovics József főispán kinevezte Farkas Lászlót, tagjainul Fleischer Gusztávot, Farkas Mór

vezett ügyes hajtók állottak rendelkezésre. Egy vadkant kellett elejteni, mely vezére volt a falkának, a mely hetek óta pusztított a vetésben. Többszöri kopozás nem sikerült, a ravasz duvad sejtve a veszelyt, csörtetve huzódott az erdő mélyébe. Mikor aztán birodalma ismét csendben pihent, a marcsona állat egészen az erdész lakásig merészkedett. Bárzi készen tartotta fegyverét, egyszer ra is duplázott, de magával vitte golyóját is az állat.

A vadászat most sem sikerült. A földes ur bosszusán tért haza, az erdészt is bántotta a dolog. Este faradtan hazatérve, asztalhoz ül, hol párolgó estebéd fogadta. Gábor pedig atkarolta édesatyja nyakát. Boldog volt a fiu. Karácsony estje volt . . . és Ferike gazdag ajándékainak felét küldte neki.

Már 12 éves fiu volt Gábor, de pajzán, vidor gyermek. A mint asztalnál ült a kis család, valami csodálatos csörtetés, sutógást hallott a fiu. Atyjára tekintett. Az erdész egy percig hallgatott, aztán lehozta a világító lámpát és szólott Gábornak, hogy nyisson ablakot. A hold ezüst fénye ragyogta be a láthatárt. Egy fekete tömeg körvonalai látszóttak a havon. A vadkan volt. Alig lépett Gábor vissza az ablaktól, már dördült az erdész fegyvere. Utána mindjárt egy másik golyó, mit rettenetes sikoltás követett. Juczi néni kétségbeesetten rohant Gábor felé. Az erdész már fogta gyermekét. Borzasztó látvány az atyai szivnek, a mint elele, mindene kinosan vergődik. Még egy sohaj, egy lélegzetvétel, azután vég, mindennek vége volt. A mint az erdész fegyvere eldördült, a kíváncsi gyermek futott az ablakhoz. Őt érte a második golyó és elsöpört életet, boldogságot, reményt. Karácsony reggelén ott feküdt a fiu a

es Major Miklóst, a megyebizottság megválasztotta: Török Imre, Földessy János, Csécsy Miklós, Pártos Izó, Tarnay Ivor tagokat. Megválasztottak továbbá az állandó választmányba; Füzesséry Kálmánt, az egészségügyi bizottságba: Kristóffy Janost és Thaisz Gézá; a statisztikai bizottságba: Tarnay Ivort, a megyei nyugdíjválasztmányba: Füzesséry Kálmánt és Szalay Dezsőt, a községjegyzői nyugdíjválasztmányba Szalay Dezsőt; az árvabázi igazgató-választmányba Kristóffy Janost. A tetemes nyugdíjazások folytán megadott közsegjegyzői nyugdíjalap-pénztár költségeinek fedezése a szabályzatban gyökeres reformokat lefektettek. A jegyzők hozzájárulási átlagát 2 százalékról 13 százalékra emelték fel és a közsegekre fel százalék potadót vetettek ki. A hivatalvesztésre ítélt Makay Endre főpénztáros neje kérvényt adott be a férje által befizetett nyugdíjjarulékok kiutalása végett. A bizottság 26 szóval 17 ellen a kiutalás mellett határozott, de ezt megfőlebbzték. Az ülés végén Justh Gyula kérdést intézett a vármegye aispánjához, miért nem tárgyaltak Maros-Vásárhely átiratát a kvóta-főlemezés ellen. Dr. Náray Lajos főjegyző válaszában az aispán helyett és kijelentette, hogy a megye kormánya csak rendes közgyűlésen tárgyal ily fontos természetű dolgokat. A másik ok a főlemezés vita elkerülése volt.

Tavaly is féretették a csongrádi s a többi vármegyék bizalmi feliratait, s márcziusban minden háborúság nélkül iratárba tették a Bányfyt dícsőítő iratokat. A megye különben már 97-ben nyilatkozott a kvótakérdésében. Justh viszonzválaszában kijelentette, hogy az ő kívánsága nem ily dologra vonatkozott, a mik a májusi közgyűlésen már elveszítették aktualitásukat. Szomorú dolog, hogy a vita elkerülése véle a magyar kormányt ily cselekedetre. A májusi közgyűlésen különben indítványt fog tenni, hogy a megye jövőben kétfő helyett 4 rendes közgyűlést tartson.

A képviselőház ülése.

A képviselőházat Dec. 21-én nagy meglepetés érte: a kvóta javaslatot levetették a napirendről. Várták, de csak másnapra. Tíz óra után, a mikor Tóth László Béla megoyította az ülést, Nem-

nyi Ambrust, a javaslat előadóját nagy munkában látták a képviselők. Tett-vett, rakosgatott könyveket, aktákat, egész iratesomókat; összeszedte előadói sátorfáját, a sok papirost, a melyen szám, adat, jegyzet volt, mind a kvóta javaslat megtámogatására. A függ. part körülállta s gyönyörködve nézte a csomagolást.

— Költöztetted a kvótát? — kérdezték, a kik megsejtették a nagy buzgalom okát.

— Hát már ma megyünk, itt hagyjuk ezt a tárgyalást? ostromolták tovább. De az elnök ekkor már végére ért aprólékos jelentéseinek s szóásra hivta föl a kormányelnököt. Mindenki helyére ült, hogy jól hallhassa nyilatkozatát.

— A Házban már több ízben kijelenttem — mondá — hogy e javaslatot egyezmény természetűnek tekintem és a törvény értelmében mindannyian annak tekintjük, így tehát e javaslat természetesen törvényerőre csak akkor emelkedhetik, ha az osztrák birodalmi tanács az ennek megfelelő törvényt alkotja, még pedig az év vége előtt.

Miután a tegnapi napon az utolsó kísérlet is megusult arra nézve, hogy az osztrák birodalmi tanácsban a kvótajavaslat tárgyalassék és még ez év folyamán törvényerőre emelkedjék és amint hivatalosan konstataáltam, a birodalmi tanácsnak képviselőháza tegnap tartotta ez évben utolsó ülést és csak az urak haza tartja, gondolom — má az utolsó ülést és igen valószínű, hogy az osztrák birodalmi tanács a legközelebbi napokban elfog napoltatni, ki van zárva a lehetősége annak, hogy ottan e javaslat ez évben csak tárgyalás alá is vétessék. Ennélfogva most már nem lenne többé célja és értelme, hogy mi magunkban folytassuk ennek az egyezmény természetű biró javaslatnak tárgyalását, a mikor a másik egyezkedő fél nem tárgyalja.

Miután czéltalan tárgyalásokat én ebben a Házban nem kívánok, melyeket eddig folytatnunk kellett és helyes volt mindaddig, a mikor a lehetetlenégnek ez a ténye oda at be nem következett! (Igaz!) ezért kérem a törvényjavaslat tárgyalását megszüntetni és a mai ülésén már nem folytatni.

A holnapi ülésre kerem napirendre tűzni a honvédelmi miniszter által a véderőről és az ujoncz megajánlásáról elterjesztett törvényjavaslatot

illetőleg a véderőbizottságnak erre vonatkozó jelentését. (Helyeslés.)

Az elöszöket az indítvány második része kellemetlenül érintette. Nincs elkészűve a honvédelmi javaslatok tárgyalására, pedig itt sarkallik követeléseinek egyik legfontosabb része.

Tóth János mondjart szövé is tette ezt. Az ellen nincs kifogása, hogy a kvóta javaslatát levegyék a napirendről: de ahhoz nem járulhat, hogy a honvédelmi javaslatok tárgyalásához már holnap hozzáfogjon a Há. Ha a kvótára jelentőséggel bír, hogy az osztrák birodalmi tanács nem tart ez idén ülést, ennek a honvédelmi javaslatokra is jelentősége gel bír, hogy az osztrák birodalmi tanács nem tart ez idén ülést, ennek a honvédelmi javaslatokra is jelentősége van. Az ujonczozás és a hadi letszam meghatározása ugyan nem közös ügy, de közös érdekű ügy, a mely mindkét államban egyenlő elvek szerint intézendő el. A 14. §. alapján pedig elintézni nem lehet, tehát ennél is szükség van a Reichsrathra. Ha a kvóta további tárgyalása a Reichsrath eloszlásával czéltalan munka, akkor a honvédelmi javaslatok tárgyalása is az, a jelen körülmények között, Napirendre tűzésükhöz nem járul.

Széll Kálmán kormányelnök: Tóth János okoskodásának konkluzióját nem tartja helyesnek. A kvóta és a honvédelmi javaslatok kérdése nem hasonló, mert a kvóta javaslata egyezmény természetű és érvényre emelése szoros határidőhöz van kötve. Az ujonczozás és a hadi letszam meghatározása nem egyezmény. Napirendre tűzhetjük és tárgyalhatjuk tetzesünk szerint s erre sujt helyez a magyar törvényhozás önállósága szempontjából. (Tetszés.) Nagy különbség van abban, hogy mennyiben czéltalan a két munka. A kvóta határideje január 1-jen lejá. A honvédelmi javaslatok nincsenek terminushoz kötve, a fontos csak az, hogy törvényerőre lépjenek még a jövő ujonczállitás előtt. Tisztán az opportunitás szempontja tetette vele azt a javaslatot, hogy már holnap kezdjék meg a javaslatok tárgyalását az idő ökonomikus fölhasználása céljából.

Rátkay László ramutalott arra, hogy nem helyes a javaslatokat az ünnepek előtt tárgyalni, mert a tárgyalás akkor nem történhetik azzal az alapossággal, a mely feltétlenül megkivántatik ily fontos ügynél. A függetlenségi

kicsi koporsóban. Az atya csak nézte, nézte szóltalanul... Néha fejéhez nyult!... nagyon fájhatott ott... De nem panaszkodott, nem sirt, csakhogy meg volt semmisülve.

Az erdők vadja szagudhatott szabadon ettől az embertől, nem kellett már félni. Az uraság nyugdíjazta; de neki mindegy volt. Mikor Juczi néni úgy vélte, jobb ha a városba költöznek, szóltalanul követte. Csak egyszer mikor a kis Ferit meglátta, szakadt fel lelkéből a kín... Azután került még a gyermekket is. Jöttek, mentek az évek. Tíz teljes év. Az erdész élő halotta lett. „Fajdalmában az esztét vesztette” — mondták az emberek — „Csak a hitét az Isten vezérő kezében” — szólt Juczi néni.

„Mi adna lelkednek erőt, mikor a csapásban csak verést, szerencsétlenséget látsz;” aztán a jó asszony elővette könyvét és hangosan imádkozott.

Ismét Karácsony estje volt. Bárcki a megtört aggastyán barázdáit arcát fehér haj környezte már. Néman ül. Juczi néni most is imát mondott. „Mert a te akaratod nélkül a hajunk szája sem görbül meg.” Oly áhitattal olvasott; észre sem vette, hogy Bárcki föltekint. Nem az ima szent szava hatott a lelkére, de hallott valami csörtetést, szuszogást, mint akkor azon a borzasztó éjjelen. Kiserteti borzadály futott át a lelkén hallgatott... hallgatott... mintha a ház körül jönne. Most pedig rejjele neki ütődött a külső ajtónak. Juczi néni vitte a gyertyát, de az erdész előre sietett szokatlan ruganyos léptekkel.

A mint a kilincs engedett, nehéz tömeg

zuhan a háznak földjére. Bárcki megragadta. „Ki vagy? Mit akarsz itten...?” Ember volt rongy darócban. Veres szeme bambán bámult maga elel. Kóczos haját rég nem járta fésű és piszkos kezén csönthoz tapadt a br; duzzadt arcát kékes színű erek még inkább eltorzították.

Nem birt a lábán megállani. A szesz és hideg megbénították. Egyszer csak éktelen vigyorgás jelent vonásain és reszkető kezét előre nyujtva, „Ni-ni maga... maga... a... a Gábor atya...”

Ki vagy kiáltott Bárcki hangosan...? Valami rettenetes érzés szállott a lelkébe... „Én... én... hát nem ösmer... én a Feri vagyok...!”

Bárcki összecsapta kezét... „Teremtő Isten!... Tíz év óta most először monda Isten nevé... Juczinéni csak sirt... sirt keservesen. „Hantér Feri!... Mi történt magával...? „Aztán beljebb hívták az elzúllott alakot. Csak vont a vállát... nem volt az már képes gondolatát rendszerezni.

„Az apám megbukott... anyám meghalt... de én egyszer nagyon beteg voltam... hej ha akkor meghallhattam volna... ha meghallhattam volna...” suttogott szüntelen.

Bárcki halálsápadtan hallgatta... hiszen meghalt... ez is meghalt...! Aztán Juczinéni tekintett. A jó asszony imára kulcsolta kezét... „Ha Gábor így nézne ki” — suttogta a nő. — „Ha Gábor így halt volna meg” — mondtá a ferfi...

Hoztak meleg levest, egy öltözet ruhát, ágat is vetettek. Ferinek nem kellett. Kiment a konyhába, ott húzta meg magát. Reggel

már ott sem volt. Még a ruhát sem vitte el, pár garast kért a cseléd leánytól és mikor az erdész ablakánál állott, látta, hogy ingatag léptekkel megy a kocsma felé.

„Én istenem, én Istenem, csakhogy nem a Gábor... Én Istenem, áldassék a neved. Nagy a te hatalmad.” Fohászkozott az erdész. „És aki hisz benne, megnyugszik lelke — végi egy szelid hang.

Bárcki hatra fordult, megfogta a kezét. Juczi néni keze volt az.

E naptól regét beszélt a város népe. Azt mondták, Karácsony estjén rongyos darócba öltözött az angyal és megvigasztalta és vissza is adta az erdész észbeli tehetségét.

És Isteni csoda történt! Az ember kétsége elszállott és lelke megnyitott a hitnek. Az Isteni erő vitte azután. Hol bánat, csapás sujtott, ott megjelent egy fehér aggastyán. Az erdész volt. „Hát nincsen hitetek... Nem hisztek az Isten vezérő ujjában? Nincs semmi véletlen. Lehetne az ő akaratán kívül a földön valami?” — mondtá ilyenkor a hitre ébredt, hitben megvigasztalódott és hiterőssé vált erdész.

Most is — végezte az orvos beszédét — egy majorságba lecsapott a halál. Az atya véletlen lelőtte gyermekét. A szülők kétségbeeső vergődése szívet szaggató. Nem él már az erdész. Am, ha a ulyosn megpróbáltatott szülők lelke megnyilik a hitnek, úgy nekik mint minden hívőnek, megszületik a béke — a békét hozó Jézus szent Karácsony ünnepe. Hit az emberi élet örangyala. „A ki hiszen, idvezül!”

párt sok nagy sérelmét akarja itt fölémlíteni s ezt a rövid, szorongatott tárgyalás lehetlenné teszi.

Kiss Albert: csatlakozott ezekhez az okokhoz. A kik szólásra fel voltak jegyezve, a miniszterelnök felszólalása után örömmel állanak el a szövegetől. Hangsúlyozta, hogy az ország boldogulása csakis az önálló vámterület alapján lehetséges. Az ország újból a bizonytalanságba süllyedt le, ez pedig közgazdasági tekintetben óriási károkat okoz.

Ugron Gábor: Az 1867. XII. törvényzcikk 12. §-a értelmében az ujonczok megajánlásának joga, a megajánlás föltételeinek meghatározása és a hadsereg kiegészítése a magyar törvényhozás saját joga. A kérdés ma nem is ez, ehhez szó nem fer, senki kétségbe nem is vonja. A kérdés az, hogy oly nagy jelentőségű törvény, mint a milyenek a honvédelmi javaslatok, ünnepek előtt két napra korlátozott időben tárgyalassék. Azok, akik az önálló magyar hadsereg hívei, a kiknek a jelen állapotok ellen nagy sérelmeik vannak, nem járulhatnak ehhez, mert nézeteik kifejtését megszorítják. Nézetük szerint ráérnek a javaslat tárgyalásával az ünnepek után. Veszedelem, kár ebből nem származik, már csak azért sem, mert az ujonczozás előkészületei ügyi megtehetők.

Széll Kálmán kormányelnök: Nincs egy véleményen Ugronnal, mert a tárgyalásra indítványa szerint, nincs kényszerhelyzet. Nem azt javasolta, hogy két nap alatt végezzenek, hanem hogy holnap kezdjenek a tárgyaláshoz. A tárgyalást azután folytathatják. A honvédelmi javaslatok különben sem tesznek változtatást a jelen állapotban. Azt gondolta, hogy a viszonyok akként alakulnak majd, hogy a Házat csak január valamely későbbi napján hívhatja össze, ezért tetszett célszerűbbnek indítványa. Azonban, ha az ellenzék szélesebb keretben óhajtja a javaslatokat tárgyalni, nincs kifogása ellene. Nem akar senkit szólása szabadságában korlátozni. (Helyeslés.) Azonban kéri, hogy ezt a maga megokolásával vegyék tudomásul (Derűtség), nehogy félreértés támadjon. (Tetszés.) Szívesen beleegyeznek, hogy a javaslatokat januárban tárgyalják. A napot holnap határozzák meg. (Zajos eljenzé.)

Az elnök ki mondja, hogy a Ház a kvótajavaslatot egyhangulag leveszi a napirendről.

— Béke hvaira! bucsuztatják a függetlenségi párton.

— Egessék el! ajánlja Endrey Gyula.

Végül **Wlassics Gyula,** a közoktatási miniszter terjesztett a Ház elé két jelentést.

A Ház holnap, jövő munkájáról fog intézkedni, a miről a kormányelnök tesz majd indítványt.

Az ülés ezzel véget ért.

A tegnapi — Dec. 22. — ülés tárgya, a képviselőház további munkarendjének meghatározása s a karácsony és újévi szünnapokra bucsuvétel leendett. Azonban — nulla dies sine linea — **Ugron Gábor** az elnök megfőrtéte s az utolsó bekövetkezése előtt még interpellációt intézett a keresk. miniszterhez.

Az ülést **Perczel D.** elnök nyitotta meg s mindjárt a jkv hitelesítése után bejelentette, hogy **Lator Sándor** m.-szegedi képviselő választása ellen a törvényes határidő letelte alatt kérelem nem adatván be — igazoltatik s ezután, hogy a min. elnök fog szólni.

Széll K. Tekintettel az ünnepekre és hogy a delegációk működésüket a legközelebbi napokban folytatva, ez jan. első felében előreláthatólag véget ér: kéri kimondani, hogy a Ház jan. 18-ig érdemleges ülést nem tart. A jan. 18-iki ülés napirendjére kéri kitűzteni a hadilétszámról és ujonczokról szóló javaslatot és a jelentéseket. Ha a pénzügyi bizottság addig elkészül a költségvetéssel, a napirendre lehet tüzni az állami költségvetést, ha ez nem lehetséges, akkor a keszen levő javaslatokat. Miután az állami költségvetés tárgyalása, mely jan. második felében kezdődik,

előre láthatólag hosszabb ideig buzódik, ez a napirendre nem hétekre, de hónapokra szól. (Helyeslés.)

A Ház a napirendet elfogadta.

Elnök: Ugron G. interpellációt jelentett be.

Ugron G. azt, hogy a magyar ipar nem tud tekintélyre vergődni, annak tulajdonítja, hogy az állam nem támogatja kellően. Osztrák iparcikkeket itt a magyar ipar termékei gyanánt adnak el és a tisztességtelen verseny e neme ellen nincs szava az államnak. Magyarország nem tűrheti el, hogy a tisztességtelen verseny, kezdő iparát még azzal is győgítse, hogy a nemzeti lelkesedést a maga számára foglalja le, még pedig csalással.

Interpellációját a kereskedelmi miniszterhez intézi, hogy van-e tudomása arról, hogy külföldi árucikkeket **Honig y ártmá ny** fölirással bocsátanak forgalomba, hogy a vásárolni akaró hazafias közönséget félrevezessék. Kérde, szándékozik-e benyújtani oly törvényjavaslatot, melyben kötelezi a gyarost, hogy az áru, göngyön, számlán megnevezze a származás államát s a ki ez ellen vét, súlyos büntetés érje? (Helyeslés.)

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: E kérdéssel naponta foglalkozik. De mivel az egész kérdést fel akarja oldani s nagyon komplikált dolog, türelmet kér. Ismeri a tisztességtelen verseny e formáját és rajta lesz, hogy a viszályt megszüntesse.

Ugron Gábor a választ elfogadta. A Ház szintén elfogadta.

A jegyzőkönyvnek azonnali hitelesítése után az **elnök** boldog ünnepet kívánt a Ház tagjaink s az ülést már háromnegyed tizenegy órakor be is rekesztette.

KÜLFÖLD.

A szultán sógora. Nagy lármát csapnak a francia lapok a szultán sógora **Mahmud-Damad** pasa menekülése és **Marseille**ben francia földre kiszállása felett. — **Mahmud-Damad** pasát kompromitáló mindenféle kombinációkat fűznek ez ügyhöz, pedig úgy látszik szükségesnek oka, tisztán politikai viszonyokban keresendő. Ő ugyaois szintén részese az **uj-török-mozgalomnak** s mikor hallotta, hogy az új törökpart **konstantinápolyi** fejét elfogták, ő is tanácsosnak vélte sieve elhagyni a feyves kaput s a szerint cselekedett, mert nem érezte biztonságban magát a szultáni sógorág közei kapcsolata alatt sem.

A háboru.

Az angoloknak Dél-Afrikában az a szerencsésük, hogy olyan ellenséggel állanak szemközt, a ki csak győzni akar, de nem használja ki a győzelmét s még győzelem után sem támad, vár míg az angol támad. Ennek köszönhető, hogy az angolok a harcztér minden oldalán vesztett csata után néhány mértföldnyire visszavonulnak s ott összeszedve seregük maradványát, igyekeznek azt megerősíteni, a mennyire lehet. Így tett **Methuen** **Magersfontein** után, **Gatacre** **Stormberg** után és **Buller** **Koleozó** után s legujabban **French** tabornok, a kit a Vaalkapou elfoglalt erős állásából a fokföldi burok üttek ki s nagy veszteséget okozva neki kényszerítették, hogy **Arundelbe** vonuljon vissza. A tegnapi nap folyamán kevés hír jutott **Londonba** a harcztérről, a legnevezetesebb éppen **French** tabornoknak a leverése, mivel mutatja, hogy a fölkelő fokföldi hollandusok már teljes akcióba léptek. S **Londonban** azért okoz nagy nyugtalanságot ez a hír, mivel egyidejűleg vele az a jelentés érkezik, hogy egész északi Fokföld fellázadt már. — **Anglia** lazassal folytatja tovább hadikészülődéseit s szervezi az önkéntes csapatokat s ezek közt is első sorban a lovasított gyalogságot, az ugynevezett **Yeomanry-lovasságot**. A yeomenek lovas önkéntesek, a kik a lóbirtoosokból és kis gazdasági bérőkből, gazdákból telnek ki; ezek minden évben 14 napig szolgálnak valamely században és közben lövő gyakorlatot is tartanak. — A

Yeomen-lovasság csak Angliában és Skótszágban van meg; létszáma 675 tiszt, 864 altiszt, 216 trombitás. 9720 ember, összesen 11.477 ember és 10.800 ló. A yeomenek nem kötelesek ugyan kimenni az ország határára s így most csak azokat hívják be, a kik önként jelentkeznek a dél-afrikai háborúra.

A gyalogos önkéntesek zászlóaljait is most szervezik s bár idáig nem sokan jelentkeztek, remélik, hogy lesz legalább 15—20 ezer gyalogos önkéntes is. Sok gondot okoz a kormányának a csapatok elszállítása is; — Angliának nincs már elég hajója arra, hogy az újabb csapatokat gyorsan Fokvarosba küldhesse s azért most német és amerikai hajókat bérelnek ki, természetesen igen nagy áron a csapatszállítás céljaira. Egy-egy hajó közel 200 ezer frtba kerül.

Marlborough hg. **Wanderbilt** veje — **Valen** lord és **Lees Elliot** parlamenti tagok, továbbá **Connan Doyle** regényíró önkéntes szolgálatra jelentkeztek.

A **Daily Mail**nak az a jelentése, mintha **Buller** tábornok a **Tugelát** átlépte volna, csakugyan valótlannak bizonyult.

Hirs erint a **connaught** herceg, a királynő fia most már minden aron Afrikába akar indulni, mert rangban fiatalabb **Roberts** lordnál, és ezáltal az eddigi akadály, mely őt a háboruban való részvételtől visszatartotta, megszűnt.

Szentpétervárott óriási feltűnést kelt az, hogy **Scott** angol követ Dec. 20-án a cárnál magánkijelölésén fogadtatott. Beavatott körökben ezt a kijelölést a délafrikai eseményekkel hozzák kapcsolatba. Mielőtt **Scott** a cárhoz jutott, **Pétervár** és **Zarskoje**—**Celo** közt négyszeres táviratváltás volt.

Franciaország.

A francia összeesküvők pörének legközelebbi tárgyalásán érdekes dolog történt. **Deroulé**, a ki hosszú betegsége után ismét megjelent a vádlottak padján, egy gyűlölettel teljes beszédet mondott a szenátus és a köztársasági elnök ellen, becstelen testületnek nevezve a szenátust s nyomorult embernek az elnököt. Nagy volt a szenátorok meglepetése, mivel **Deroulé** most már másodszer sértette meg a köztársaságot és az elnököt s első ízben ezért már öt hónapi fogságra ítélték. Összeült most is külön a sértés tárgyában a törvényszék s **Deroulé**del külön két évi fogságra ítélte a sértésért. Az összeesküvők pörét, mint egy újabb jelentés mondja, január közepén valószínűleg befejezik s az ítélet elé nagy kíváncsisággal néz mindenki. Általános a meggyőződés, hogy az ítélet rendkívül szigorú lesz s **Deroulé**del legalább öt évi fogságra ítélik, **Deroulé**nek főképben legalább nyolcz évet kell fogságban töltenie, mivel a tárgyalás alatt hozott két ítéletet nem veszik be a főtétletbe.

Minden változik.

Irta: Váradi Ödön.

Aladár urfi már a 10-ik csokrot küldte a bájos özvegynek, a ki **Zerfalva** leendő nagyhirű fürdőt tisztelte meg látogatásával. S még mindig semmi eredmény. Milyen szép dolog volna pedig, ha végre hozzá menne. A menyecskeének van bőven pénze, dús kedélye, olyan tulajdonságok, melyek a sokat tapasztalt **Aladár** urnak is imponáltak.

Pedig mindent elkövetett, hogy kinyerje tetszését. Elkezdve a rémes versektől, melyeket barátságából közölt a helyi ujság szerkesztője s melyek ő róla szóltak, fel a fürdő levelekig, melyekben őt emelte ki, mint a legszebb fürdőző nőt, egyformán dicsőítette.

S oh öröm, a 10-ik csokor vétele után, mely **Aladár** urnak pénzállását teljesen aláásta, a szép menyecske kegyes mosolylyal megjegyezte:

— Kedves Aladár ur! Ön igazán szeretetreméltó!

Aladár ur arcán hazamenőben egy klasszikus mosoly tündökölt. Ez volt az u. n. boldogság mosolya.

S álmaiban lázasan túrkált egy csomó ezres bankó között, sőt özönével körül-fogó hitelezőinek büszkén mondta:

— Nesztek háripiák, fizetek, fizetek!

A szobaleányokat előszeretettel szerepeltetik a rövidebb novellákban. A divat elől nem tér ki szerző sem.

Mariska a szálloda szobaleánya szép volt, aminthogy tudatta is ezt vele a fürdőző gavallérok mindenike, elkezdve a bajszatlan Béla urfőtől, a megkopaszodott osztálytanácsos urig, ki kedvelte, ha őt 50 éve daezára az arany ifjúság között említették.

Aladár urnak is megtetszett Mariska. És hódolatának sietett hasonlóképen rózsákkal kifejezést adni. Elvégre is, a rózsát rózsával kell megtisztelni.

Mariska szobája jobban mondva, a szobaciczusok tanyája, ott volt a bájos özvegy lakosztálya mellett. Aladár ur a fürdőn levő két hordár által küldözgette a csokrokat. Egyik Mariskának, másik az özvegynek szokta elvinni.

Egy szép napon Aladár ur sugárzó arczzal és egy csokorral újra megjelent a séta térein. Egyenesen egy hordár felé közeleg, átadja a csokrot s sokat jelentőleg mondja:

— Vigye el imádottomnak. Nemde maga szokta hozzá vinni?

A hordár igent intett s sietett el az imádotthoz.

Az özvegy éppen Aladár urról ábrándozott. Tetszett neki ez a hódolat. S elgondolkodva az eddigi kérőkről, ezek között Aladár ur becses személyét találta a legmegfelelőbbnek. Csinos, kedves fiatal ember.

Kopogtatás hallatszik. S belép a hordár.

— P. Aladár ur küldi.

A menyecske örömmel nyul a csokor után.

Mi ez? Egy levél. Eddig sohasem volt levél a rózsacsokrokban.

Remegő kézzel, arcán lázas pirral nyul utána. Vajon mit írhat neki?

Elolvassa. Arczán a meglepetés, majd kétségbeesés látszik s majd könnyekbe tör ki.

A levél így hangzott:

„Kedves Mariskám!

Ugyan ne féltékenykedjék már; higgye el a maga által „szép“-nek nevezett özvegyet, csak a pénzéért venném el. Este nem találkozhatnánk?

csókolja:
Aladár.“

Hogy történhetett e katasztrófa? A szerencsétlen gavallér elnézte a hordárt. Annak adta át a csokrot, ki az özvegynek szokta vinni a csokrokat, pedig ez Mariskának volt szánva, benne a szerelmes levéllel.

A szolgálatkész hordár nem gondolt másra, minthogy ez az imádottnak, vagyis

az özvegynek van szánva. Így történt e végzetes csere, mely Aladár urnak veszte lőn.

Aladár ur kapott egy levélkét. A szép özvegytől jött. A mint annak aláírását meglátta, egyszerre elkezdett dobogni a szive . . . Igen, talán szerelmet vall neki . . . Lesz pénz!

Oh a szegény Aladár! A levél elolvasása után a sugárzó arez kétségbeesetté változott, nagyot sohajtott s azután leborult ő is sirva. Könnyeivel áztatta a szoba talaját, mely legalább most látott egy kis vizet. Így szólt a levél:

„Tisztelt Uram!

A levél, melyet ön a szobaleánynak írt, hozzám került a csokorral.

Ön hűtlen!

Ön csalfa!

Ön nem szeret!

Szivem megtört!

Mindennek vége!

Ne lássam többé!!

A siré már
tiszteletje.“

Másnap a fürdőn levő vendégsereg közül két vendég szive nem volt ép.

A két megtört szív a szerelmében csalódott özvegyé és az immár teljes fizetésképtelen Aladár uré volt.

Éj van. Az ég haragosan villámlik. Eső, valóságos felhőszakadás. De mi, mindez az Aladár ur szeméből áradó könnypatakhöz képest, a ki 1-szor: siratja az özvegyet, illetve pénzét; 2-szor szidja bokrostól a hordárokat; 3-szor elmélkedik azon a legidősebb aggszüz koránál is régibb és kipróbáltabb mondáson, mely a jelen munkálat cziméül is szolgál:

— Minden változik!

Krematoriumi elmélkedések.

Irta: **Gondy Károly.**

»Mortuorum corpora cremare potius quam terra obruere.« Helyesebb a halottak testeit égetni, mint hant alá rejteni. Ezt írta Suetonius római történelész időszámításunk első százada végén.

Szinte látom az elszörnyűködő arczokat és hallom a »pokolra való le« szitkozódást ez idézetem olvasásánál. Pedig azon nagy holt nemzet nyelvén van az írva, mely annyi élő nyelvnek volt szülője és a jelenben is nyomatékkaal bír, midőn szelleme a »római jogban« az egyetemek falai közt most is él.

Crematorium! . . . borzasztó szó. — Synonimája: purgatorium; még pedig szemmel látható lélek választó kemence. Gyeheña tűzőn egy pár perc alatt végkép pusztulni a föld színéről, hogy hirmondója se maradjon a lelkes martírnak, sem a lelketlen áruónak: ez a halál szuverenitása!

Talán jobb is, ha a gonoszokkal nem fertőzzük az áldott földet, mert a sátán gombában újra kiadná a mérgüket. Mit is reménylene még a sátán? Talán, hogy a tiszta lelkeken újra kezdje romboló munkáját? Jobb ha a gonosz dögön, mint hajdan — még elevenen a máglyára itéljük, sem hogy gonosz csiráját vissza a földbe engedjük.

Krematorium nem egészen idegen hangzásu; van több ily magyar honosságot nyert indigena öszvér szótárunkban, mint: dorgatorium, szanatorium, szilvórium, pipatorium stb. Egy hamvasztó intézettel több csak tisztítja a levegőt. Ha már az élet soknak egy pipadohányt sem ért, nem okosabb, ha utoljára

egy fedeles vas csibukban felfüstölük, mint hogy sem a férgek felbagózzák; kivált ha életében nem volt annyi vágott dohányja, hogy ily szegényen meghala!

A tűz a mily káros, ép oly hasznos. Minden e világon a tűzpróbának van alávetve. A hogy a szív és szikla egy időben esik a sikra a légüres térben: ugy a szeretet és gyűlölet ugyanegy időben pusztul a tűzben. A haragnak és bosszúnak egy a lobogólángja mint a szeretetnek. Ki haragra gyúlad és bosszút forral, annak a szeretet a spiritusz lámpája.

A mult héten temettek el egy kefégyári munkást, ki állítólag a lószórtól atragadt lépfenében (anthrax) két napi szenvedés után elhalt. — Az e betegségben elhullott állatot pseudórigleg, mint az embert 1—5 m. mélységben elássák, sőt ujabban mint a Hortobágyon a hullaegetőben elhamvasztják és az istállót dezinficiálják. De hogy az ember még mindég nem állat: annak csak a ruháját égetik és a testet átadják újra a földnek, elültetik a betegség csiráját, magva, hogy az valahogy örökre ki ne vesszen.

A ketekötő már nem iszik, csendesesen nyugszik; lassan porlad, a lelke is valahogy halad. Ruháját nem koczkáztatják, mint máskor, hanem rendőri felügyelet alatt elhamvasztották. Úgyes és szakavatott cremator a vigkedvű Pósalaky Mihály, ki e funkciójában is kacagó sirály.

A siró lángok mellett belőle is pattan a humor szikrája. Ne is tátogjon rája a sir szája! De a másik Mihály, ki ugyancsak nyergeli a maga szentje lovát, nem alkalmazott-e fekete draperiát? Azt mondják Dankó funerator nem olyan botor, hogy szegénynek gyászszal borítsa mezejét: nem busítja avval környezetét. Jó lesz a gazdagot is meg kiélni a pompával, mert ily kitüntetés nem jár hálával. E sárga-fekete posztó nem gerszest guszust, de solemniter terjeszti a bacillust. Rendesen két éjjen át zárt helyen em ócska draperia: valósággal a »mille fleurs« quint essentiáj.

Most az én már nem rimben kérde: e betegségek miasmáit hurczoló intézetek, fertelmes szokásai ellen mikor intézkedik a főorvos??! Jubileumi actusnak nagyon de nagyon beilleae.

A föld az első közlekedési miniszter. A kut szivattyui segítségével lassan feljutatja a leadott teher kivonását a feladók budoarjába; mert a föld is olyan életfejítő közeg, mely nem tűri soha egyhelyben az idegen testet, hanem mint a szilánkot, puffasztással könnyítve kiveti. Megengedem, hogy a gyűlölcse főtébe ázott dög idővel, nem nyujt némi taplalékot a fának, mely csak a maga részét szedi belőle; de nagyobb részét a mi számlánk és veszélyére vissza juttatja, fertőzve a homogén vizet, levegőt.

Azt hiszem, nem kell messze példát keresnem. Hogy a Pacsirta és Csillag utcáknak nincsen csatornájuk, az eső és hóviz mind a házak udvaraiban reked: így ezen folyton azó föld talaj vize könnyen kommunikal a közeli temető nedvességével. Itt aztán a kifejűdött miasmákat első kézből főkép a gyermek sereg szedi magába, miután a szegény szűlék rendszeren messze övétől napzámban dolgozva, más légkörben mozognak. E két utcában van a legtöbb beteg gyermek, kik e fertőzött léghen ki nem gyógyulnak. Hiában fekszik ez a két ucca a város magasabb részén, ha a temetőt hullákkal egyre feltöltik. A Kossuth ucczai temető mellett van a ragályok üvegháza, melyet hulla trágyával fűtenek. Csak egy kedvező keleti szél kell, és kész a beteg város.

Ily szűk hatósági körületekintés és lanyha közegészségi ellenőrizés mellett — mely engedi, de java részben maga eszközi a sűrű építkezés által a levegő kiszorittatását a központból — nem csoda, ha kevés nálunk a pátika, és a sujtott szegények miatt leszállott a tarifa.

Az erdélyi szászoknál régen divat az a jó szokás, hogy a ragályos, főkép tüdőbetegségben elhunyt minden általa használt hol-

miját rögtön elégetik; a szobáját pedig sokáig a desinfectálás után lakni nem szabad. Nem oly szivtelenek, hogy a zsbivásárban potomon a szegény nap-zámos nyakába varják a halálverejtékes inget, és kapzsóságával sok szegény családot megnyomorít.

Es ez azért van, mert a szász megbecsüli a fajtaját, le nem nézi a szegényeit. Végre a szegénység neha csak ideiglenes állapot... kitartásra a hit is buzdít. Ha a tüdő nem is lüktet oly hevesen, lehet a szivben hön-zerelem, melyet a „Schulverein» eléggé belejük fujhat. Tehát országos intézkedés volna szükség, hogy csirájában öljük ki a betegségeket, es ne a sanatoriumok es kényszerzubbonyon járjon az eszünk. A vereskereszt is többet tehetne, semhogy egyre verje a nagy harci készülődést!... Ne üldözzük egymást tüzzel-vassal: a tűz a halottakok rögtöni fel-támadása, Az enyészetnek sok a stadiuma, sok-féle a férgé, mig porrá le-zünk!...

Hogy ha a világ összes halottjai egyszerre feltámadnak, új világ kellene, mi őket befogadhatna. Nem sokára ujra összeolvassuk a lelkeket. Ezen két nullával jegyzett ujévő kezdve száz év múlva, midőn már a három nullát írjuk, alig lesz egy-kettő a számozott 17,000,000 lelekből.

Mikor majd a 2000-ik évet írjuk, csak Magyarországon legkevesebb 30.00 hold föld lesz halottaink részére leköltve, mi az élőknek apránként e veszett. Ezen arányban kell jövőre a központi temetőknél földet kihalásítani. Debreczennek pl. legalább is száz holdra van szüksége, ha nem akarjuk — mint eddig — a halottak csontjait rakásra gyűjteni. Avval éppenséggel nem dicsekedhetünk, hogy 800 éves temetőnk van, mibe még mindig temetnek. Mily értéket képvisel idővel, ha felgondoljuk a rajta termő búzát es a holt holdakért 5-40 frtig váltjuk meg a sírhelyet. De még hol vannak a mesés kincseket érő síremlékek, mik p. a párisi «Père La Chaise», vagy a milánói «Campo Santo» temetőiben láthatók?!

Nincsen a világnak most annyi készpénze, mivel összes diszkó-erdőt megváltatnók. Rajta kormány es hatóságok! ha már 500 millió frtot adóban fizetünk, es 450 milliót idegen portékára kell költenünk es ezek mellett még kvótára es községi adóban egyre pótolunk. Komolyan kellene az ily megtakarítások felett — melyek haszna folyton az idegennek esett — gondolkoznunk.

Mi, gyászoló felek, pedig veszük fontolóra, ha a mindég korán elköltözöttnek csendes álmot es örök békét óhajtunk, ne bizzuk testé porladozását a lassu férgesre, sem csendjét a károsó varjúkra. Vigyük nyomban vissza hami-vait házainkba es itt őrizzük azt ham-védrekből.

Ha néha nehéz küzdelmünk furiai meg-robannak, ott közelben találjuk a szentélt hamvoknál az oltárt, hol könnyebbithetünk lelkünkön. Tegyük szentélyre a mi hajlékunkat es ne bizzuk a drága hamvak őrizetét az idegen kézzre, sem az időjárás szeszélyére!...

Még egyet gondoljunk meg: «Legyen könnyű neki a föld!» Micsoda ironia, ha a 20 mázsaas kővön, mely felette meredezik, azt olvassuk! Más részt nem fog sérteni többé, ha azt mondják rólnak: az égetni való!

Végre az orvosok vigasztalására álljon itt e pár szó:

«Quod medicamenta non sanant, . . . ignis sanat.»

Márk Endre és dr. Király Péter párbaja.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, decz. 23.

Karácsony hetének legnagyobb szenzá-cziója mindenestre az a párbaj volt, melyet csütörtökön délután Márk Endre a tisztántui egyházkerület es a debreczeni collegium ügye-sze es dr. Király Péter fiatal ügyvéd, lapunk munkatársa vívtak.

A párbaj indító oka azon czikk volt, a mely a Debreczen e hó 18-iki hétfői számában «Mia a z u j s á g D e b r e c z e n b e n?» czim-mel megjelent.

Márk Endre a cikket sértőnek magya-rázta magára nézve, így megbizottával Vecsey Imre tb. városi főjegyző es dr. Magos György ügyvéddel elégtélt kérést tett Király Péter föl.

Király Péter megbizottaiul Péter Lajos m. kir. honvéd főhadnagyot es Mandel Bélát nevezte meg. A két fél segédei elhatározták, hogy a történet sértés folytán december 21-én délután a péterfiai tornac-arnokban kardpárbaj legyen kérészkölő es nyak bandage-zsal, szuras kizarva, végkimerülésig.

Parbajorvosokul Márk Endre részéről Czako Zsigmond drt, Király Péter dr. részéről Balkányi Emil drt. kérétek föl.

A párbaj tegnapelőtt csakugyan kezdetét vette a péterfiai tornacsarnokban — délután 3 órakor.

A rendőri beavatkozás.

Mig bent a tornacsarnokban az előkészü-letek folytak, s az orvosok a két fél bandageait kötötték egy fűrgé rendőrbiztosunk Szöcs, vélet-lenül a tornac-arnok téjékan járt.

Feltűnt neki a csarnok kapuja előtt álló négy fiaker, a mely csalhatlan jele különösen ily n helyen a párbajoknak.

Bement az udvarra s a házme-tertől kér-dezősködni kezdett. Mikor megtudta a valót zörgetni kezdett a terem ajtaján:

— A törvény nevében nyissák ki!

Az ajó kinyit. Ép a második eredmény-telen összecsapas után kiáltott «Állj-t Mandel Béla a vezénylő segéd.

Szöcs r. biztos hivatkozva a törvényre a párbaj folytatását megakadályozta, s a kardok-at elkobozta.

Miután Mandel Béla a feleket kibékü-lésre ismételten felkérte de eredménytelenül, a négy segéd tanácskozni kezdett. Végre is meg-állapodtak, hogy a párbajt a Szigeti Benedek Sándor vívomester termében folytatják es fe-jezik be.

Sz. Benedek vívótermében.

Egy félóra múlva már a vívomester ter-mében folyt a párbaj.

Itt a harmadik összecsapásnál azután dr. Király Peter jobb kezen kapott egy jelenték-telen vágást, erre, de főként a feleken constat-talt fizikai súlyos kimerülésre való tekintettel, az orvosok a párbajt daczára dr. Király Péter tiltakozásának, a ki a párbaj tovább folyta-tását követelte — beszüntették. Párbaj után a felek nem békültek ki.

Az esemény természetesen az egész város-ban villám gyorsan terjedt el a híre. Estére már ugy Király dr., mint Márk Endre fogadta ismerőseinek es jó barátainak üdvözlését.

A rendőrség bünyügi osztálya.

— A bünyügi osztályról es vezetőjéről. —

Debreczen, decz. 23.

Debreczen város szervezeti szabályrende-letének azon részét, a mely az új hünvádi per-rendtartás értelmében a rendőrség bünyügi osztályának fellállítását czélozza, a belügy-miniszter e héten jóváhagyta.

A miniszt-ri jóváhagyás után a városnál gróf Degenfeld József főispán előkteleg alatt tanácsülésben foglalkoztak a kérdéssel. A be-ható tárgyalásnak eredményeként megállapi-tották a bünyügi osztály helyiségét, vezetőjét, s azokat a rendőrfogalmazókat, a kik a nagy munkában az osztályvezetőjének segítségére lesznek.

Természetes dolog, hogy a személyi kér-déseket a legnagyobb körültekintés-el kellett végezni. Január elsejétől fogva ugyanis, a város területén történendő mindenféle büncselekmény nyomozatát a bünyügi osztály eszközli. Itt kezdik, folytatják, s fejezik be a vizsgálatot, s annak befejezése után a végeredményt a kir. ügyészséghez terjesztik be indítványtétel végett.

E nagy fontosságu osztály vezetését Vég-h Gyula tb. főkapitányra a II-ik kerület jelenlegi vezetőjére bizta a tanács. A választást szeren-csésnek mondjuk, mert Vég-h Gyula tudása, ta-pasztalata, multja garantirozza, hogy a veze-tés helyes es korrekt lesz.

Fogalmazókul Erdélyi Sándor a II. ker. jelenlegi nagytudásu, tapasztalatokban gazdag fogalmazója; Tóth Sándor, ez az igazi rendőr-talented, éles szemü ember es Ács Nagy Ferencz, a mezőrendőrség derék fogal-mazója lesznek beosztva.

Ezenkívül mint halljuk quási titkári teen-dökkel a főkapitányság egyik legképzettebb, derék fiatal tisztviselőjét bízzák meg.

A bünyügi osztálynak lesz két detektívje, rendelkezesere all ezenkívül a 100 gyalog es a 16 lovas rendőr.

Helyiségül a tanács a Szt.-Anna-utca 12. számu egyemeletes házat jelölte ki. — Az emeleten lesznek a hivatalok, a földszinten pedig a börtönök.

Hisszük, hogy a bünyügi osztály megfelel annak a várakozásnak, melyet hozza az egész város közönsége füz. Hogy rendkívüli hasznos intézmény, azt már az első hónapok eredménye be fogja bizonyítani.

Gondolatok.

I.

Koldusbot rothadjon el inkább kezemben, semmint a t egy egy zsarnok kegyelemfiliére megfertőztesse.

II.

Vajjon ha ember nem élne ezen a vilá-gon, az álatoknak melyik osztálya tudna olyan alávaló harczot folytatni az igazság ellen, mint ő? . . .

III.

Ha igaz, hogy a cél szentesíti az esz-közöket, akkor egyre megyen: akár szabad-ságért a csatamezőn, akár orgyilkosságért a bitófán — meghalni.

IV.

Ember es állatok leginkább abban ha-sonlítanak egymáshoz, hogy: minél hatalmas-sabbak, annál éhesebbek.

V.

Avval tégy legtöbb jót, a kit magad iránt hálatalansággal akarsz vádolni!

VI.

Ha szemeink oly erősek volnának, hogy azokkal mások lelkébe lássunk: csak akkor tudnánk igazán szeretni es — gyűlölni.

VII.

Mesés talentumok! Magasztos erények! mig az ékesszólás a legpiszkosabb bünt is tisztára mosni törekszük: addig a civilizá-czió a legnevetlenebb aljasságot is anygali ruhába öltözteti.

VIII.

Sokszor csupán amiatt nem sírok, hogy könyveimet kiméljem . . . es nekem e kínos önmeztagadásra az a keserű sejtélem ad erőt, hogy egy viszontagságosabb jövőben most megkimélt könyveimmél szivemet a kétségbeeséstől menthetem meg.

Dr. Király Péter.

HIREK.

* Istentiszteletek. Holnap vasárnap s az ünnepek alatt következőkép tartatnak meg az istentiszteletek:

Vasárnap a nagytemplomban: F e h é r Gyula s. lelkész. Kistemplomban: B i r ó J á nos s. lelkész. Kossuth-utcai templomban: K. T ó t h K. lelkész. Ispotály templomban: M i t r o v i c s Gyula lelkész.

Hétfőn, karácsony első napján d. e. a nagytemplomban: M i t r o v i c s Gyula lel-kész. Kistemplomban: K i s s Albert lelkész. Kossuth-utcai templomban: F e h é r Gyula s. lelkész. Ispotály templomban: K. T ó t h K. lelkész. Szegények háza: H a j d u Zsigmond.

Délután a nagytemplomban: Cziriák Béla esk. fel. Kistemplomban: Bagaméry Károly főisk. székior. Kossuth-utcai templomban: Szombathy István 4 th. Ispóty-templomban: Koppermann Gyula esk. felügyelő.

Karácsony másod napján d. e. a nagytemplomban: Bagaméry Károly. Kistemplomban: Cziriák Béla. Kossuth-utcai templomban: Koppermann Gy. Ispóty templomban: Szombathy István.

D. u. a nagytemplomban: Koppermann Gyula. Kistemplomban: Szombathy István. Kossuth-utcai templomban: Bagaméry Károly. Ispóty templomban: Cziriák Béla.

* **Ünnepi számunk.** A szeretet ünnepe alkalmából a «Debreczen» szerkesztősége a szokottnál jóval terjedelmesebb lappal kedveskedik olvasóinak. A napi eseményeken kívül a Debreczen munkatársai hatalmas gardában sorakozva értékes szépirodalmi dolgozatokkal lepik meg olvasó közönségünket.

Hisszük, hogy lapunk e száma, amelyet szerkesztőségünk a legnagyobb gonddal állított össze, kedves karácsonyi ajándék lesz olvasóinknak.

Lapunk mai száma 24 oldalra terjed.

A főlap tartalma:

Karácson. vezércikk . . . a . . . r.-tól.

A képviselőház ülése. Rendes tudósítónktól.

A háboru.

Minden változik. Váradí Ödöntől.

Krematóriumi elmékedések. — Gondy Károlyól.

Márk Endre és Dr. Király Péter párbaja.

A rendőrség bünygyi osztálya.

Gondolatok. Dr. Király Péteről.

Karácsony . . . tárcza vers ady Endrétől.

A hit . . . tárcza L . . . né Fannytól.

Ujdonságok.

Szinhaz.

Irodalomb.

Közzgazdaság.

A »Debreczen« karácsonyfájának tartalma:

Karácsony (vers) . . . írta Jánosi Zoltán.

Hatvani professzor születése . . . írta S. Szabó József.

Isten prófétája (rajz) . . . írta Igmándy Miklós.

Gondolatok a szent földről (vers) írta Csengey Gusztáv.

Egy parányi az életből . . . írta Bartha István.

A palóc gentry . . . írta Kemény Emil.

Karácsonyi dal (vers) . . . írta Krüzselyi Erzsike.

A testvérek . . . írta Tassi Miklós.

Vége . . . írta F. Lányi Irma.

Véres karácsony . . . írta Sipos Béla.

Regék az ördög árkáról . . . írta Vántsa György.

Apróságok . . . írta Sebestyén diák.

* **A tanács köréből.** Komlóssy Arthur városi főjegyző, mint örömmel értesülünk, teljesen jobban van az ünnepek után elfoglalja hivatalát.

* **Lelenczház Debreczenben.** Segítsenek az elhagyott gyermekeken! Nap-nap után halljuk a kérés szót, mely esdve szól a nemeszívű emberbarátokhoz. Segítsenek azokon a szerencsétleneken, a kik elhagyva szemétkben, rongyban fetrengeenek segítség nélkül.

A szegény gyermekek istápolását valóban nemes szívvél végezi Magyarországon a Fehérkereszt egyesület. Állami segítséggel egymásután állít fel a vidékeken fiókokat gyermekek menháza — egy ütt. — Van ilyen már Kassán, Gyulán, Szombathelyen, Aradon. A városi tanács legutóbbi ülésében foglalkozott e kérdéssel. Kimondta, hogy szükségesnek tartja a Fehér kereszt lelencház felállítását városunkban is. Mert igaz, hogy a nevezett helyen nemzeti és szociális szempontból is üdös volt a lelenczház felállítása, de nálunk meg a socialis érdekek is megkívánják.

Evégből a városi tanács érintkezésbe fog lépni a belügyminiszterig. Szeretjük hinni, hogy az érintkezésnek meg lesz a kellő eredménye a hajléktalan gyermekeknek nemsokára Debreczenben is lesz otthona.

* **A debr. kir. törvényszék elnökségére** debreczeni lapjaink már ugyancsak jelölnek. Persze a lapok jelölése még nagyon távol áll a kinevezéstől. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az eddigi lapjelöltekhez — Baróthy, Mennyay és Gajzágó — még egyet mi is adhatunk és ez Szalay József, törvényszékünk egyik jeles bírása, kit úgy kitűnő jogászai képességei, mint adminisztratív tehetségei, kiválólag ajánlanak e fontos állásra s úgy is halljuk, hogy csakugyan neki lehet legtöbb kilátása a debreczeni kir. tvszék elnöki állására.

* **Egyháztanács ülés.** A debreczeni ev. ref. egyháztanács decz. 26-án az egyház tanács termében presbytery ülést tart. Erre az ülésre Kiss Áron püspök főrendiházi tag és Simonffy Imre kir. tan. polgármester a következő meghívót bocsátották ki:

A debreczeni ev. ref. egyház 1899. évi decz. hó 26-ik napján d. e. 10 órakor az egyház tanács termében presbyteri gyűlést tart.

Tárgysorozat:

1. Jelentés arról, hogy a f. évi nov. hó 25 napján tartott gyűlés jegyzőkönyve nov. hó 28. napján hitelesített.

2. A városi tanács f. évi 15,511. számú végzése a bor- és faileltőség folyóvétele iránti intézkedés tárgyában.

3. A városi tanács f. évi 16,304. sz. végzése tanítónői tűzifailletőség és lakbér kiutalványozása tárgyában.

4. A helybeli m. kir. adóhivatal felhívása illetékegyenérték-hátralék fizetése tárgyában.

5. A kollegiumi gazd. tanács megkeresése remanens tanulók díjának fizetése tárgyában.

6. Kugler Mihály a. v. felügyelő beadványa 100 frt díj adásáért.

7. A gazd. bizottság f. évi 631. sz. alatt kelt végzése az ujosztású földön a hasznosító által kert építkezés tárgyában.

8. A gazd. bizottság f. évi 631. sz. végzése a pénztári nyilvántartási könyvek készítése tárgyában.

9. A gazd. bizottság f. évi 676. sz. végzése az adóhátralékok beszédése tárgyában.

10. A gazd. bizottság f. évi 684. sz. végzése félelvi pénztárvizsgálat eredménye tárgyában.

11. Az árvaügyi bizottság f. évi 754. számú végzése az árvaszerelés eredménye tárgyában.

12. Kovács József ügyvéd jelentése a Papp-Zágonyi alapítvány tárgyában.

13. Felülvizsgáló küldöttség jelentése a gazdasági gondnok 1898. évi számadásának felülvizsgálásáról.

14. Segélyezés iránti kérvények.

* **A Gerster-villát,** mely a Sétakert legelső telkén épült emeletes ház a nagy lakarekpenztártól Dienes Barnabás vette meg 15000 forintért.

* **Sajtóper lapunk ellen.** A karácsony ünnepekre lapunk a »Debreczen« is megkapta a karácsonyi ajándékot. Jött pedig ez a budapesti kerületi királyi sajtóügyi vizsgáto bíróságtól. A jelzett bíróság megkeresést intézett lapunk szerkesztőjéhez, a vegett, hogy nevezze meg azon cikk íróját, kinek tollából 1899. november 11 én »Az osztrák cászár« című vezércikk eredt.

Felelős szerkesztőnk eleget tett a kérelemnek megnevezte dr. Király Péter ügyvédet lapunk rendes munkatársát.

Most már ha a vizsgálóbíróság e vezércikkből — a melyből mi a legnagyobb erőfeszítéssel sem vagyunk képesek kiraltsértést konstatálni — azt konstatál, a sajtóper elkerülhetetlen.

* **A helybeli jótékony nőegylet választmánya** a »Stefania« arházbán levő kis árvaleánykák részér ma állítja fel a szokásos karácsonyfát, melynek felgyújtása este 6 óra tájban lesz a peterfia-utcai arházbán nagytermében. Ugyanekkor osztanak ki a növények között az ajándektárgyak is.

* **A debreczeni gör. gath. híveknek** egyház hitközséggé alakulása ügyében f. hó 17-én tartott szervezkedő közgyűlése azon határozatot hozta, miszerint a legsürgösebb leendő megbeszélése végett egy újabb közgyűlés tartassék. Ezen határozatból kifolyólag tisztelettel felkérem a hitestvéreket, miszerint a f. hó 26 an d. e. 10 órakor a róm. kath. fiu-iskolában (Varga utca) tartandó közgyűlésre minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek. Ádám János hitközs. jegyző.

* **Rendkívüli város közgyűlés.** Debreczen város törvényhatósági bizottsága a hó 28-an csütörtökön rendkívüli közgyűlést tart, melyre az elnökség a következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívás a folyó 1896 évi december 28-ik napján, csütörtökön délelőt a város-haza nagy tanács termében tartandó rendkívüli bizottsági közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Tanácsi előterjesztés a »Salétrom« lakanyának, a honvédelmi minisztérium részére, honvéd lovas iskolák czeljára átengedése iránt.

2. Tanácsi előterjesztés a várostól föl-kölcsonők kamalábanak a per eseten 8%-ra felemelése, illetve megállapítása iránt.

3. Tanácsi előterjesztés a bünygyi osztály szervezése vonatkozó szabályrendeleti résznek jóváhagyása tárgyában.

4. A közigazgatási bizottság fele részének választása.

5. Az igazoló választmány megalakítása.

6. A számvevőség és házipénztár működésére felügyelő bizottság választása.

7. Tanácsi előterjesztés: Kóvesdi János városi bizottsági tag által 50 szegény árvának felruházásáról.

8. Medgyessy Ferencz számtiszt. szabadság-meghosszabbítása iránti kérvénye.

Debreczen, 1899. Deczember hó 23.

Gróf Dégenfeld József,
főispán.

* **A Zion bál,** mely dec. hó 30-an, a Margit fürdő díztermében fog megtartatni, az előjelékből ítélve, igen jó sikerűnek ígérkezik. A 61 tagból álló fiatalok, mely a mulatság sikere körül fáradozik, 1899. dec. 25-én d. e. 11 órakor az egyesület helyiségében gyűlést tart.

* **Öreg ember nem vén ember.** Már megint? — kérdi a jambor olvasó. No persze, hogy már megint, hiszen amióta Jókai Mór elkövette a maga kised regényét, azóta alig akarnak megszűnni az olyan házasságok, melyek mindazt bizonyítják, hogy öreg ember nem vén ember. Ez esetek számát legújában Kis János gazdálkodó szaporítja ki — daczára annak, hogy nyolczvanéves — most újra házassodik és egy tizenhét éves leányt vesz el feleségül. Azután mondja valaki, hogy Jókainak nincs igaza.

*** Itélethirdetés a rablógyilkos előtt.** Lázár Bundi János bösörményi rabló gyilkost — mert már egy ízben jellezték — a kir. kuria életfogytiglani fegyház büntetésre ítélte. A debreczeni törvényszék tizenöt esztendői fegyház büntetéssel sújtotta az elvetemült rabló gyilkost, az ítéletet a debreczeni kir. ítélőtábla is helyben hagyta. A kuria azonban felemelte a büntetést. A jogerős kuriai ítéletet tegnap délelőtt hirdette ki a törvényszék Bundi előtt. A rablógyilkos legnagyobb közönnyel hallgatta végig a ítéletet, mely ellen már felebezésnek helye nincs. Csúpan egy kéroest intéztek meg hozzá tegnap, hogy van-e valami vagyona, a mire nemmel felelt és így gondnok kinevezésére szükség nincs. Ezután a fogházör levelette az ügyesség fogházába, honnan néhány nap múlva elszállítják a szamosújvári fogházba.

*** A kereskedő társulat** értesíti a B. szakosztály tagjait, hogy az 1900 január 1-én életbe lépő új államérsi törvénynek megfelelő új engedély iránti kérvények, melyek január elején a debreczeni Pénzügyigazgatósághoz okvetlenül benyújtandók, a társulat háznagyi hivatalában átvehetik.

*** Az utolsó tárgyalás.** Az a nagy és fárasztó munka, amely a debreczeni kir. törvényszék büntető tanácsát már hónapok óta állandóan foglalkoztatja, a tegnapi napon egyelőre véget ért. Az utolsó bűnügyi tárgyalást ez esztendőben tegnap tartották meg. A jövő esztendőben az első tárgyalást január 16. tartják meg a régi eljárás szerint. Az új bűnvádi eljárás értelmében esküdtszéki tárgyalásokra csak február hónapban kerül sor.

*** Lelkészi jelölés.** Földesen tegnap d. e. ejtették meg a lelkészi jelölést. Tizenkilenc pályázó közül 18 lelkészi jelöltek.

*** Felolvasás hangverseny és teaestély.** A debreczeni angol kör ma este felolvasással és hangversenyyel egybekötött teaestélyt rendez. Az estélyen közre működnek Széll Farkas, Csiky Lajos, Nagy Elek, Sebessy B. Vilmos, dr. Glück József és Tóth Árpád.

*** Meghívó a Hajdúvármegyei tankerületi tanítók Gönczy Egyesülete éneké t. hó 28-án d. e. 9 órakor Debreczenben, a megyeház nagyeremében IX-ik évi rendes közgyűlésére.** T a r g y a k : 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés s ezzel kapcsolatban a Tanítók Házára vonatkozó indítvány (L. Evkönyv II. t. 34—35, továbbá 39—40. l.) tárgyalása. 3. Az osztatlan népiskolák tanterv-kérdésében állásfoglalás. (L. 1890/1899. kir. tanfelügyelő írtat.) 4. A magyar nyelvtanításnak a mai mód szerint van-e helye az elemi népiskolában? — Esetleg mi volna helyette tanítandó? (Vitatétel.) Iota és felolvasás: Sebestyén Béla. 5. Titulus. (Költemény.) Irta és előadja: Munkacsy Sándor. 6. Humoros tárgyú felolvasás. Irta és felolvasás: Szabó Kálmán. 7. Pénztári jelentés. 8. Tisztújítás az Alapszabályok 9. §-a érdekében. (Gyűlés után mérsékelt áru közébd a Dreher-csimű vendéglőben. Előjegyzékeket elfogad a titkar.) Debreczen, 1899. deczember 18. Kovács Lajos, egyesületi elnök. Csúrka István egyesületi titkar.

*** Megerősítés.** Emlegettük annak idején, dr. Kérészy Zoltán jogakadémiai tanárnak a kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetemen a magyar alkotmány és jogtörténetből egyetemi magántanárrá történt képesítését. Mint a hivatalos lap közli: a közoktatásügyi miniszter ezen képesítés jóváhagyta s a nevezettet ezen minőségében megerősítette.

*** A dozza-palota veszedelmében.** Velenczéből írják lapunknak: Többször volt már szó arról hogy a velenczei dozza-palotát egy-egy részében komoly veszedelem: a bedőlés fenyegeti. Tatarozták s eltávolítottak belőle egy-egy súlyosabb műemléket; de most már a világszerte ösmeretes könyv- és levéltárt kell belőle elszállítani, hogy az épület terhe könnyebbé legyen. Gramani, velenczei polgármester már megállapodott az olasz pénz és közoktatásügyi miniszterekkel az átszállítás módzataiban. A Mark-könyvtár, melynek hivatalos neve: Bibliotheca Marciana a Zecca,

az a régi pénzverő intézet palotájában lesz ezentúl elhelyezve. A ki járt Velenczében erie a palotára is bizonyára emlékezik.

*** Akasztott ember a Péter templomban.** Nagy izgalmat keltett Rómában, — mint nekünk onnan írják — hogy minap akasztott emberre akadtak a Péter-templomban. Kora reggel a legnagyobb s legfenyesebb oltar bronz rácsozatán lógott az öngyilkos, úgy hogy még s templom tisztogatói akadtak rá. A szerencsétlen mintegy ötven esztendő s férfit, Róma vidékéről való, hétek óta a hajléktalanok menedék helyének volt a lakója s é munkanélküliség vitte a halálba. A hatalmas bazilika több, mint háromszáz esztendeje áll fön, de ilyen eset még nem történt benne s kellemetlen különösen most, kevés nappal a szent kapu megnyitása előtt.

*** Az amerikai magyar adománya.** Müntner Tivadar kassai polgármester érdekes levelet kapott Amerikából. Egy előkelő fölvideki csaladnak kivándorolt tagja, Gerster Á. küld abban 220 frankot, hogy állítasanak emléket a kassai csatában elesett szabadságharcosoknak. Gerster edes apja is résztvett a csatában a nemzetőrök sorában, a kik vitézül védelmezték a várost az osztrák csapatok ellen.

*** A hazai általános biztosító részvény társaság** a következő körlevelet bocsátotta ki kerületi felügyelőségeihez és fő- és alügynökeihez:

Társaságunk Budapesten 1899. május 10-én tartott rendes közgyűlésében elhatározott, miszerint egy millió korona névértékű elsőbbségi részvény lesz kibocsátva, hogy ezen újabb tőke segítségével a további alapos fejlődése hathatósan előmozdittassék. Az igazgatóság már annak idején gondoskodott is ezen újabb tőke elhelyezése és befizetése iránt. Azonban a fent hivatkozott közgyűlés határozatát — egy csekély formahiba miatt — a kereskedelmi törvényszék nem hagyta helyben hanem újabb közgyűlés egybehívását rendelte el, mely körülményt a társaságon kívül álló és azzal nem rokonszenvező egyének arra használták fel, hogy társaságunk ellen minden ok nélkül alaptalan híreket terjeszszsenek. Időközben a keresk. törvényszék fenti meghagyása folytán, az újabb közgyűlést 1899. október hó 14. napján tényleg meg is tartottuk és ezen közgyűlésen hozott egyhangú határozatok folytán a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvény-zék 110774 899. sz. végzésével az alaptőkének egy millió korona névértékű elsőbbségi részvenyyel való felemelését, illetve az alaptőkének ily összegben való megállapítását már jóvá is hagyta és a cégjegyzékbe be is vezetette. Midőn ezen körülményről t. czimedet értesíteni van szerencsénk, egyben azt is tudomására hozzuk, hogy az egy millió korona újabb tőke, teljes összegben társaságunk pénztárána már be is lett fizetve. Ezekután reméljük, hogy az alaptalan híresztelésekkel szembeállítva, most már társaságunk érdekében erélyes tevékenységet lesz szives kifejtetni, maradunk hazafias üdvözléttel Hazai Ált. Bizf. Részvenytársaság Kossuth Ferencz, elnök. Tóth Pál, vezérigazgató.

Vonatkozással fenti közleményünkre értesítjük régi részvényeink tisztelt birtokosait, hogy a részvényekért becserezendő élvezeti jegyek immár rendelkezésükre állanak és felkérjük, miszerint az átcserezést czélzó kívánságukat a helybeli felügyelőség, fő- vagy alügynökségnél bejelenti sziveskedjenek.

*** A dobhártya pótolható.** Egy magyar orvos — hír szerint — föltalalta a mű dobhártyát. Békés-Csabáról j-lenti ezt odaváló tudósítónk s hiradása Wallfisch Ferencz dr. csabai járás orvosról szól, aki allitóltag a telefon kagyló lemezének elve szerint való-sította meg a mű-dobhártya eszméjét, amely a bármi okból a hangközvetítésre alkalmazlanná vált természetes dobhártyát helyettesíti. Egy vékony lemezbelől áll ez a készülék s bárki könnyen használhatja, anélkül, hogy eszrevehető volna. Wollfisch dr. kollegái előtt a nagyothallás minden stádiumában levőkkel bemutatva találmányának meglepő sikerét.

*** Köszönetnyilvánítás.** A debreczei izr. elemi iskolába járó szegény gyermekeknek

teli rubázattal való ellátására következő nemes adományok folytak be: Licht-ehein Menyhért, Lichtschein Samu, Rosenfeld Salamon 50—50 kor. Reichmann Ármán, Falk L., Fleischman Mór, Biederman József, Fried Emil, Hartstein Péter, Weisz Lewy, Rosinger L., Kandel Fer., Erber Vilmos, Hartstein Kálmán, Hartstein József, Fisch Ignác, Fried Leo, 20—20 korona. Dr. Popper Mór, Lusztig Karoly, Darvas Izidor, Drucker Mor, Dr. Kemény Mór, Becheri Manó, Dr. Freund Jenő, Dr. Fejér Ferencz, Dr. Bakonyi Samu, Kohn A. és fia, Falk Ármán, Kainer & Schwarz, Fürst Ödön, Hirschfeld Ármán, Rosenthal Dániel, Dr. Balkanyi Miklós, Kenyeres Karoly, Ranunkel H. és fia, Fischer Adolf, Kohn Henrik, Stern József és testvére, Ormódy Lajos, özv. Berger Henriké, Nagy Jakab, Berger Jenő, Katz Mioály, Schreiber Lajos, 10—10 korona. — Steinberger Gyula, 4 korona. Szöllösi Ferencz, Dr. Békés S., Dr. Szántó Samuel, Dr. Hegedüs Jenő, Dr. Reichard Manó Dr. Berger Andor, Dr. Gutfreund S., Weisz Mór (term. ker.), Laszlo Albert, Fried Lajos, Löfkovits Arthur, Debreczeni Jenő, Dr. Balázs Bert., Golblatt Jakab, Jakobovits Aladar, Nasch József, Weichinger Karoly, Kacz Lajos, Hochfelder Jakab, Berger Mór, Hartstein Lipót, Glück Venczel, 6—6 korona. — Dr. Weisz B., Reich H., Klein Ignác, Hajnal Samu, Dr. Weisz József, Ungár Albert, Mendelovits Lajos, Roth Ignác, (sokereskedő) Lichtblau Albert, Man el Rezső, Schwarcz Vilmos (butorkereskedő), Lukács Ármán, Békés Lajos, Jónás Mór, Markusz Miksa, Löw Zs. és Táras, Mandel Jenő, Markovits K., Wiener Adolf, Térei Jozsef, Bernfeld S. Fisch testvérek, özv. Rosenberg Albert-né, Taffler Ignác, Boros testvérek, Lichtschein Mózes, Szégal Zs. Selmeecz Samuel, G. A. Léderer Márton 4—4 korona. Rosenberg József, Egy doktor, 3—3 korona. Rosenberg Adolf, Rosenfeld Márton, Preizer Salamon, Turai Farkas, Falk Imre, dr. Balkanyi Ede, Lamberger Ignác, Mandel Imre, Meisels Vilmos, Deutsch Albert, Békési Albert, Kálnai Lipót, Molnár Ernő, Seiner Gyula, Zelenka Samuel, Sonnenberg M. L., Rózsa Lajos, Erős Jakab, Alter Sándor, Klein Miksa, Gelberger Dávid, Kolb L., Kaufmann Lipót, Rosenberg Simon, Dr. Hollaender D., Glück Henrik, Pet-rffy Benő, Emerich Arnold, Ujlaki József, Lévai Izsó, Csengeri Ferencz, Stark Ignác, Ernst Péter, Schwarz M. L. 2—2 korona. Kiss Adolf, Erdős-y Karoly, Gyémánt Salamon, Steiner Jakab, Kesztenbaum Jónás 1—1 korona. — Fogadjak a nemes adakozók a szegény fázós gyermekek nevében köszönetünket. A debreczeni izr. elemi iskolaszék nevében: Dr. Popper Mór elnök. — Darvas Izidor penztáros.

*** Ne vegyen addig a n. é. közönség** karácsonyi és ujévi ajándékot, míg meg nem tekintette Schwartz Dániel dohányzó eszkoz különleges ségi üzletét a Bika épületében, hol férfiak részére határozottan a legalkalmasabb ajándék tárgyak kaphatók mélyen leszállított árban, u. m. csakis valódi tajték pipák, tajték es borostyán szipkák, dohány, szivar és pénz tárczák, valódi ébenfa botok valódi ezüst fogantyúval, dohányzó asztalok, pipa állványok, sakk és dominó rendkívül nagy választékban.

*** Czélszerű és olcsó** karácsonyi és ujévi ajándékok u. m.: chickes nyakkendők, zsebkendők, ingek, kalapok, keztük, sapkák, czipők, francia illatszerek, stb. kaphatók szolid szabott aron F e k e t e J a k a b első rangu uri divad-üzletében, Főter, kistemplom mellett.

*** A prágai házkendős** orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladósos sebeknél és daganatoknál mint fájdalom csillapító antiseptikus, gyuladás ellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmaztatott, miért is már mindenütt mint kitűnő házszer tartják. Ezt Fragner A. gyógyszer ára Prágában készíti és az itteni gyógyszertárakban is kapható. (Lásd a hirdetést.)

Színház.

Pry Pál Poole János jól ismert angol bohózata töltött be tegnapi este egy bérletszámot. Ugy látszik, hogy az igazgató a kar ambiciózus tagjaival tesz kísérleteket, melyek ha bevalnak, a virágvasárnapi szervezkedés kérdésének nagyobb része meg van oldva.

Igy élveztük aztán az új korszak erőt Bárdos Irma, Cserényi Adél és Serfőzy György személyében, ki Környei szerepét vette át. Mondanunk sem kell, hogy az előadás megfelelő színvonalon állt.

Egyébiránt a debreczeni közönség függ, hogy vajjon mindent akceptál-e?

A Barnett leányok. Tegnap este negyedszer került színre a Barnett leányok. Az előadás egészben véve a régi volt. Mindössze azt a változást észleltük, hogy a gyöngélkedő Znojemszky Gyula karnagy helyett Fleischer dirigált ügyesen. Közönség szép számmal volt.

Figyelmeztetés. Csupán csak a városi főmérnök ur, vagy ha jobban tetszik úgy a mérnöki hivatal figyelmét óhajtjuk felhívni arra, hogy már napok, — dehogyan — hetek óta, tapasztalja a mi jó közönségünk azt a hanyagságot, a melylyel az illetékes körök viselkednek a színház, illetve a közönséggel. Ugyanis a színházi folyosók padozata az ugynevezett „linoleum” csaknem mindenütt felvált, es a közönség csak úgy bele-bele botlik. A minap is egy uri hölgy esett el ennek következtében. — Kérjük az illetékes köröket, hogy vegyék tudomásul a fentírt dolgokat és lehetőleg segítsenek rajta.

A jövő hét műsora:

Vasárnap d. u. A bolond.

Karácsony első napján:

Délután: Sarga csikó.

Este: Viola, az alföldi haramia.

Karácsony második napján:

Délután: A tékozló, regényes színmű.

Este: Nani.

Szerdán: «A» Gyurkovits lányok viganjáték.

Csütörtökön: «B» bérlet Házi béke, operett.

Pénteken: «C» bérlet «Fedóra»: színmű Sardon V.-től.

Szombaton: «A» bérlet. Sultán, operette.

Vasárnap: Délután: Talmi hercegnő.

Este: Kintornás család.

Mulatságok.

Casinóbál Er-Mihályfalván. Fényes és előkelő mulatságra készül Er-Mihályfalva vidékének intelligens közönsége. E hó 21-én, szilveszter estéjén tartja a Casinó ez idei mulatságát. Ez alkalommal először fognak elhangzani a Casinó ujonnan épült díszes helyiségeiben a patkós csárdások és bájos keringők kedves akkordjai. A rendezőség élen Dobozy Kálmán casinói elnök buzgólkodik, ami elég garanciát képez arra nézve, hogy a mulatság minden tekintetben a legsikerültebbek közé lesz sorolható. A beléptidj személyenként 1 frt.

Dalárdisták karácsonyi bálja. Az er-mihályfalvai polgári dalkör e hó 26-án karácsony másodnapján a Nemzeti-Szálloda táncztermében dalestéllyel egybekötött táncmulatságot rendez egy korona belépődíjjal.

A debreczeni munkás dalegytel estélye. Meghívó. A debreczeni munkás dalegytel f. 1899. évi decz. 26-án karácsony másodnapján a Margita fürdő disztermében Keller Sándor egyleti karnagy vezetése mellett Kiss Gyula zenekarának közreműködésével dalestélyt rendez. Kezdeté este 8 és fél órakor. Belépti-jegy személyenként: 60 kr. Előre váltott jegy 50 kr. Jegyek előre válthatók Kurrián Gyula órászületében (főpiacz) Mayer Ferencz szabó üzletében Battyányi-utca, Nicht J. fűszerüzletében Mester-utca és este a pénzárnál.

Irodalom és Művészet.

Szegény emberek.

Nyomorult koldus áll az utcásarkon
Ügyet se vet rá fényes büszke ur
Kopottan ballag szürke, öreg asszony —
S alamizsnáért a zsebébe nyúl.

És köny csillan meg a koldus szemében
S a halvány pénzdarábra lepereg,
Hm... el is vesznek, koldusok mi, éhen,
Ha nem volnának szegény emberek.

Sas Ede.

— Az élet nem közönséges, hanem igenis fontos kérdései közé tartozik az a kérdés: melyik tapot rendeljük meg fel-ségünk vagy leányaink olvasó asztalára? Olyan fontos kérdés ez, mint a ház barátainak megválasztása. Mert hiszen a jó lap csakhamar benső, igaz barátunkká valik és csak úgy okozója lesz örömeinknek, mint egy-egy kedves baráti látogatás. Mi ezt az igazán jóbarát-ágra érdemes lapot a Divat Szalonban fedeztük fel egykor és benne látjuk mai napig. Ezt tartjuk annak az egyetlen női lapnak, mely paratlanul és becses tartalmánál fogva képes a ház egész kedves asszonyképét, — a nagymamától az unokáig — szórakoztatni, foglalkoztatni és oktatni. A Divat Szalon ugyanis egy cím és egy előfizetési ár alatt adja olvasóinak mindazt, a mit más lapok elaprózva szoktak osztogatni. Két gyönyörű kémeny-köté-ben benne van az egyetlen divatlap, mely után szolid és elegáns hölgyek öltözködhetnek és ruháikat otthon készíttetik. Itt találunk fehérnemű és kézimunka újságot, valamint gyermekdivatlapot. Természetesen minden elképzelhető ingyen kedvezményvel. És ugyan-ebben a díszes borítékban van a Divat Szalon tesvér-lapja, egy teljes és irodalmi színvonalon álló, szépirodalmi lap. Nem regénymelléklet és egy pár apróság, hanem egy teljes, jól szerkesztett szépirodalmi lap. Költéményeit, elbeszéléseit, előkelő írók írják, füzeteiben érdekes arcképek jelennek meg apró rovataival, sáson-cikkeivel pedig — mint ujjtással — fog hozzájárulni ez évben ahhoz, hogy még becsesebb, élénkebb és élvezetesebb legyen. S mindemé Divat Szalon olyan lap, melynek őszinte és lelkes ajánlásával szíves szolgálatot teszünk olvasóinknak. Nem csekély érdeme a páratlan ócsóság, mely ennek a rendkívüli díszes és tartalmas családi lapnak az arát a következőkben szabja meg: Egész évre 12 korona (1 évre 6 korona, negyed évre 3 korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a Divat Szalon kiadóhivatala: Budapest, V., Gizella-tér 1.

Greizinger Ivánnak, a mult hóban elhunyt nagytehességű zeneszerzőnek hagyatékából három díszes kiállítású zeneművet kaptunk Klöckner Ede budapesti zeneműkiadódtól, «Kurucz nóták» 10, Endrődi Sándor szövegét megzenésített dal. Amennyire hangulat-terjes és költői szépségben gazdagok Endrődi versei, olyannyira erőteljesek, a dalias idők hangulatát költői színekben esetelők Greizinger dalai. Az Endrődi versei és a «Kurucz furfang» aktuálissá tették a Kurucz dalokat, miket bár számosan megzenésítettek már, de senki sem találta el azok igazi hangját úgy, egyiknek zenéje sem simul a költő gondolataihoz olyannyira, hogy színtelen kiegészítse azokat, mint Greizinger e nagy becsű compositiói. «Visions» «Atomképek» keringő a második, a mely Greizingernek 83-ik op-á (Ára 1 frt) tehát az élete utolsó szakában komponálta. Mint Yvon nev alatt megjelent egyéb keringő, ez is csupa dallam, gyengéd szerelmi melódia, telve rhytmikai szépséggel, lemondó bánattal nem kevés halál-sejtelemmel. Greizinger Iván op. III magyarabrand hegedűre, zongora kísérettel ára 2 frt. E művet 2 hetel halála előtt fejezte be, így méltán haltudalának tekinthetjük. Mint előző hegedű abrandjai, ez is kitűnő hegedűst kíván, de jó kezben roppant hálás program darab, mely bármely hang-

verseny keretében méltóan képviselheti az egyébként szegény magyar zeneirodalmat. — Greizinger életében nem kereste, nem is találta meg az őt méltán megillető elismerést. Ilik, hogy megadjuk neki azt halála után, s mivel sem adozunk inkább emlékének, mintha nagy tehetsége ez utolsó termékeire közönségünk meleg érdeklődését felhívjuk.

A Hét jubilaris száma. Testes füzere rug. A Hét jubilaris száma. Bátran el lehet mondani: hetilap Magyarországon még ilyen tartalommal, ilyen előkelő formában, ilyen szenzációkkal meg nem jelent. A mindig kitűnő lap ezuttal is hű maradt hegemon szerepéhez és irodalmi eseményt csinált. Ez a jubilaris szám az egész magyar irodalom közreműködésével készült, elejétől végig nagy értékű és nagy érdekességű, formában, tartalomban egyaránt brilliáns. A ki e nézi ezt a vaskos füzetet — a szám hat ivre rug — meg fogja érteni. A Hét rendkívüli sikereit a multban és jelenben. A közreműködők sorában olva suk a következő neveket: Bánffy Dező báró, Jókai Mór, Herczeg Ferencz Mikszáth Kálmán, Ambrus Zoltán, Kóbor Tamás, Rakosi Jancz, Podmaniczky Frigyes báró, Tóth Béla, Endrődy Sándor, Heltai Jenő-Hermann Ottó, Neményi Ambrus, Berzeviczy Albert, Kenedi Géza, Ignótus, Vámbéry Armin, Makai Emil, Szomabázy Isvan, Sipulusz, Gárdonyi Géza, Papp Dániel, Tömörkény István, Jesszenszky Sádorné, Zalár József, Szabó Sándor, Vészi József, Szabolcska Mihály, Jászai Mari, Éva Lajos, Bánóczy József, Szalay Fruzina, Szavay Gyula, Agai Adolf, Kozma Andor, Jákey Aladar, Veigelsberg Leó, Bárony István, Braun Sándor, Gelléri Mór, Radó Antal, Szabóné Nogáll Janka, Lovik Károly stb. stb. s a kit legelő kell említeni. Kiss József, a szerkesztő. Ez a párját ritkító névsor alkotja meg a jubilaris számot. A sort Bánffy Dező báró nyitja meg, a ki egyenesen szenzációs politikai eseményt csinált azzal, hogy megírta Naplójának (A Hét ez országos fel-tűnést keltett rovatának) »Hiteles részét». A politikának kétségtelen, ez a legnagyobb karácsonyi eseménye, s nemcsak belföldön de külföldön is nagy hatással lesz. A tiz esztendő krónikáját maga Kiss József írta meg, míg a A Hét jelentőségét Mikszáth Kálmán ragyogó tollal tolmácsolja. Jókai Mór nagyrédek közleményének ez me: Hogy jutottam feleségemhez? Herczeg Ferencz gyönyörű novellát ír. Heltai Jenő egyik egyik leghajósabb versével csatlakozik egyik legszebb versét írta meg Kiss József is. Hermann Ottó, Tóth Béla, Csáky Albiné remniszczenziákat közölnek, a versek közül Szalay Fruziáé, Szabolcska Mihályé, Endrődy Sandoré, Makai Emilé, Szavay Gyulaé, a kiváló poéták java termése, Ignótus Fráter Erzsébet-ről nagybecsű esszét, Berzeviczy Albert mint novellista mutatkozik be, Kóbor Tamás színházi krónikával jeleskedik, Sipulusz A Hét benső életét mutatja be egy brilláns humoreszkben, Tömörkény István novellát ír s b. stb. Képet rajzoltak Faragó József, Honti Nándor; ezenkívül közel száz arckép és illusztráció van. Szóval A Hét diadalmasan zárja le a tiz esztendő főkönyvet és teljes fényvel vonul további útjára. Ez alkalommal is a legmelegebben ajánljuk ezt a lapot, a melynek a magyar irodalom történetében hrvadhatlan érdemei vannak s a mely minden ízében szelleme, finom, izlése és előkelő. Kívánatra A Hét kiadóhivatala (VII., Alsó-erdősor 3.) szívesen küld ingyenes mutatvány-számot. A jubilaris számot az ujonnan belépő előfizetők is megkapják.

KÖZGAZDASÁG.

Gabonatözsde. Az irányzat a gabona-tözsden az elmúlt héten nyugodt volt: az arak szük határok között ingadoztak; csak néhány krral emelkedve a vétel, illetve eladási kedv szerint. Jegyezve lett:

Tavaszi buza: frt 7-88, 89, 91, egészen 96 krig Zarlát frt 7-64.

Őszi buza: frt. 7-95, 96, 98 és frt 8-03, azután ismét gyöngült és zárult frt 8-01.

Rozs : frt 6.46 és 47 m. került forgalomba.
Zab : frt. 5.06, 07, zárlat frt 5.08.
Tengeri : frt. 4.98, 99 és frt 5.

Értéktőzsde. Az értéktőzsdén az elmúlt napokban igen mozgalmas élet uralkodott; a kamatlábnak külföldön való emelése és angolok leveretése, a papírok folytonos hanyatlására adott okok. Az irányzat a zárlatnál emelkedő. Jegyezték:

Magyar hitelt: frt 376.75, 374.50, 73, 70 és 369.10, zárlat emelkedően frt 373.50.

Osztirák hitelt: frt 375.—, 373.—, 372, egészen 368.20-ig, zárlat frt 372.50.

Államvasuti papír: frt 320-ról lemegy 317.75-re és szilárdan zárlat: frt 319.50.

Rimamurányi: frt 334, 33, 32, 31 zárlat gyenge frt 330.50.

Helyi papírokban gyenge üzlet volt, alacsony árak mellett.

Szövetkezeti propaganda. Azon siker, melyet Mészáros Pál ur, az Országos Hitelszövetkezet nyitrai képviselőjének igazgatója a Nyitrai Gazdasági Egyesület titkára a szövetkezetek szervezése körül Nyitra városában elérte, arra indította a Magyar Gazdaszövetséget, hogy ezt a nagybecsű szervező tevényt hazafias céljai megvalósításához megörjíe. Felkérte és megbízta őt a hát, hogy az ország más vidékein is, ahol arra kedvező táj kínálkozik, a fogyasztási és gabonaértékesítő szövetkezetek érdekében mozgalmat indítsanak azokat a „Hangya” kötelékében megalapítsa. Ő zölte szerencsét kívánunk a szövetkezeti ügy ezen régi kipróbált bajnokának új missziójához s felkérjük mindazokat kik a nép ügyét szívükön viselik, hogy őt hazafias törekvéseiben hathatósan támogatni szíveskedjenek. A kik tehát községeinkben fogyasztási valamint gabona-értékesítő szövetkezeteket akarnak létesíteni, forduljanak mielőbb a Magyar Gazdaszövetség nevezett megbízottjához Nyitra-ra, ki a helyszínére is mindenkor készséggel kiszáll. A kiszállások költségei a meghívókat nem terhelik. (A szövetkezes című lapból.)

Az osztrák-magyar bank kamatlába. Miután a német birodalmi bank a kamatlábat 7 százalékra emelte föl, tehát olyan nivóra, a melyen még sohasem állt, bizonyos penzkörökben egészen bizonyosra vették, hogy az osztrák-magyar bank is újra fel fogja emelni a csak röviddel ezelőtt fél százalékkal leszállított kamatlábat. Az osztrák magyar bank főtanácsa utóbb tartott ülésén foglalkozott is ezzel a kérdéssel, s nem emelte fel a kamatlábat. Becsből erre vonatkozólag a következőket jelentik: Az osztrák magyar bank főtanácsa ma tartott ülésén meghallgatván Mecensefi vezértitkárnak jelentését, nem érezte magát indíttatva arra, hogy a kamatlábat megváltoztassa. A vezértitkár utalt arra, hogy a kamatláb kérdés megítélésénél általános közgazdasági viszonyainkra kell tekintettel lenni, amelyeket nem lehet más államok közgazdasági viszonyaihoz hasonlítani. (Hat vidéki pénzügyezeteink miér nem veszik figyelembe a mi nehéz közgazdasági viszonyainkat s miért csigazzák úgy fel a penzárát, hogy ez által méginkább megrontás a közg. viszonyokat.) Különben a relációt nemcsak a kamatlábal lehet megvédeni. Az ülésen az ez évi pénzügyi eredmény is szóba került. Az idei eredmény jóval nagyobb a tavalyinál, de a várható osztalékról nem nyilatkoztak. Kautz kormányzó kiemelte, hogy ma tartottak ülést a régi bankakta regiméje alatti ismételtlen célzott eltökélt lemondására. Végül a két kormányznak rendeletét olvasták fel, mely szerint a bank ezentul francia, angol és német érmekeket is vehet föl bankjegy forgalmának ércfedezetébe.

Japán aranybányák. Transvaal, Ausztrália és Klondyke után ime most Japánból érkezik több óriási aranybánya felfedezéseinek híre. Az aranybányák Japán északnyugoti részén terülnek el, Hokkaido város közelében, területük 740 négyzet méter. Természetesen az idegenek tömeges kivándorlása már meg-

kezdődött, éppen úgy, mint nemrég Klondykeben. Esashi falu, a melynek egy év előtt csak 400 lakosa volt, nagy forgalmu várossá fejlődött s lakosságának száma 10.000-re emelkedett.

Az osztrák sertés-zár megszüntetése. A földmivelési miniszter tudatja, hogy az osztrák belügyminiszter távirati értesítés szerint intézkedett az iránt, hogy az aló-ausztriai és morvaországi helytartóságoknak a Magyar és Horvát-Szlavonországok egész területéről származó gazdasági és tenyész-sertések Alsó Ausztriában, illetve Morvaországban való szabad kereskedelmi forgalmának korlátozása ügyében kiadott birdeiményei megfelelő módosítással hatályon kívül helytessenek, tehát ezettul a magyar- és horvát-szlavonországi gazdasági és tenyész-sertéseknek Alsó-Ausztriába és Morvaországba való bevitelére általános feltételek mellett szabad.

Nyilt-tér.

Elismert kiváló jó minőségűknél fogva legnagyobb elterjedtségnek örvendenek

Gróf Keglevich István utódai
promontori cég
cognac-jai.

Bevásárlásoknál kéretik ezen ország teljes szüvegére figyelemmel lenni, hogy esetlegesen hamisítványoktól órtakodhassunk.

Az *, **, ***, Extra, **** és V. S. O. (fine Champagne d' Hongrie) jelzéssel ellátott gyártmányok mindenütt kaphatók.

Boros Testvérek

női divat áruháza DEBRECZEN, Kossuth-u. 6. sz.

Olcso alkalmas aján-dék tárgyak.

Raktárunk feleslegét: Finom női ruhakelme maradékok árait felére szállítottuk le.
Selymek, Bársonyok.
Velezek, Kendők, Echarpok, Harisnyák,
Keztyük
leszállított árakban. — Nagy választék.
Női kézimunkák és kellékek.

Olcso alkalmas aján-dék tárgyak.

Felülmulhatlan olcsóságok.

DIVAT SZALON

divat- és szépirodalmi közlöny.

Szerkeszti:

Fanghné-Gyujtó Izabella és Szabóné Nogáll Janka.

Az 1896-iki berlini nemzetközi kiállításon az arany éremmel kitüntetve.

- Divat Szalon** megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Diszes, elegáns kiállítás a külföldön n. művészies kivitelű szines divatczimlapja által disze minden szalon-asztalok.
- Divat Szalon** ingyen melléketével, az **UJ GYERMEK-DIVATTAL** együtt 48-48 oldalra terjed.
- Divat Szalon** azonkívül, hogy divatképei az uralkodó divat tükre, folyton közöl képeket Párisból, Londonból, Berlinből is. S ez által az idegen divatlapokat feleslegessé teszi.
- Divat Szalon** rendszeren közöl egyszerűbb toiletteket is és módot, utasítást nyújt a hölgyeknek arra, hogy ruháikat takarékosan s mégis csinosan otthon készíthessék s ennek megkönnyítésére minden 2-ik számhoz szabás-ív van mellékelve minden előfizetőnek mérték után ingyen készített szabásokat; ez oly kedvezmény, melyet egy divatlap sem nyújt.
- Divat Szalon** kézi munkái változatosak, a rendes használatra szánt himzésektől kezdve a legértékesebb, legdívatosabb új kézimunkáig mindent bemutatja s érthetően tanítja.
- Divat Szalon** Szépirodalmi része oly dúsa, érdekes és változatos, hogy minden más szépirodalmi lapot pótol. Munkatársai közt ott van irodalmunk minden jelese és gondot fordít arra, hogy a nők lapjába tehetséges, kedvelt írások is gyakran irjanak. A lap szelleme mindig tisztességes. Keresi a szépet, a nemesitőt s kizár minden frivol közleményt. Lapunkat **fiatal leányok** is bátran olvashatják.
- Divat Szalon** számról-számrá mutatja be **kiválóbb hölgyek arcképeit**: a művészet, irodalom s a jótékony nevelésesebb nőalakjait.
- Divat Szalon** állandó rovatot tart **kérdések és feleletek** közlésére. E rovat minden előfizetőnek teljesen díjtalanul áll rendelkezésére.
- Divat Szalon** előfizetési ára: egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
- Divat Szalon** kiadóhivatala kívánátra bárkinek küld mutatványsszámokat ingyen és bérmentve.

kiadóhivatala Budapest, Gizella-tér (Haas-palota).

Csokoládé

Biscuit

Cacao

Elsőrendű gyártmány

Wittányi

és Társa Utóda

Magyar Biscuit

Csokoládé gyárából Buda-
pesten.



Kurián Gyula

Órás

Debreczen, Piacz-utca 42. szám, Biedermann-palota.

Ajánlja a karácsonyi és ujévi ünnepek alkalmával **ÓRA és ÉKSZER RAKTÁRÁT** tetemesen leszállított árak mellett.

Óra javítások jó-
állással, gyorsan
és jutányosan.

Vidéki megren-
delések pontosan
eszközöltetnek.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Legfinomabb tábla likör

mint Chartreuse, Benediktine,
Curacao,

vaniliát stb. készíthet legjobban és
egyszerűen mindenki magának a
Schrader Gyula-féle likör-töltéssel

Jul. Schrader in Feuerbach
Stuttgart mellett, 2 1/2 literes likör-töl-
tések egy-egy minőség 40-60 kr.
Kérjünk prospektust.

W. M. Maager Wien III/3 am Hemuarkt
Ausztria Magyarországi főraktárból.

Szőlőművelők és mezőgazdák számára!
A szőlőtelepek befecskendezéséhez, vala-
mint a gyümölcsfákat károsító rovarok,
továbbá a szegvecs és tormáncs teljes
kiirtására

MAYFARTH Ph. és TÁRSA-féle

szabadalmazott önműködő
ugy hordozható mint köcsira
szereit

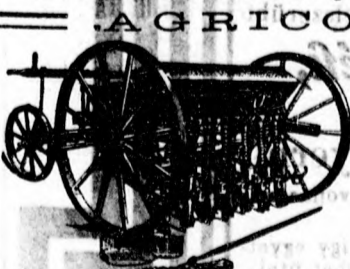
«SYPHONIA»

fecskendő, a legjobbaknak bizonyul-
tak, a melyek szivattyúság nélkül a
folyadékok önműködőleg a növényekre
permetelők. Ezen fecskendőknek már
sok esetre menő példánya van alkalm-
zatában és számos elismerő bizo-
nyítvány igazolja ezeknek elvitázhat-
lan kiválóságát minden más rend-
szerrel szemben.



A legjobb vetőgépek

MAYFARTH Ph. és TÁRSA legújabb szerkezetű



tolóvetőkerék-rendszer
vetőgépei.
Min ennemű mag- és
különböző magmennyi-
ség számára, válto-
kerék nélkül, dom-
bon avagy síkon a leg-
könnyebb járás, leg-
nagyobb tartósság és
mind a mellett a
legolcsóbb ár által
tűnnek ki.

A lehető legnagyobb
munka, idő- és pénz-
megtakarítást tesz lehetővé. — Különlé-
gességeket széna- és
szalmaprések kézi használatra, kukorica-
morzsolók, cséplőgépek,
járányok, gabonaszoták, trieurók, ekék,
hengerek és boronákban
a legújabb rendszeren és elismert leg-
jobb alkotás alkalmazása
mellett gyártanak és szállítanak

MAYFARTH Ph. és TÁRSA

cs. és kir. kiz. szabadalm. mezőgazdasági gépgyárak
BÉCS, II. Taborsstrasse 71.
— több mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel kitüntetve.
Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra
ingyen küldetnek.
Képviselek és ismételadók alkalmaztatnak.

Gyors és biztos segély gyomor- betegségek és azok utóbaibaiban!

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely
az emésztést szabályozza, rendszeres vérke-
redést eredményez, a megromlott és hibás
véralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség
főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a
gyomorhajt, és pl. étvágytalanságot, savanyu
felbőgést, hányási ingert, gyomor és hasb-
nalmat, gyomorgörcsöt, vértolulást, hámorhoi-
dákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40
év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203-III

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti,
egészséges és tiszta vért szerez, külön-
ben is biztos és messze földön bevált háziser,
1 üveg 50 kr., kettő 1 frt. Postán
20 krral drágább.

Kiváló fájdalomcsillapító, anti- septikus, gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyulladás, seb és kelés gyó-
gyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyula-
dásával, tejrekedés és keményedéssel, a gyermek
elválasztásánál, tályogok, vérrelések, pokolvar és
genyedéséknél, továbbá körömgennyedés és ugyne-
vezett körömméreg a kézen és lábujjakon,
keményedéseknél, daganatoknál, mirigydagan-
atoknál, holttetem képződéseknél stb. 50 év óta
bevált.

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203-III

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs
hűsítő hatása alatt.
Dobozban 35 kr-ával. Postán 6 krral
drágább.



Figyelemre méltó! Mindenki csak az eredeti készítményt
kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszer-tárából és figyel-
jen arra, hogy a **Dr. Rosa balzsam** csomagolás minden
részén az itt látható kerek védjegy legyen; a
prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról lát-
ható háromszögletű védjegy.



A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, jutalmat kap!
Elismerő levelek ezzel rendelkezésre állnak.

Raktárak Budapesten:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában. **EGGER A.** gyógyszer-tárában.
Debreczen kaphatók: **Dr. Rotschnek V.** Hmil, **Toth Béla** és **Mihalovits I.**
gyógyszerészeknél.
Főraktár **FRAGNER B.** cs. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas gyógy-
szertára Prágában a Spornér-utca sarkán 203. sz.

Serravalló-China bora



vassal,
orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos, **Dr. Braun** udv. tanár,
Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag **Dr. Kraft-Ebing** tanár, **Dr.**
Monti tanár, lovag **Dr. Mosetig-Moorhof** tanár, **Dr. Neusser** ta-
nár, **Dr. Schauta** tanár, **Dr. Weinlechner** tanár által sokszor fel-
használva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:
XI. orvosi congressus **Róma 1894.**
IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus **Nápoly 1894.**
Általános kiállítás **Turin 1898.**
Arany érem:
Kiállítás: **Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.,**
Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, **kitűnő ize** miatt különösen
gyermek és asszonyok által kellemesen használtatik. 1/2 literes
üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható
minden gyógyszer-tárában.

Serravallo gyógyszer-tár Triesztben,
gyógyszertár nagyban szétküldése.
Alapított 1848.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december 11-től kezdve

Női ruhaszöveteket,

mosó vizeket,

Atlas-Satin és batistokat,

Szöngyegeket, függönyöket

tetemesen leszállított áron árusítunk el.

7 mtr Loden szövet . . .	1 frt 19 kr.
7 „ Divat szövet . . .	1 „ 90 „
7 „ sima divat szövet . . .	2 „ 20 „
5 „ 120 c/m. Divat szövet	2 „ 50 „
5 „ 120 „ női ruhaszövet	3 „ — „
5 „ 120 „ „ „	3 „ 50 „

karácsonyi és ujévi ajándékok

legjobban ajánlhatók.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsátér.

Eladó tölgyfák

20—60 centiig,

tavalyi vágású vargafa 150, ölenként házhoz szállítva 12 frt 50 kr. nyárfa 130 öl, I-95 rendű botnyárfa 22 öl, II-od rendű 14 öl, valamint szil- és vadrkörtefák — s egy kazal jóminőségű cser — eladók.

Értekezhetni felőle III., Honvéd-utca 62.

Meglepő.

Az életben nem kínálkozik többé azon alkalom, hogy csak 1 frt 95 krért 157 tárgy adassék.

1 prima óra nagyon elegáns és szépen aranyozva, szép lánczczal együtt, pontosan járó, 1 évi jótállás mellett, továbbá 1 majolika dessert evőeszköz, kanál, kés és villát tartalmazólag, 1 tisztító-táska krokodilbőr-utánzatból, 1 zsebtükör, 1 nagyon elegáns párisi női broche simili brilliánszal legújabb divat, 1 finom írőeszköz toll és írónnal, 1 parfüm-szappan, 1 pár goldm-double fűbavaló, imit. ékkövel, 1 szép nyakkendő-tű, 20 db finom aczéltoll, 2 db double kézelőgomb, 3 db double mellgomb, 2 db tárgy uraknak és hölgyeknek, 10 iv angol levélpapír és boríték, 100 tárgy nélkülözhetlen minden háziasszonyok, Mindezen 157 tárgy összesen az órával együtt csak 1 frt 95 kr. Mindenki beláthatja, hogy az óra egymagában többet ér, mint a mennyi az összes tárgyak értéke.

Kapható, míg a készlet tart, utánvétellel, vagy az összeg előleges beküldése mellett a krakkai kiviteli áruüzlet **K. Splitter Krakau**, Krakauer-gasse 57. czégnél.

Nem tetsző visszavéttetik.

Kufeke féle
a tej legjobb hozzátételé
a betegséget
megakadályozza és eltávolítja
gyermekliszt.

Kapható a gyógyszerárakban és drogeriákban.

Alkalmi bevásárlás!

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a

Besenczky Kálmán-féle

nődivat, vászon és rövid-áru üzletet

megvettem és a mai naptól a **gyári árnál is olcsóbban árusítom el.**

Tisztelettel

Kiss Lajos.

Alkalmi bevásárlás!

Hénnel Sámuel

Réz-, fém fürdő berendezés, vízvezeték üzlete és kútfuró vállalata
DEBRECZEN,

üzlet: Piacz-utca 54. sz. (megyeház-épület) Műhelytelep: Arany János utca 13. sz.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy Arany János utca 13. szám alatt 48 év óta fennálló

réz és fémáru

műhelyemen kívül a Piacz-utca 54. sz. alatt (megyeház-épület) egy üzletet rendeztem be ahol mindenféle eszákmba vago cikkek megtekinthetők

Ajánlok: fürdőkályhákat, vízvezetékhez vagy vízkeringéssel hozzávaló kádakkal. Closetteket, vízvezetéki réz, vas és ólomcsöveket, réz és vasüstöket, mosó fazekakat legjutányosabb árban.



Kút-szivattyuk a legfinomabb kivitelben.

Elvállalok: fürdői, szeszgyári, serfőzdői és cukorgyári munkákat, valamint mindenemű javítását és cseréjét helyben és vidéken.

Utolsó előtti hét!

100.000 koronás,

6 egyenként 20.000 koronás főnyereményeket

tartalmaz a

Nagy Jótékonyági Sorsjáték

a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára s kétségtelenül a legszebb legolcsóbb és legcélszerűbb

karácsonyi ajándék,

melyet egy sorsjegy megvétele által

csak **1 koronáért** lehet nyerni.

Kivánatra az összes nyeremények 20%o levonásával készpénzben beváltatnak.

Minden sorsjegy mind a 6 huzáson játszik, s így egyetlen sorsjeggyel 6 főnyereményt is meglehet útni.

Huzás visszavonhatatlanul már 1900. január 4.

Felhívás.

A debreczeni kölcsönös-segélyző-egylet

mint korlátolt felelősséggel alakult szövetkezet alapszabályai értelmében

1900. január 1-én nyitja meg a XVII-ik évtársulatot.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak olcsó és a heti befizetésekkel könnyen törleszhető kölcsönöket nyújtson, továbbá, hogy apró kötelező betétekkel a takarékosagra még a szegényebbeknek is alkalmat szolgáltatasson.

Egyletünknek jelenleg mintegy 6700 tagja van, a kik 9800 betéti könyvecskével 67,000 törzsbetétet fizetnek.

Törzsbetét tőkénk 4 millió koronát tesz ki, mely tagjainknál kölcsönökben van elhelyezve.

Minden belépő aláírásával kötelezi magát, hogy a jegyzett törzsbetéteket hetenként, vagy előre több hétre pontosan befizeti.

Egy törzsbetét 40 fillér (20 kr.) heti befizetésre kötelez.

A szövetkezet törzsbetét-tőkéjéből az igazgatóság csakis a szövetkezet tagjai részére kölcsönöket engedélyez: 1. Ellog-kölcsönöket a befizetést összeg $\frac{1}{10}$ ed része erejéig. 2. Heti befizetésekkel (hat év alatt) törlesztendő kezességi kölcsönöket 3. Zálog- és jelzálog-kölcsönöket (értékpapírok vagy ingatlalok lekötése mellett).

A szövetkezet egy-egy évtársulata 6 évre alakult.

A hat év letelte után, az évtársulat felszámolásakor minden tag befizetett összegén kívül a hat évi haszoneredményből betéteinek arányában a reá eső részét megkapja és így az élvezeti kölcsön után fizetett kamatainak nagyrésze is visszatérül. — **A haszoneredmény a betéti összeg 6% kamatainak felel meg.**

Minden tag a belépéskor, minden egyes törzsbetét után egyszermindenkorra 40 fillér (20 kr.) beiratási díjat fizet, mely a tartalékok gyarapítására fordítatik. A veszteségi és segély alapok összege már 70,000 koronát tesz ki.

A XI-ik, vagyis 1894-iki évtársulat végleges elszámolása és kifizetése 1900. február hó végén történik. Debreczen, 1899. november hóban.

FENYÉRI ZÁDOR LAJOS,
igazgató.

SIMONFFY IMRE,
kir. tanácsos, polgármester, egyleti elnök.

Dr. SZANTÓ SÁMUEL,
igazgató.

Uj betéti könyvecskék válthatók az egylet helyiségében, (Zádor Lajos ur házában, Kossuth-u. 11. szám udvari kerest épülete, első emeletén.) — **Heti befizetések a jövő évre már most elfogadhatók.** — **A hét mindenkor szombaton végződik. Befizetési napok: Kedd szerda csütörtök, péntek szombat d. e. 9-11-ig és péntek, szombat d. u. 3-5 óráig.**

500 Forintot

fizetek annak, aki **Bartilla fogvizének** használatát mellett, melynek üvege 85 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlik (Csomagolás külön 10 kr.) **Bartilla A. örökösei (E. Winkler) Wien, 19/I. Sommergasse 1.** Kapható Debreczenben: **Mihalovits István** a kigyóhoz címzett gyógyszerárban. Hátarozottan kérjük **Bartilla-féle fogvizet.** Hamisítás feljelentéséért jó díjazás adatik.

Értesítés.

V. b. **Hollay Miklós** budapesti kereskedő

csődtömegét megvettem

és azt a mai naptól kezdve kiárusítom. És pedig:

Női, Férfi és Gyermekek czipők.

Férfi gallér és kézelő 10 kr.

Férfi ingek

óriási választékban 80 krtól

Nyakkendő feltűző olcsón. Téli alsó ruhák stb. Kitűnő minőségű és finom férfi és női keztyűk és esernyők. Miederek 45 krtól.

Székely Jenő

főtér,

Biedermann palota alatt.

Hazai czipő készítmények.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy főpiaczon, a városházával szemben levő

czipő üzletemben

csak saját készítésű, felügyeletem alatt álló kész férfi, női és gyermek czipő gyártmányok vannak raktáron, a melyeket mérsékelt árak mellett bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére.

Megjegyzem még, hogy a készítéshez külön minőségű anyagot használók.

Tessék megpróbálni, hogy nálam a legjobb czipőárak kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Nemes Gábor,

czipész.



A Richter-féle

Horgony-Kőépítőszekrény

a gyermekek kedvenc játéka és a legjobb, a mit nekik játék- és foglalkoztató-szerű ajándékozhatunk.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények mindenkor kiegészítőszekrények által természetesen nagyobbíthatók és azért kétszeresen értékesek. A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények 0.75, 1 $\frac{1}{2}$, 3, 3 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{1}{2}$, 6-10 kor. és azon felül áron a világnak minden finomabb játékszervezetében kaphatók; hanem a Horgony-gyárijegyre ügyelni kérünk és minden kőépítőszekrény „Horgony” nélkül mint utánzat és nem valódi visszautasítandó.

Új! Richter-féle türelmi játékok: Sphinx, Manó, Villámhárító, Haragtörő stb. Ár: 70 fillér darabonként. Valódi csak a „Horgony” gyárijeggyel!

A ki gyermekeket akar megajándékozni, hozassa meg magának azonnal az alant jegyzet czégnél új, gazdagon illusztrált árjegyzékét, melynek beküldése ingyen és bérmentve eszközöltetik.

Richter F. Ad. és társa, Első osztr.-magy. csász. és kir. szab. kőépítőszekrénygyár.

Iroda és raktár: I., Operng. 16. Bécs (Wien) gyár: XIII/1 (Heitzing.) Rudolstadt, Nürnberg, Olten (Svájc) Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.



Richter
Horgony-Kőépítőszekrény
a híres egyedül valódi gyártmány.

RENDKIVÜL OLCSÓ ÁRAK!

UJDONSÁGOK!

Francia bábok

öltözve és öltözetlen, úgy mint másféle

GYERMEK-JÁTÉKOK

és egyéb karácsonyi tárgyak

 **legolcsóbban** 
beszerezhetők

SCHWARZ M. L. cégénél
DEBRECZEN, a főposta mellett.

UJDONSÁGOK!

RENDKIVÜL OLCSÓ ÁRAK!

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kiprobált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyenü csuzos bántalmai, u. m. köszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esethen meglepő, a menyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapesten: Török József ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám. — Ugyisintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Ugyisintén Debreczenben: Dr. Rotschnek V. Emil, Tóth Béla, Mihalovits I. gyógyszerészeknél.

Nagy feltűnést keltő karácsonyi alkalmi elárusítás.

Divatos tiszta nehéz selymek:

ruhákra, bluzokra és juponokra:

39, 45, 55, 65, 75 és 88 kr.

Divatos dupla széles ruhaszövetek és posztók:

16, 20, 25, 30 és 46 kr.

Mosóbársonyok 56 és 75 kr.

Francia flanelek 43 és 53 kr.

Jó mosó barchentek 19 kr.

Jó mosó cretonok 17 kr.

Jó minőségű futó szőnyeg 16 és 25 kr. — Smyrna ágyszőnyeg 1.05 kr. —
Smyrna szalon szőnyeg 5 frt és 6.25.

Gyönyörű ajándék tárgyak:

Selyemkendők, legyezők, női selyem sálók, zsebkenők, divánpárnák, gobelin pelüche kocsitakarók, faldiszek, állatbőrök, ágy, íróasztal és zongora elé.

Bosznay J. és Társa

DEBRECZEN, Kossuth utca.



DIETRICH ÉS FIA

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓK

TEA, RUM ÉS COGNAC NAGYKERESKEDŐK. FINOM LIKÖRÖK GYÁRA.
Gyár és központi iroda: BUDAPEST-KÜBÁNYA, X. Füzár utca 30.

követlen, behozatalú valódi

BRAZILIAI RUM-ja.

Kapható a bizományi raktárban: Félegyházy János urnál.



Férfi gallér
12 kr.

Karácsonyi vásár! 1899.

Kézelő párja
25 kr.

Szenzációs alkalmi bevásárlás!

Jó ruhaszövetek méterenként 12 krtól.
Szép jó ruhaszövetek 120 cm. széles 40, 45, 60 krtól! ésfeljebb.
Selyemszövetek 45 krtól feljebb.
Fekete tiszta selyem 95 kr.
Báli kelmék a legszebb színekben 27 krtól 2 frt 25 krig.
Fekete divatkelmék 120 cm. széles, 48 krtól 3 frt 50 krig.
Divat velezek métere 15 krtól.

Szőnyeg, függöny, vászon és asztalneműek, férfi és női
fehéreneműek rendkívül leszállított árakban.

A még raktáron levő
női és gyermek felöltők, bundák, szörmegallérok
minden elfogadható árban.

Legnagyobb választék!

Legolcsóbb árak!

Verseny nélkül!

Figyelmes kiszolgálás!

Szabott árak!

Hol???

A „Kék Csillag“-nál főpiacz, kistemplommal szemben.

Tisztelettel **WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI.**

Hasznos és szép ajándék-czikk

nagyválasztéka

Kardos László raktáraiban

Kossuth-utczán.

Zsebkendők minden faja

darabja 6 krajczártól 10 forintig

Étkészletek tiszta vászonból

6, 12, 18, 24 személyig való nagyságban

2 frt 80 krtól 120 forintig.

Szintartó kávé-készletek

6, 12, 18 személyig való nagyságban
1 frt 80 krtól 60 forintig.

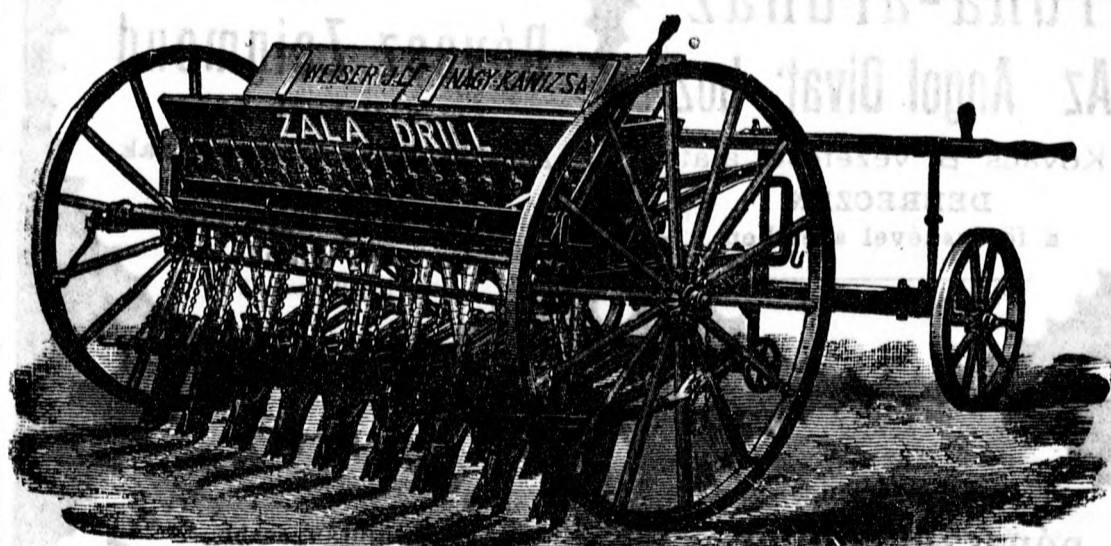
Használati és dísz-törülközők.

Flanelle és Kocsitakarók.

Szőnyegek nagy választékban.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvényéknél, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bérbéti utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter czéggelgyezés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT advari szállítók.



WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvető gépünk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi vetőgép versenyen az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

a Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen az első díjat, aranyérmel nyert, továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczélból készített Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket.

Raktáron tartunk: 13—15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, konkolyozók, szecsavágók, répavágók, kukorica morzsolók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczen, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.

Halmágyi Sámuel

Debreczen, a főpostával szemben
Női felöltők legnagyobb árulásterében
legújabb divatu kabátok, gallérok,
szőrmeárkák, bundák, Paletók és
mindenféle **férfi czikkek**
az idény előrehaladottsága
miatt felette olcsón
beszerezhetők.

Alkalmos és czélszerű
karácsonyi és ujévi ajándék-
nak jó alaku és tartású
női-, férfi- és gyermek-
czipők

legolcsóbban és legnagyobb
választékban kaphatók

Tolnai Dánielnél

főpiacz, a főpostával szemben.
Férfi ingek, nyakkendők és
valódi angol bőrkertyék
jutányosan.

Legszebb
ajándék tárgyak
arany- és ezüstművekben
olcsó árakban kaphatók
karácsony és ujévre
Blau Lipót és Fiai
utóda
ékszerésznél Debreczenben,
a főtőzsde mellett.

Butorok

szabott árak mellett a leg-
olcsóbban, legnagyobb választékban és szolid kivitelben
osakis a

KILLER EDE

dusan berendezett butorrak-
tárában kaphatók
Debreczen, főtőzsdevel
szemben.

Általában

el van
ismerve
hoggy: a
legjobb
és
legszebb

férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

a legnagyobb választékban az
országban a legrégebbi üzegnél

Neumann M.-nél

Debreczen, a főpostával
szemben kaphatók.

K. Tóth Sámuel

műsztergályos, Debreczen, Bazártér.
Ajánlja saját készítményü pipa-
szárjait valódi borostyánnal és szaru-
hegy szopókával. — Nagy választék
tájt- és fa-szivarszipkák-, tájt- és
selmeczi-pipák-, sétatálcák-,
Schack- és dominó-játékokból
jutányos árban.

Melyik a
legjobb szepítőszert?

MOLLITERGIN,

mely puhává, fehérre, üdévé teszi az
arcz és kéz bőrét, nem zsiroz s teljesen
ártalmatlan. Hatasa meglepő gyors.
Egy üveg ára 1 korona. Kapható

MIHALOVITS I.

a „Kigyó”-hoz ez. gyógyszer-
tárában Debrecze-
ben.

A legszebb
női felöltők, blouzek,
NOI KALAPOK,
báli belépők

a „Párisi Divat” áruházban
bámulatos olcsó árban
beszerezhetők.

Meglepő olcsó

férfi és női divatcikkek, fehér-
neműek, nyakkendők, Jäger alsóingek
és nadrágok, harisnyák és zseb-
kendőkben stb.

Márton Gyula

Debreczen, Bika szálloda mellett.
Legnagyobb
ke feraktár.

Szabott ár!

FERFI és GYERMEK

ruha-áruház Az „Angol Divat”-hoz

Kovács B. vezetése alatt
DEBRECZEN,
a főtőzsdevel szemben.

Szabott ár!

Debreczen legnagyobb
czipő, kalap és uri-divat
áruháza.

Révész Zsigmond

Főtér, Ranunkel-ház.

Ajánlja dusan felszerelt rak-
tárát lehető legolcsóbb
árban, mely karácsonyi
és ujévi ajándéknak
is legalkalmasabb.

Karácsonyi
A J Á N D É K U L
Különféle kendők,
Barchetek ruhákra
és egyéb cikkek olcsó árban
beszerezhetők

Vágó Andor Utóda
üzegnél, Debreczen,
főtér.

Tüz-
és betörésmentes

pénzszekrények

jutányos árban beszerzésére
legjobban ajánlható a

Deutsch Ede

varrógép és kerékpár gyári raktára
Debreczen, Piacz-utca 73.

Ugyanott kerékpárok
a legszebb kivitelben
zománcoztatva

PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!
Legjutányosabb
árban
saját készítményü
férfi és fiu ruhák
a Kistemplom-bazárban

Grünfeld Adolfnál

kaphatók.

KARÁCSONYFA.

Karácsony.

Lesuhan az égből, mint egy fényes álom,
Karácsonyi angyaloknak szárnya.
Fekszik a jászolban újszülött királyom,
Feje alatt puha szénapárna.

Királyom, megjöttél. Dicsőség az égnek.
Békesség a megváltott világnak!
Bethlehem pusztáin pásztortüzek égnek!
Napkeleti bölcsek hozzád vágnak.

De Jeruzsálemben dühöng már a zsarnok.
Átkaitól zúg a terem boltja,
Veszett haragjától reng a márványcsarnok,
Kardja villog, éltedet kioltja.

Mennyi század folyt az idő tengerébe!
És te néked most is az a sorsod.
Pár igaz böles, pásztor: királyságod népe
És a zsarnok bitófáját hordod.

Örök nagy szivedben hű szerelmet hoztál,
De a földi nagyok mást akarnak.
Asztalukon kristályüveg, aranyos tál
És jutalma nincs a munkás karnak.

Férfi-jellemedben szabadságtűz égett
S az emberek nyomorult rabszolgák.
Öldököl a zsarnok egy darab föld végett
S pribékek a népet kirabolták.

Fölséges királyom, szép dolog a béke,
De csupán ott, a hol igazság van,
Hol nem rongy az ember Istenképe
S nem nyög ember baromként igában.

Felnézek az égre, az égi felhőre,
Visszaérkezésed várva várom.
Jöjj vissza, igazság és szabadság öre!
Térdre hullok, karomat kitárom.

Jöjj vissza, királyom! Hiszen úgy ígérted.
A harsona zúgjon! Melléd állunk.
Száz pokol hadával szembe szállunk érted
S többé nem hord igát a mi vállunk.

Jöjj vissza, királyom, itéletre, harcra!
Zúzz le minden gaz hatalmasságot!
Boruljon előtted az ördög is arcra.
Hozd el végre azt a mennyországot!

Addig az angyalok éneke csak álom.
Helyet véle a valóság váltson.
Dörgő fellegekben jöjj vissza, királyom!
Földön, égen akkor lesz Karácsony.

Jánosy Zoltán.

Hatvani professzor születése.

Nemes, nemzeti és vitélő Érhavani
Hatvani István uram gangos léptekkel
mérte át *Rimaszombat* négyszögü piaczat.
Nagy az öröme, mert gólya közeleg
házukhoz, sok idő múltán — először.

— Hogy van az öcsémasszony?
kérdezik tőle a feleségét, a szembejövő
anyókák.

Neki feszíti a mellét s úgy felel
nagy büszkén:

— Várja a gólyát s aközben egészen
jól vagy testü állapotjára nézvést.

— Hál' Istennek, pedig már azt
beszélték, hogy — Uram bocsá! — el-
mójében megháborodott.

— Dehogy! Igaz, hogy mindig a
cisiót, meg az István mester mágikus
könyvét bújja.

— Azt mondják, hogy minden éjjel
hétfejú sárkányokkal viaskodik.

— Ilyes valamit beszél.

— Meg hogy boszorkányok fekszik
meg, hogy csakugy nyög kinjában.

— Patvar vigye a dolgát néném-
asszony! Csak már az Isten világra hozná
azt a gyereket. Az az asszony már egészen
magánkívül lesz. Kigyelmetek meg
összetejgenek mindenfelé.

Bosszusan ment odább Hatvani
Az asszonyok azonban továbbra is
dolgot.

— Dejszen nem is lesz az jótét
lélek, az már szent igaz.

— Még meg se született, máris az
ördögé.

— Én csak azt a szegény anyját
sajnálom. — — — — —

Hát sajnálhatták is. Harmad-
nap mulva megszületett a gyereke. Egy
nagy orru, széles száju fiú. Hat foga
volt s ezeket mindjárt megkapálni és
ordítani, ahogy csak a száján kifért.
Rut, fergeteges novemberi éjszakán jött
világra. Csakugy bömbölt a havas szél,
rázta az ablakokat. Recsegett, ropogott
minden, mintha az elszabadult gonosz
lelkek garázdálkodtak volna.

Hatvani uram előbb az Istenhez
könyörgött, azután pedig elővette, pedig
nem volt babonás ember, de most elő-
vette a Rimaszombatban nagyon elterjedt
mágikus könyvet, mely szolt az *titkok
titkáról vagy az bölcsesség kutfejéről*.
Deákul: De occulta philosophia libri III.

A legelső lapon mindjárt ezt a dis-
tichont találta:

Perlege nec magice te nomen terreat artis,
Perlege, nam hic nil nisi sacrum genuit.

De nem ért rá tovább olvasni, mert
a felesége hívta magához.

— István! — sugta elhaló hangon
— érzem, hogy én meghalok, csak egyre
kérek.

— Ugyan ne szólj már így édes
anyjukom! Most nyugodtan kell lenned!

— Nem, itt a végem! De ugy-e
felneveled ezt a kis árvát?

— Ne terheld elmédet ilyen gon-
dolatokkal!

— Ugy-e felneveled? Aztán... gyere
egészen közel, hadd sugom meg...
kiüzöd vagy kiüzeted belőle az ördögöt
ugy-e? Láttad már, láttad mi van a
homlokán?

Ezenközben felesége kiszendvedt.
Igy a nagy öröm és mélységes bánat
egyszerre szakadt a házra. Harmadnapra
nagy solemnitással eltakarították Hatvani
uram hűséges hitestársát.

Ekkorra már egészen kitetszett a fiú
homlokán a jel s néha, mint a tűz, ugy
lővellett. Sorra jártak csudájára a javas-
és a nem javas-asszonyok, a tudós, és
a nem tudós emberek.

— Meg kell égetni! Még valami
szerencsétlenséget hoz a városra! — ezt
tanácsolták a javasasszonyok és a nem
tudós emberek.

A tudósok azonban törték a fejüket
hogy vajjon mi lehet az? Mert a jelnek
májája volt. Négy kikerekedett

Az egyik fél azt mondta, hogy azok L.
E. S. O. betűk, a másik meg, hogy S.
E. S. O. betűk. A különbség az első
betűben volt, a mit L-nek is (irva) és
S-nek is (nyomatva) lehetett nézni.

Ki fejté ezeket meg? Nosza megin-
dultak a találgatások. Az első *Perjési
András* litterátus ifju ember oldotta
meg így:

Lesz Ebből Sárkány Ontó.
Ebbe aztán mindenki belenyugodott.
A másikat nagytiszteletű *Medgyasszai
Gergely* rektor-professzor ur bölcsessége
hozta napfényre, ekképen:

Signatus Est Sigilla Orci.
(Elvan jegyezve az ördögök jegyével.)

A hagyomány szerint a jegy addig
tartott a fiú homlokán, míg a keresztvizzel
le nem öntötték. A szent sákramentum
teljesen eltüntette.

Ettől fogva a kis Hatvani István
növekedett vala testi, lelki épségben,
hitben tudományban és bölcsességben,
de az ördögök, mint az árny, folyvást
kisérték, mignem debreczeni professzor
korában csakugyan megejtették.

S. Szabó János.

Isten profétája.

(Rajz.)

Irta: *Igmándy Miklós*.

Eredetileg Bagoly András volt a
neve, de ezen a néven senki sem szó-
litotta. Ugy hitták az egész faluban, hogy:
az „Isten profétája“. Valami quakkerbe
ojtott nazarénus volt a jámbor. Volta-
képen egy felekezethez sem tartozott,
egynek tanait sem vallotta egészen, ha-
nem mindenikből csipegetett egy keveset
magába. A bibliában is talált igen sok
kivetni valót. Teszem, ha a császár adaját
kérték tőle, hát hiszen megadta; hanem
egyidejűleg bejegyezte a naplójába, hogy

ekkor meg ekkor ennyit meg ennyit ajándékozott a császárnak.

Telt tőle különben: vagyonos ember volt, mesterségére kovács. Családja is volt: áldott jó felesége, gyönyörű kis serdülő leánya s egy ölbeli fiacskája.

Családja körében sohasem tudta a kedvét találni. Csak addig becsülte őket valamire, míg fellengős beszédjeit türelmesen hallgatták; de mihelyt a leány egyfelé, felesége meg másfelé szaladt az épületes predikációk elöl, ő is megbosszankodott, s távozott hazulról.

Az utcán aztán elfogdosta az embereket s igyekezett azokba az ő egyedüli tanait beönteni. Egyik-másiknak sietős dolga lévén, kurtán végzett vele, s ott hagyta a faképnél; a nagyobb rész azonban röhögve, gunyolódva vette körül, s az évődésnek se vége, se hossza nem volt. Később szidalmakat, sőt ütlegeket is kapott cserébe hittérítői buzgalmaért.

Különösen mi gyerekek voltunk kedvencei, pedig mi törtünk legtöbb borsot az orra alá.

Mikor iskolakerülési szándékkal s az elkövetendő bűn tudatában lehuzott fejjel inaltam a kertek alatt ki a mezőre a tócsás gödrökhöz, hol fürdő-társaimnak légyottot adtam, hát csak előttem termett Bagoly András, megállott mint a szél, lomfa s úgy nézett rá, mintha dásra akarna vonni.

— Jaj, próféta bácsi! mondtam én; s azt gondoltam, hogy Bagoly András engemet most rögtön elnászpácol, azután haza kerget s otthon édes szüleimék nadrágnak meg; azután meg viszen az iskolába, hol a tanító hegedüli el rajtam a tizenkettőt, s így háromszorosan kapom ki majd a rátát el sem követett bűnömért.

Szerencsére nem lett úgy.

— Hová, amice, háová?

De bizony nem mondtam hogy háová igyekszem, csak ötöltem-hatoltam, ha valamiképen az arra való menetelemnek okát tudnám adni.

A próféta bácsi pedig kétfelé terpesztette a gérokja két szárnyát, előre hajolt, hogy a kürtös kalapja majd az orrát verdeste s úgy nézett rám.

— Ártatlan — motyogta magában, — ártatlan — szégyenlős — gyermeki lélek — hálás talaj — a hit magvának — üdvözül — bizonyára.

Aztán fenhargon kérdé tőlem:

— Amice, ismered a bibliát?

— Ismerem, próféta bácsi. Nagypámnak is van egy, ilyen nagy ni! Disznóbörbe van kötve, ezüst kapcsos, Basileában nyomtatták, 1770-ben,

— Amice! Gyermeki lélek! Nyisd meg gyarló füleidet, nyiljk meg a te lelked és fogadja be az egyedül üdvezítő tanokat. Gyermek! Te bibliát emlegetsz? Mi az a biblia? Minden és semmi. Minden, mert sötét buta századok belőle meritének némi kis világosságot; és semmi, mert nem kimerithetlen, mert már fogytán van, mint minden, a mihez a telhetetlen ember hozzá jut. Az égből sugaltatott, de emberi kéz írta, emberi kéz toldott hozzá; emberi szenny tapadt az örök tisztaságra s megfertőztetve, élvez-

heflenné tette azt. A felépitett Jeruzsálem omlófélben s omlását mi sem tartóztathatja fel. Hol vagytok hamis próféták? Hol vagytok? Hadd álcázlak te! Hadd mutatom meg, mik vagytok? Szentelt takaró alatt penészes kenyér s eczetté váló bor. Rajta! Fel a küzdelemre! Tüzet ide! Hadd lobogjon az örök világosság...

A többi már eszeveszett üvöltözésbe fúlott. A próféta megfélekedett arról, hogy én is vagyok a világon, sőt valószínűleg e világról sem volt már tudomása. Megfordult, s égre szegzett fejjel, hadonázva, kiabálva, elkezdett rohanni. Kürtös kalapja lemaradt a fejről, kigombolt gérokja mint valami zászló lebegett utána s futott, futott, míg egy réti zombékban fel nem bukott.

De magam is, nem tudom hányszor buktam fel, míg hazáig vergődtem, s otthon is azt mivelttem mint a nyárfalevél s éjéről éjre sokáig Bagoly Andrásal vízióztam.

Az volt szegénynek a rögeszméje, hogy a bibliát átdolgozza a keresztyénség számára. Beszélték, hogy éjszakánként fen dolgozik, ír. Volt egy rejtett fali szekrény, a melybe még a feleségét sem nézni, Abban tartotta az írásait. Egy ízben azon ötlete támadt, hogy a bibliaolvasást tart az ő bibliájából. Kért rá a falu papjától, hogy a felolvasást a templom udvarán ejthesse meg. A jó öreg pap nem sokat ellenkezett, csak kikötötte hogy Bagoly András uram bolondságokat ne beszéljen. Nem, nem beszél bolondságokat. Hogy is mondhat ő róla olyat a tiszteletes ur?

Lett aztán a felolvasásból olyan óriási botrány, a milyenre még a falu öregei sem emlékeztek. Már nem tudom bizonyosan, miből állott e botrány, csak a vége az volt, hogy paraszt síhederek lehuzták az emelvényről az Isten prófétáját, s mindenféle csufságot csináltak vele.

Idő múltán elkészült az átdolgozott biblia, s nem maradt egyéb hátra, mint hogy közreadassék. Bagoly András fogta is, elkezdett vele utazgatni ide is, oda is, nagyvárosokba, egyik könyvkiadótól a másikhoz. De nagyon nehezen ment a dolog. A könyvkiadó vagy el sem olvasta az egetverő munkát, vagy ha bele nézett, mosolygott és sajnálkozva nyilatkoztatta ki, hogy nincs tehetségében ily nagy művet kiadni. Akadt olyan is, ki a Lipót mezőre vezető útát mutatta neki.

Egyszer aztán megunta a sok hercehurczát, s azt mondta, lesz mártír, apostol, s az emberiség lelki javára kiadja a saját vagyonának árán. A felesége, mikor ezt megtudta, rimánkodott, sírt-rítt s minden áron le akarta verni a szándékáról.

De nem lehetett vele birni. Eladta a szőlőjét s mikor az kevésnek bizonyult, a többi birtokait apródonként. De csak egyre-egyre akadály merült fel. Egy ízben exaltált állapotában temérdek pénzt vesztett el, másszor útközben kirabolták, ismét másszor kéziratának egy része elégett. Mindez nem riasztotta. Eladta vagyona maradványát, el a tetőt övéi feje felől s a megégett kéziratokat újra írta.

Óh de már akkor nem Isten prófétája volt többé, hanem Isten árvája. Régi

igazság, hogy a balvégzet is csak azt üldözi, ki maga is segít saját sorsán rontani. Jó felesége, miután kisírta mind a két szemét, sirba hervadt; nagyobbik leánya bújában követte, a másik pedig megszökött a pusztuló háztól, vagy inkább az apától s elbújdosott, ki tudja hová? Végre a fiucska, senkisésem viselvén rá gondot, a kútba esett s oda fúlt.

Azután pedig meghalt az öreg tiszteletes is, s a ki utána jött, az mokány ember volt. Ő bizony neim fogja türni, hogy ez a futó bolond még tovább is botránkoztassa a hívó lelkeket. S elkezdte üldözni az istenadtát.

Pedig kár volt üldözni. Az Isten prófétája nem volt már a hajdani vagyonos kovács, különös beszédjével és tetteivel. — Rongyos csavargó, falu bolondja lett belőle régen. Árok volt az éji szállása s a mit a kutyának szoktak lökni, az eledele. Senki sem gondolt vele, a hatóság legkevésbé. De azért a bibliával nem hagyott fel. A falubeliek rá sem hederítettek, vagy csak tréfából álltak vele szóba; hanem átmenő idegeneknek volt mit hallanink az örök világosság tanáról.

Egy zivataros, kemény karácsonykor aztán eltűnt. Nem tudták meg, mi sors érte, míg csak ki nem tavaszodott. Hóolvadáskor akadtak rá holttestére.

Gondolatok a szentföldről.

Zelenka Pál püspöknek Eperjesen tartott felolvasása alkalmára írta: *Csengey Gusztáv.*

Mikor a lombon csillogott a harmat
S lomb közt dalolt a berki csalogány;
Rengő kalászon lengtek a fuvalmak:
Akkor virult a boldog Kanaan.

Sion fokán hogy föllángolt az oltár,
Midőn fölépült fényes temploma,
S zengett a böles király ajkán a zsoltár:
Akkor remélt a Messiás hona.

Mikor az eszme égbe szálla onnan,
Pogány lett úrrá hona bús terén,
Írt a beteg már nem kapott sehonnan,
Akkor valósult a boldog remény.

Az ég kegyelme váratlan hozá el,
Akiért annyi vágyó szív epedt,
Azóta nagy, szent földed óh Izrael,
A Messiást hogy elküldé neked.

És aki nyerte, aki megtagadta,
A Messiás honában hontalan,
Üdvét örökbe idegen nép kapta,
Vigaszt lel benne a boldogtalan.

Eltűnt a halmok lombos koronája,
A föld kietlen, pusztá és kopár,
Kopasz tetőin ég a nap sugára,
Nem zeng a berkek csalogánya már.

Sion fokán a szent csarnok lehulla,
Alapja szürke mohos omladék,
Bolygó utód a kőfalhoz simulva,
Az ősidőket felsíratja még.

Sivár e kép! -- Hol lelked megpihenhet,
Helyet nem ad a Messiás hona?
Hová zarándok-csapatái mennek,
Az ő sirjának is van temploma.

A részleteknek sokszerű egészét
A századok hogy egybeékelék:
Egy-egy irány kivette benne részét,
Egysége nincs és része töredék.

Hát a mi eszménk, mely az utvesztőből
Az ősi alkotáshoz visszatért,
Mely új életre kelt a szent időkből,
S nem ismer el mást, csak az egy vezért:

Föllenghet-e hát egyszerű imája
Hite szerint a szent város felett?
Akiket egybefűz harmóniája,
Találnak-e csak egyetlen helyet?

Van már helyünk, sok hívő szív emelte,
Király követte Salamon nyomát,
Erős szabad nép buzgó fejedelme
Avatta fel az Úrnak templomát.

Körülte im a hívők szíve lángol,
Kik sok felől hozzá sereglenek;
Főpásztorunk is a mi szép hazánkból
Üdvözetünket hozzá vitte meg.

Te boldog, aki ott körülben voltál,
Hová csak vágyó sóhaj küldhetünk,
Mondd el, hogy ott, hol állt a régi oltár,
Az a mohos kő mit beszél nekünk?

Mondd el, hogy ott, hol kiaszott a környék,
S nap perzselé a föld kopár terét,
Hol elmulóan teng kevéske zöld még,
Érezted-e az Ur lehelletét?

Vagy mondd el azt, hogy friss reménnyel
járhat

Ismét a vándor ott, honnan te jössz;
S az új házából egy boldog érzés árad:
Az Ur igéje él, az eszme győz!

Egy parányi az életből.

Irta: Bartha István,

a debreczeni színház tagja.

Egy nemesi kuriának egyik tágas szobájában a halállal vívódott egy fiatal anya. Egy év előtt még életvidor, boldog nő és feleség és egy szép fiugyermeknek anyja, most pedig már csontváz. Az átkozott kór egy év alatt végezte el rajta pusztító művét és most a halál csak a végső pillanatra vár, mi nem késhtik már soká.

Révedező tekintettel körül néz a beteg, s az ágya mellett állókról tekintete az övétől átellenben lévő ágyra téved, melyben szép kis gyermeke alszik nyugodtan; nem is sejtve, hogy a kegyetlen vézget most készül őt megfosztani a földön legdrágább kincsétől — az anyjától.

A beteg anya maga óhajtotta, hogy gyermeke végső pillanatáig szemei előtt legyen.

Most tekintete erősen szegeződik egy magas fiatal férfira, férjére. Ez oda hajol és kérdi, hogy mit kíván.

— Légy jó atyja neki János, susogá fülébe alig hallhatóan a beteg.

— Az leszek; dadogta a férfi, zokogását visszafojtva.

— S ha már nem leszek, nem mondom, hogy örökké gyászolj, de lel — kedre — kötöm, hogy jó — anyát keress gyermekemnek! — — — Az — — — Isten veletek! — — — A halál veríték kezdett gyöngyözni a beteg nő homlokán. Görccsösen megszorítá férje karját, mintegy erőt akarva venni a végtusához. Még egyszer felemelkedve egy végtelen fájdalommal tekintetét vetett gyermekére, férjére és mire feje visszahullott a párnákra — nem volt többé.

Egy szivtépő kiáltás adta tudtára az

egész háznak, hogy bekövetkezett az, a mire már úgy is elváltak készülve.

— Eszterem, drága Eszterem! kiáltott fel a drága halottra borulva az ifju férj és eddig visszafojtott könnyeinek szabad folyást engedve.

A körülálló s az apa zokogására felébredt a fiúcska és ijedten kiáltozott anyja, majd apja után. Az apa, kit már eltávolítottak kedves halottjától, odament hozzá és zokogva karjaiba zárta gyermekét.

Miért sirsz apukám? kérdi a fiúcska, atyja arczán a záporként hulló könnyeket törölgetve.

— Meghalt anyuka kis fiam! zokogá szivtépő fájdalommal az apa.

— Meghalt! fakadt öntudatlanul sirva a kis fiú. — — — — De hisz nem baj, mondta anyuka még tegnap, hogy találkozzunk a menyországban. Én ott is úgy fogom szeretni anyukámat, mint itt.

— Oh! zokogott az apa, ne beszélj ilyet kis fiam, hanem sirj, sirj, mert nincs többé anyád!

— Ne sirj apukám, hisz én téged is úgy szeretlek, mint anyukát! — — —

Temetésre készültek a nemesi kuriában. A drága halott ott feküdt már a ravatalon. Körülötte testvérek, szülők, jó barátok zokogó serege.

Mielőtt a koporsót leszegezték, oda vitte az apa gyermekét, hogy nézze és csókolja meg utóljára anyukát, kit már csak a mennyországban fog viszontlátni. A gyermek mintha érezte, értette volna már, hogy mi történik körülötte s miután megcsókolta a halott homlokát, szepegve, sirva ölelte át szinte könnyező atyjának nyakát. A halott pedig, mintha boldog mosolyra nyíltak volna ajkai s mintha mondta volna a szeretett férfinak: „vigyázz reá, neveld föl és légy jó atyja gyermekemnek.“

A szomorú menet megindult a templomba és onnan a temetőbe.

A kis árva atyja mellett ment a koporsó után. Látna atyja könnyeit és hallva a körülte lévő nők sirását, neki is folyton hullottak könnyei, mit a nyakára kötött fekete selyem gyász-kendővel törölgetett le.

A sirnál látva atyjának kétségbeesését, ő is kiáltozott, „anyukám, anyukám, miért mentél el, miért hagytál itt engem? Hisz én szerettelek. Apukám, hát már nekem nem lesz anyukám? Hát akkor ki szeret majd engem?“

A zokogó apának majd a szíve szakadt meg a gyermek e kérdéseire.

— Kis fiam, végy bucsút anyádtól, dobj egy marék földet te is oda le.

A gyermek látva, hogy mindenki úgy tesz, úgy tett, mint atyja mondta.

— Apukám, miért kell anyukára földet dobni?

— Hogy Isten nyugosztalja, drágám, ott a hol van.

— Hát nem látom többé anyukát?

— Nem kis fiam. Anyuka örökre itt hagyott bennünket.

— Örökre!? pedig én úgy szerettem anyukát s mégis itt hagyott. — — — —

Elmult a gyászév. A sebek behegedtek. János is szomorúnak találta egyedül az életet. A kis fiú is nőtt. Anyára volt szükség. A fiatal, délczeg özvegy férfi talált is asszonyt a házhoz. Megvolt győződve, hogy jól választott és hogy gyermekének jó anyát adott, ki fölnevelje.

De a gyermek leghamarabb megérzi, hogy ki szereti s hogy kihez vonzódik.

Mikor mostoháját először meglátta, ösztönszerűen bujt előle el. Az asszony édesgette s holmi apró ajándékokkal kibékítette.

— Megtettem a mit óhajtottál drága Eszterem, — mondá magában János, első nejeének a falon függő arczképehez fordulva, — anyát adtam gyermekednek. De a kép mintha megelevenedtek volna szemei, boszusan nézett férjére, mintha mondani akarta volna neki: rosszul választottál!“ — De János ezt nem értette meg.

Telt az idő. A gyermek felnőtt és — — csavargó lett belőle. Jánostól pedig a felesége egy szép napon megszökött.

A palócz gentry.

A bácskai gentry ismeretes arról, hogy gazdag és büszke, a sárosi arról, hogy lump, a vas megyei arról, hogy zárkózott, a nógrádi arról, hogy négy lován és nemesi czimerén kívül többnyire csak adóssága van, a palócz gentry pedig arról, hogy nálánál szivesebb házigazda és jobbkedvű czimborát nem találsz a föld kerekességén. Mint aranyos napsugár vonul végig a palócz jellemén az a hamisítatlan lebilincselő szívéllyesség, párosulva a legkedvesebb hunczutsággal. A palócz gentry szeretettel, figyelemmel környékezi vendégét, de ha felültetheti, nem adja egy vak lóért. Ha azon a vidéken akár véletlenül, akár előre bejelentett látogatás révén bekerülsz valamelyik piros képű, hegyes bajuszu palócz urnak a portájára, hát össze kell szedni a kis eszedet, hogy megmenekülj. A lovidat ellopják, kocsidból kiszedik a rudat, kocsidat elszállítják a legmesszebb fekvő tanyára s mikor végre Isten segedelmével megugrasz, nem is tekintenek embernek, ha el nem lopsz valamit, vagy puskát, vagy pipát, vadászkutyát, szóval akármit, — ez már erre így szokás, Ennek a kedves palócz gentrynek az életéből fogok elmondani egy pár epizódyszerű történetkét, melyekből, mint tükörből csillámlik elő a hamisítatlan „hunczut palócz“.

* * *

Két gyönyörű fekete lótól vont kis bricska állott meg az ablakunk alatt. Az örömrivalgásból hamar kivettem, hogy Géza meg Miklós bácsi érkeztek meg, két prototypusa a palócz gentrynek,

Nem bókokkal meg kézcsókokkal köszöntött be a két bácsi, hanem ilyenformán járta felénk a köszönés: Hogy vagy kedves komámasszony. — Kihámoztuk őket a bundából, s miután Géza bácsi mahomed szakállára fogadta, hogy ha Miklós bajuszt csinál a lovainak, vagy lekopasztja valamelyiknek a farkát, hát

belélő, már mint tudniillik Miklósba, — leültünk a reggelihez. Reggeli alatt Miklós bácsi először is összeszidta az öregemet, ki legutóbbi vizitje alkalmával rossz fát tett a tüzre, miért a bünös távollétében Miklós kapott ki kardos feleségétől. Az öregem ugyanis Miklós bácsiéknál egy vacsora után ajánlotta magát, s feküdni ment. Miklós bácsi elkísérte a vendégszoba ajtajáig, mosolyogva jó éjt kívánt s visszatért a kompániához. Az öregem gyanutlanul levelel s a délutáni vadásztól kimerülve, fáradtan dobja magát a kívánatos sima fehér ágyra, — zsupsz — kinn egy óriási kacaj, az öregem pedig imádkozásnak legjobb akarattal sem nevezhető könyörgések közepette mászik ki az ágyból. A szép sima fehér lepedő alatt a szalmazsák le volt súlyosztva s a közbeeső ürt egy vízzel telt mosdótál töltötte ki.

Az akaratlan és gonoszul kiesztelt fürdést meg kellett bosszulni. Vizsgálódva nézett körül az öregem s csakhamar kész volt a bosszu terve. Az öreg fogta a sifonon szép sorjában elhelyezett befőttes s a háttérben terjeszkedő nagy uborkás üvegeket, végtelen türelemmel felbontogatta, a cukros cseresznye, barack, körte, eper befőtteket szépen feleresztette ecetes uborkákkal, bekötözte az üvegeket s szép sorban visszarakogatta.

Egy legutóbbi vendégség alkalmával aztán kiderült a megsavanyított kompótok titka s édes apám nem lévén ott, Miklós bácsit barackolta meg az elkeseredett háziasszony.

Képzeld kértem ezt a historiát, most ezzel az eredeti tájszóval, a historiához illő kifejezésekkel előadva, — persze majd a pukkadásig voltunk a nevetéstől.

Alig fejezte be Miklós bácsi siralmait, rákezdte Géza, a vafejü.

Tudod kedves komám hogy jártam a múltkor? — Képzeld csak elindulok avval a gazember Varju Jóskával kipróbálni az új derest. Én ültem elől, ő hátul. Egyszer látom, hogy szivarra gyújt. Előveszek én is egy szivart, beleillesztem a tajtékszipkámba — ismered, amelyik az apámtól maradt rám; elkérem Józsiától a friss szivart, meggyújtom a magamét, a Józsi szivarját meg elhajítom.

Persze Józsi majd a guta ütötte meg. Mulattam is rajta, majd beszakadt a két oldalam. Megyünk már egy jó negyedórája, régen el is feledtem a stiklit, egyszer elkéri Jóska a szivaromat. Hátranyujtom a szipkával együtt, rágyujt, csak várom, hogy visszaadja, hátraszóllok:

— Jóska, add már ide a szivaromat!

— Nincs — válaszol a gazember.

— Csak nem tetted be bagónak?

— Nem, kidobtam.

— Szipkástól?

— Hát persze, hogy ugy!

— Ttyü, hogy az antrax essék beléd te ország csúfja. Hova dobtad?

— Hm, nem tudom.

Kerestük is visszafelé az uton vagy két óráig, egyik kocsilámpással a kocsisom, másikkal én, amíg megmondta a gazember, hogy a zsebébe van. No de meg is gyomroztam érte.

— Reggeli után elindult a két bácsi a városba dolgoikat végezni, nem is láttuk őket, csak mikor már tálaltak. Géza bácsi szomorú arccal ült le a tányér mellé.

— Mi bajod Géza?

— Eszembe jutott a kis fiam. Nyomorult kölyöknek az ördög tudja, mi baja van. A doktor azt mondja, hogy vészegény.

— Ki? A Janika? — kérdi az öregem résztvevő hangon.

— Az.

— No megállj kedves Gézám, adok én neked a nánai rizlingemből öt üveg, itasd meg a gyerekekkel, az bizonyosan használni fog. Ismered azt a bort.

— Bizony nagyon jó lesz, köszönöm kedves Lajoskám.

Az öregem bepakolta szépen az öt üveg rizlinget a kocsiládába. Délután, mikor a két jó ur nagy bucsuzás után elhelyezkedett a bricskán, Géza bácsi belevág a lovakba s visszakiált az öregemnek:

— Kutya baja a Janinak! Ha utóérsz a szomszéd faluba, hárman iszunk a rizlingből!

— Érjen utól a menykő! — dörögött lefözve az öregem.

* * *

Nagy vadászat volt Miklós bácsinál. A vadászok, hajtók, már kora reggel nekiindultak ijeszgetni a határ nyulait, az asszonyokat délután szállították ki felcizfrázott ökrös szekereken a vadásztanyára. Homéri kacaj fogadta az asszonyokat s a társaság szája K. Gyurka rögtön elő is állott.

Na, még ilyet nem hallottak kérem. Óriási, fenomenális, piramidális. Hahaha!

— Mi az, mi történt? rohannak rá az asszonyok Gyurka bácsira.

— No várjatok gyerekeim. Mindjárt, mindjárt. Hát tudjátok kijövünk reggel. Kiosztjuk magunkat a körre, felállunk s megkezdődik a vadászat. Lövöldözünk, egy pár igen szép lövést csinálunk, csak a Gézának nem sikerül semmi. Lövöldöz jobbra, balra, majd hogy a lábáról nem veszi le egy pár nyul, elhibázza. Nézem mi a ragya ütött Gézához, hisz Isten segedelmével husz év óta puskázik, meg aztán meglehetősen a fegyvere is. Össze gyűlünk itt a tüznél, Géza mogorva, a Karácsonyi Dezső hadnagy meg borzasztó jó kedvében van.

Csak tünődöm, mi lehet itt, mert hogy hunczutság van a dologban, mindjárt kitaláltam öreg palócz létemre, — végre megsugja a Dezső, hogy a Géza patronjaiból az éjszaka kiszedte a serétet, oszt homokkal töltögette meg.

Megcsóváltam a fejem, hogy hát lám miből lesz a cserebogár.

Neki is kezd a Dezső:

— Géza, te ugyan híres vadász vagy. Pedig nekem azt mondták, hogy te a nyulat még behunyt szemmel is biztosra veszed. Na, nem igen vettem észre. Te Géza, fogadjunk, hogy nem találod el az atillámat husz lépésről!

— Eridj mán, ne tréfálj, mormogja dühösen Géza.

— Na fogadjunk!

— Mibe!

— Tíz pengőbe.

— Ne számárokj Dezső, — kezdik mondogatni a kompániából — hisz husz lépésről kovás puskával szétlővi.

Nem hiszem én! kötekedik Dezső.

Fogadjak. A Dezső vadonatúj huszáratilláját felakasztjuk egy fára, kimérjük a husz lépést, Géza feláll, két patront belecsusztat a puskába, czéloz — brumm brumm, — szépen beleduplázik az atillába.

Szét is ment az atilla úgy, hogy még rostának se lehetett volna használni, mert akkora lyukakat lött rajta, mint a fél fejem.

Persze a Dezső gyerek majd derékba törött ketté ijedtében, — ni nézzétek csak, még most is hogy szomorkodik a 90 pengős atillája, no meg a tíz pengője után, a mit a Géza nagyúri grandezzaival zsebre vágott.

Hej! Csak nem lehet az öreg palóczot becsapni. Ez a furfangos Géza mikor észrevette, hogy nem talál soha, felbontott egy patront, látta, hogy homok van benne, szépen kért a Baranyi Gazsától két jóféle nagy póstával töltött patront, És a hunczut nem lött volna egyetlenegy nyulat sem, hogy a képe gyűjön ki a divatból, de ez a vén róka Gazsi se árulta volna el egy félvilágért, hogy Gézának póstára is lehet tölteni a puskáját. Hej! hej! — mosolyog Miklós bácsi, — hunczut a palócz!

Kemény Emil.

Karácsonyi dal.

Karácsony estén
Kályhánál ülve,
Tüzét elnézem
Ugy elmerülve.
Csak nézem hosszan
Lobogó lángját,
Szerteszét szálló
Sok kis szikráját,
Sok szép szikráját.

Ugy eltünődöm,
Ugy elborongok,
Lelkemre szállnak
Sötétes gondok.
Sötétes gondok
Sötét felhője:
Ugy fáj a szívem
S a lelkem tőle
Bús lelkem tőle

Kondul a templom
Hívó harangja,
Nem hallom bár, de
Búgó, mély hangja,
Mint régi emlék,
Lelkembe csendül
Dudolva nékem
Hő szeretetről,
Hív szeretetről.

Mely e szent napra
Lelkünkbe téved
Előtüntetve
Sok édes évet
A gyermekkorból,

Karácsonyfákról,
Aranydiókról,
Ezüst almákról,
Piros almákról.

Lelkemből lassan
Tünik a bánat,
Helyén mosolygó
Reménység támad.
S mondom kezeim
Összekulcsolva:
Megszületett a
Föld Megváltója,
Szent Megváltója!

Ki írt ad mindig
Szívünk sebére,
Kinek miértünk
Hullott a vére!
Meg is váltotta
Véle a lelkünk
És bűneinkért
Kegyelmet nyertünk,
Nyugalmat nyertünk!

Örvendezzünk hát
Tünjék a bánat,
Küldjük az égbe
Forró imánkat:
Megszületett a
Föld Messiása,
A gyermekszívek
Kis Jézuskája,
Jó Jézuskája!

Krüssely Erssike.

A testvérek.

Írta: *Tassi Miklós.*

Soha sem láttam két ellentétebb arcot, mint Kovács János és Kovács András. Pedig testvérek voltak. De annyit sem hasonlítottak egymáshoz, mint egyik tojás a másikhoz. János magas, karcsu alak volt, szelid kék szemekkel; András alacsony, zömök, szegletes fejjel, duzzadt ajkakkal; szemei mélyen bennültek üregekben s azokban a vad szenvedély lángolt. Természetük is ellenkező volt. János a megtestesült szelidség, András pedig szilaj, veszekedő. Az évek sorával ez ellentét még erősödött. Mig apjuk élt, addig csak megvoltak békében, de alig hunyta le szemeit az öreg Kovács, mindennapos volt köztük a veszekedés. János ugyan a maga szelid, csendes természetével igyekezett kerülni a perpatvart; de öcsce nem tudta fékezni indulatát s egy szó, egy mozdulat elég volt, hogy a legerősebb kifakadásokra ingerelje.

Útoljára is János megunt a sok veszekedést s egy nap így szólt Andrásnak:

— Öcsém! vessünk véget a zenebonának. A falubeliek úgy is szájukra vettek már.

— Bolondok. Mit bánom én akármit beszélnek! Talán az a jóféle Sulyokné verte tele a fejedet bölcs dolgokkal, hogy most egyszerre oly okos lettél.

— No, no! Ne tüzeskedj! Magad is beláthatod, hogy nem jó nekünk együtt élni. Én viz vagyok, te tűz. Ha én jól akarok, te azt mindig elrontod hirtelen

haraggal s ha valami nem úgy üt ki, mint te szeretnéd, engem okolsz. Hited szerint én állom utját a te boldogulásodnak. Próbáld magad. Osztózzunk meg az örökségen!

— Ugy is jól van. Eddig is jobb lett volna rám nézve. A te alamuszi természeted nem való semmire, Nem mersz vállalatba fogni. Sárkány módjára örzöd a ládat, nehogy kirepüljön belőle a pénz. Mintha bizony azért vernék azt, hogy a láda fenekén penészedjék. A gazdaságunk mit gyarapodott apánk hálála óta? Semmit. Ha a lusta béreseket dorgáltam, a te szenteskedésed pártjukat fogta. Mi lett a vége? Lopnak, csalnak. Ha szólok? Garázdának, veszekedőnek híresztelsz.

— Hazudsz! Soha sem mondtam.

— Hazudsz te! Semmirevaló! Azt hiszed, valami iskolás gyermekkel beszélsz? Nőjj még egy kicsit komám, ha velem olyan hangon akarsz beszélni. Külömben nem vesztegetek rád több szót. Osztózzunk meg s te arra, én erre. Elég nagy a világ, elférünk benne úgy, hogy össze ne ütközzünk.

— András!

— Semmi András! Nem ismerem többet magát. Ne legyen Kovács András az én nevem, ha átlépek ez életben a házad küszöbét.

Azzal sarkon fordult s kiment. Hiába kért, rimánkodott bátyja, rá sem hallgatott.

II.

Sok esztendő telt el azóta. A két Kovács fiu megnősült. Külön családot alapítottak. De András gyűlöletét az idő nem volt képes lohasztani. Pedig közel laktak egymáshoz. Mindennap eljártak egymás háza előtt, de András még a fejét is elfordítá, ha arra vitt az utja.

Sőt András még a gyermekének is megtiltotta, hogy a másik Kovács kis lányával játsszék.

De hát gyermek a gyermek. Mit törődik ő azzal, haragszik-e az apja vagy nem? Érti is ő azt? Neki csak játszótárs kell. A kis Kovács Anna pedig jó játszótárs. Olyan szép babája van! Piros az orcája, fodros a ruhája. Ha lefektetik, behunyja a szemét, ha megnyomják a mellét, sir. Hát még a sok baba-ruha! Tarkábnál-tarkább. A kis szék, a kis asztal. Annus ezt mind megmutogatja. A többi lányok nem győznek csudálkozni. Az András leánya is odavetődik olykor-olykor a kapuba. Be-beleskelődik. Észreveszi Annus, kiszalad hozzá.

— Hát te mért nem jössz be?

— Nem szabad!

— Ki mondta?

— Apám.

— Bohó! Hogyne volna szabad. Gyere, neked adom az egyik babát. Játshatsz velé. Nemcsak játszatsz, haza is viheted. Nincs neked olyan, tudom. Gyere na! S megfogta a kis lány kezét, húzta magával.

Kovács János künn volt az udvaron.

— Ni! az András leánya! Gyere csak kis lányom, gyere csak közelébb!

Ölébe kapta a gyermeket, vitte be a házba. Dióval, almával telerakta a ruhája

alját, össze-visszacsókolgatta két piros orcáját, úgy elgügyögött, elbeszélgetett vele, mint valami gyermek.

— Eljössz-e máskor is, kérde a kis lánytól, mikor haza készült.

— Eljövök holnap is, azután is, mindennap. Ugy-e bácsi nem haragszik meg? Otthon nincs kivel játszani. Ugy szeretem Annust, meg a bácsit!

Ettől kezdve mindennapos vendég volt az András leánya Kovács Jánoséknál.

III.

Egyszer csak elmaradt. Beteg lett. Gyenge kis testét forró láz gyötörte.

Ott fetrengett a hófehér párnák közt — öntudatlanul.

Lázás álmaiban olykor-olykor felhangzott tompa, hívó szava:

— János bácsi! Kedves János bácsi! Mért nincs itt János bácsi? Hívjátok ide, meglássátok meggyógyulok.

A szülők megtörve hallgatták kinos vergődését. Aggódva nézték, hogy fogy, hogy hervad el szemök fénye, nap, nap után sorvad a sir felé. Már az orvosok is lemondtak róla. Nincs mentség. Talán valami véletlen segíthetne. De csak talán!

Megvillan a Kovács András szeme. De nem az a régi szenvedélyes tűz ég azokban, hanem az utolsó reménysugár.

Nem szól senkinek semmit. Rápillant a hánykódó gyermekre, szemei megtelnek könnyel s lehorgasztott fővel kimegy a szobából, át egyenest bátyjához.

— András! Édes öcsém!

— Megtudsz-e nekem bocsátani?

Lásd nem vagyok már az, ki régen. Összetört a szenvedés. Nagyon megaláztott az Isten sujtoló keze. Egyetlen leányom a sir szélén. Téged kíván. Eljössz-e hozzám? A te látásod talán segíthet még rajta. Ez az utolsó remény!

— Jer, jer!

András alig bírta követni bátyját.

A beteg tenjes erővel kitört a láz.

— Annus! János bácsi! Oh még sem jöttök? Nem láttátok Őket? Oh ne hagyjatok! Nézzétek ott integet felém egy rongyos gyermek. Kócos a haja, lyukas a csizmája, a rongy csak úgy csüng róla. Egy aranyos babát tart a kezében. Nem tudom hol vette. Halljátok, hogy hív? Nekem akarja adni . . . Nem . . . nem kell . . . Jaj . . . mindjárt megfog . . . János bácsi! . . .

Egy éles sikoltás tölté be a szobát. János odahajol a vergődő felé. Megfogja összeaszott kicsi kis kezét.

— Marim! Édes kicsi Marim! Ne félj, nem hagy János bácsi! Nézd, én vagyok itt.

A beteg ráveti megtört fényü szemeit s mintha azokba visszatért volna az élet sugara . . . lassanként megteltek könnyekkel. A ziháló kebel lecsendesedett . . . a beteg jótékony álomba szenderült.

— Meg van mentve, mondá az orvos lassu, hizalomteljes hangon.

S András odaborult a bátyja vállára s a megbánás, a kiengesztelődés igaz könnyeit sirta.

Vége!

Már nem szeretlek, vége, vége,
E gyötrő kinos szenvedélynek,
A mely úgy rombol és a mellett
Véghetetlen gyönyört nyújt a létnek.

Sokat szenvedtem néma ajkkal,
Nem tudta meg azt senki sem,
Hogy miért dobog oly erősen,
Mért ver oly lázasan szívem!

Nem látta soha senki sirni,
Még könnyezni sem e szemet;
Kaczagtam, míg a fájdalomtól,
A szívem majdnem megrepedt.

S most vége, nem fáj többé semmi,
Nem jaidul és nem kesereg,
E szív, mely egykor csak viharzott,
Most egész nyugodtan piheg!

Csak néha vonul olyan érzés,
Ez árva lelken úgy keresztül,
Miként, ha lágy fuvallat éri
Az aeolhárfa s meg megrezdül!

F. Lányi Irma
a debreczeni színház tagja.

Véres karácsony.

Irta: Sipos Béla.

Mert született ma a Megváltó, ki az
Ur Krisztus, Dávid városában . . . Dicső-
ség a magasságos mennyeiben az Isten-
nek, béke és a földön és jóakarát az
embereknek . . .

És a mikor a templomok szószékjein
ezt a bibliai igét hirdették a prédikátorok,
vér- és lángtengerben uszott egész Magyar-
ország.

A maroknyi népet hét felől támadta
meg az ellenség, a mely mint Góliáth
küzdött Dávid ellen.

A harcznak, a küzdelemnek ép ekkor
volt a legkétesebb kimenetele. A tél a
legkiméletlenebb ellenél szegődött a
magyar honvéd seregek, a melynek
pedig amugy is ezer ármánnyal, áru-
lással, rosszakarattal és szegénységgel
kellett megküzdeni.

Mikor a karácsonyi csillag megjelent
az égen, ugyanakkor ezer meg ezer csil-
lag ragyogott a magyar katonák szemé-
ben. Némelyikben a bátorság tüze, de
legtöbben az a csillag, melyet a kemény
decemberi hideg fagyasztott oda a hazá-
ért kiomlott férfi könyekből.

I.

Bem tábornok az erdélyi hadsereg
főparancsnoka december 23-án tönkre
verte az ellenséget Deésnél. Az első
nagyobb erdélyi győzelmek egyike volt
ez, a mely megnyitotta az utat Kolozs-
vár felé.

Irtózatossá hideg téli nap volt a deési
csata napja. Mintha az összes erdélyi
havasok ide ontották volna hófergetegei-
ket, a fákat vastagon lepte be a zuz-
mara, az országutak szinte járhatlanok
voltak a feltorlódtól hófúvásoktól.

A magyar sereg a diadalmas csata
után teljes készenlétben várta a paran-
csot s bár minden honvéd tudta, hogy

a menetelés óriási fáradsággal fog járni,
szent tűz lelkesítette a sziveket. Egy volt
a cél, Kolozsvár felszabadítása.

Korán alkonyult. Már négy órakor
szürkületbe borult az egész város. A hon-
védek a piac közepén óriási tüzek mel-
lett melengették megdermedt tagjaikat, a
legtágasabb utcán pedig a Mátyás huszá-
rok csapata lovagolt fel s alá, hogy a
hideg ellen védekezzenek.

A városháza volt a főhadiszállás.
Bem főtisztjeivel ott tartotta a hadi ta-
nácsot, ott állapította meg a másnap
programját.

Este hat órakor a Mátyás huszárok
kapitánya kiadta a parancsot.

— Berezky Gábor őrmester 12
emberrel holnap délelőtt 10 órakor, a
sereg indulása előtt egy órával, Kolozsvár
felé indul kémszemlére. Délután két óra-
kor csatlakozik újból csapatához. Külön-
ben holnap reggelig pihenő lesz.

Berezky Gábor megfordította lova
kantárszárát három bajtársától kísérve,
szállására lovagolt.

Négyen voltak együtt lelki testi jó
barátok még a debreceni kollegiumból.
Immár öt hónapja viselik magukon a
nyalka huszár dolmányt, de még egy
pillanatra sem váltak el egymástól. Bá-
rándi Imre és Géza két testvér, azonkívül
Erdei Dénes olyan kis köztársaságot ké-
peztek egymás közt, a melyet szives
rokonszenvvel nézett a huszár csapat
minden katonája.

Szállásukra érve — noha fáradtak
voltak, nem akartak pihenni.

A nagy szoba asztalát körülülték s
beszélgetni kezdtek.

— Berezky Gábor esküdtfelügyelő
volt a debreceni kollégiumban, mikor
kitört a szabadságharc, a kollegiumról,
a jó édes anyáról kezdett hát beszélni.

— Hova mennétek most legációba
fiuk?

— Egymásra nézett a három diák
s mosolyogni kezdett:

— Legáció — szólalt meg Bárándi
Imre. Elfelejtük mi már ezt a szót réges-
régén. A mi kathedránk más, az imád-
ság sem olyan, talán nem is illenénk
már a szószékbe.

— Erdei Dénes vallásos mély ke-
délyű fiu, feddőleg nézett Imrere:

— Hogy lehet már így beszélni, róttá
meg hamarosan. Azok az ifjak, kik az
Isten igéje mellett kezükben karddal is
küzdenek a hazáért, ha legyőzetett az
ellen, legméltóbbak lesznek prédikálni az
igazságot.

— Ha ugyan a szabadság kivívása
előtt mi felettünk nem zendül meg majd
egy közös sírnál a halotti ének, felelte
reá halk hangon Berezky Gábor.

A három fiu összenézett. Hideg bor-
zongás futotta át tagjaikat. Mintha a
havasok hideg szele egy pillanatra eltöl-
tötte volna a szobát, úgy dermedtek meg
pár pillanatig.

Hát bizony nekik ez ideig a legvé-
resebb csatában sem jutott eszükbe, hogy
egy ólomgolyó leterítheti őket.

A meglepetés csak egy pillanatig tar-
tott, mert a bohókás Bárándi Géza, a
morál filozófia professzorának száraz

hangját utánozva elkezdte a latin köz-
mondást citálni:

— Dulce et decorum pro patria
mori!“

Mosolyogva álltak fel asztal mellől,
egymást átkarolva ismételték:

— Igaz, a hazáért meghalni legna-
gyobb boldogság!

A debreczeni diák nem tagadhatja
meg önmagát!

II.

A pesterei oláh templomban déli 12
órákor minden gyertya égett.

Karácsony előtti nap volt.

Tele volt a templom, nem ájtatos
néppel, hanem marczona kinézésű mó-
czokkal. Ki fejszét, ki kaszát szoritott
markában, úgy hallgatta a pap beszédét,
ki az oltár elé állva, lázította hiveit.

— Hát nem voltunk elég sokáig
rabszolgái a magyaroknak? Erdélyben
már minden jó román fegyvert fogott,
csak ti késlekedtek? Azt akarjátok, hogy
unokáink atokkal emlegessék nevüket,
mert nem segítettünk a román nép sza-
badságát kivívni!? Mit késlekedtek??

Vad kiáltás hangzott fel a beszédre.
Egy félig részeg alak kiugrott az első
padból, felrohant az oltárhoz s rekedt
hangon kezdett üvöltözni.

— Vezess bennünket Deés alá. Le-
gyilkolunk minden magyart, nem kegyel-
mezünk meg senkinek.

Háromszáz felfegyverzett mócz in-
dult el egy óra mulva Pesteréről.

Zajtalanul, minden beszéd nélkül
vonultak a faluból kivezető országuton,
Rendezetlen, ronda csapat volt. Na-
gyobb része fejszével fegyverkezett fel.
alig 20—30 hordott puskát a vállán.
Erős pálinka szag áradt ki mindegyikből.
Arczukon ott ült a vad bosszúért lihegő
szenvedély: az állatiasság.

Fél órán keresztül haladt a csapat,
míg elérte az erdélyi havasok egyik
mellékágát.

Járatlan uton kellett volna keresztül
törtetniök.

A köd az egész vidéket beborította,
nem lehetett két lépésnyire ellátni.

A pesterei pópa a főbb emberekkel
hadi tanácsot tartott. Elhatározták, hogy
nem vágnak át a hegyen, hanem idő-
veszteséggel is megkerülik azt.

Zárt sorokban folytatták utjokat az
országuton. A ködben azonban még is
eltévedtek. Egy keresztutnál lekanyarodva
óriási erőfeszítéssel kezdtek megmászni
egy dombot.

Hűvös szél kezdett fujni, a köd
lassacskán felszakadt.

Négy óra lehetett, mikor az oláh
csapat fele feljutott a domb tetejére. A
hótól szinte fehér volt mindegyik, a hi-
degtől megkékült kezökben reszketve tar-
tották a fejszét, a fegyvert.

A pálinka gőz kezdett elszállani —
a csapat hátulso részében megbomlott a
fegyelem.

— Forduljunk vissza, zúgták huszan,
harminczan! Nem ér ez semmit! Bolond
a pópa vagy részeg, hogy ide visz ben-
nünket.

A pópa hosszú fekete szakállát be-

vonta a fehér zuzmára, olyan volt, mint valami erdei rém. Az első zugásra fel-emelte fegyverét s a hogy a torkán kifért, elkezdett üvöltöni.

— Magyar vére szomjazom buták! Deés teljesen védetlen. Kiölhetünk belőle mindenkit. Holnap karácsonyuk lesz a magyaroknak. Fehér karácsony helyett csináljunk nekik véreset.

A tömeg rögtön rázúgta:

— Legyen véres karácsonyuk a kutyáknak!

Ebben a pillanatban négy éles golyó süvöltött el a pópa feje felett. Egy találta. Jajkiáltás nélkül rogyott össze.

Az oláhok fegyverre kaptak s tüzelni kezdtek.

A másik pillanatban már huszártromba harsogása töltötte be a levegőt. Kard ki kard s a csapat neki vágott az oláh tábornak.

Irtózatossá kiáltás töltötte be a levegőt. A pestereiek hanyathomlok rohantak vissza. A huszárok utánok. Pár pillanat alatt tiszta volt a domb s csak a piros foltok és a hóból kifeketélt alakok mutatták, hogy a pestereiek véres karácsonya nem sikerült.

Bereczky Gábor 12 huszárjával, köztük a háromdebreczeni diákkal eltévedt a ködben. Így jutott észrevétlenül a domb másik oldalán fel a tetőre, szembe az oláhokkal.

Tizenkét huszár háromszáz oláhval szemben Itt csak a meglepetés használ. Hirtelen tüzet parancsolt, a karabély golyója megölte a pópát, szétszórta az oláh csapatot.

A deésiek fehér karácsonya nem lett véres karácsony, köszönhették ezt a debreczeni diákoknak, kiknek halált megvető bátorsága szétszórta a mőcz csordát.

Vágtatva rohantak be a roham után a faluba s a lázító pap házában olyan karácsony estét rögtönöztek, a milyent a legkedvesebb legációban sem töltöttek.

*

Mikor az ünnep első napján nagy óvatossággal Kolozsvár felé lovagoltak, a legelső magaslatról „Éljen“-nel üdvözölték a nemzeti színű lobogót, melyet Bem tábornok tüzetett ki a főtemplom tornyára.

Magyar lett az ur újra az erdélyi fővárosban.

Regék az ördögárkáról.

Irta: Vánts György.

Az a föld, hol a magyar nemzet egy ezred évvel ezelőtt új hazára talált s megalapította a mai Magyarországot, nemcsak történeti tényekben, hanem történelmi kincsekben is egy kiaknáthatlan terület. — Egy nagy könyv, melynek nem is mélyen fekvő rétegei a lapok, melyekre népek milliói vészték fel történeti tényeiket s hagyták ott történelmi kincseiket, melyekről a jelenkor kutatói olvasgatják le azok hozzávetőleges, de igen gyakran találó történelmét.

A bányász csákánya, a mezei munkás ekéje, ásója és kapája e lapokról a leggyakrabban olvasnak, mert nekik van legtöbb alkalmuk a könyv lapjait forgathatni. Fájdalom, e kezekben sok, igen sok érdekes és értékes tárgy kallódott el és semmisült meg, mert népünk alsóbb rétege nem ismerte fel azok becsét. — Mind ennek dacára azonban kimondhatatlan mennyiségben ismeretlenül pihennek ezen tör-

ténelmi kincsek a földben, eme nagy könyv lapjain, melyeknek kevés hivatott olvasója, de annál több kizsákmányolója van.

E nagy és néma könyv beszédes lapjait gyakran volt alkalmam forgathatni s mindannyiszor bámulattal merengtem el, az azokban talált dolgok felett, melyeknek legesekélyebb részei is a mult történelmét és a történelem szereplőinek titáni küzdelmeit regélték el.

A talált emlékek megkapó eseményeinek érdekességét azonban az utódok által hozzájuk fűzött regék emelik és teszik érdekessé az által, hogy nem ismerve azok keletkezését s nem ismerve azon körülményeket, melyek létrehozták a legtöbb esetben a nép ajkán élő regék azok létrejöttét nem emberi lények, hanem angyalok-ördögök műveinek tulajdonítják.

A jelen év nyarán Bihar-, Hajdu-, Heves- és Borsodvármegyék területén alkalmam volt az ugynevezett „ördögárka“ kutatásában egy kiváló képességű és e téren lankadatlan szorgalommal működő férfiúval részt vehetni. Tanulmányutunk alkalmával legtöbbet a néppel érintkezve sok és igen érdekes regékhez jutottam, melyek az „ördög árka“ keletkezéséről, még ma is élnek a nép ajkán. Ezek közül egynehányat elmondok úgy a miként hallottam s így feljegyezve megmentem az utókornak, mert ezek mindenike nemcsak tanulságos, hanem mint őseink erkölcsi érzésének hü kinyomatai is érdemesek a feljegyzésre.

Tisza-Csegén időzésünk alkalmával egy öreg őz tengeri császár vezetését rá az általunk elvesztett ördög-árkára. A Tisza holt ága mellett elterülő nagy tengeri föld sarkához épített pásztor-kunyhóban találtuk fel a jó öreg, a ki halász-léből álló reggelijének utolsó maradványait fogyasztotta el. A puszták-fia szokásos bizalmatlanságával fogadott s mintegy neheztelni látszott azért hogy egyhangú otthonának csendes nyugalma megzavartuk. Az „adjon Isten“ köszöntésünket is, olyan formában hangon viszonzta, mintha azt akarta volna kérdezni! mi keresetetek van az én birodalmamban?

Kis társaságunk, mely a kora hajnali órákban kelt utra, eljöttek látta a reggelizés idejét, a miért is letelepedtünk a császár kunyhója előtti zöld pázsitra s ki-ki előszedve a magával hozott szalonját és kenyeret, hozzá kezdünk a falatozásához. Öreg pásztorunk, aki már tul volt rajta, kimosta a bográcsot, melyben reggelijét elkészítette volt s azt fenékekkel felfelé fordítva ráborította a kunyhójában levő polezra s azután, mint a ki jól végezte dolgát szólanul leült a kunyhója előtti alacsony lőczára s elő vette kis makra pipáját s szüzdohánytól duzzadó zaeszkóját és bele bámulva a végtelennek látszó távolba, kezdte esendesen tömögetni pipáját.

Ismerve a magyar ember természetét s azon eszközöket, melyekkel a legelzárkózottabb kedélyű embert is lassan-lassan beszédessé lehet tenni, hogy öreg pásztorunkat is azzá tegyem elkezdtem vele az időjárásról, a tengeréről, a mostoha viszonyokról, a „lú“-ról, szó al mindenről beszélni, a mi az ő eszmekörébe tartozott, csak a tulajdonképeni tárgyat, a mit megakartunk tudni — kerültem.

A jó öreg, mint a fővésnek indult kása kisebb-nagyobb idő közökben böffent egyet-egyét s nagy későre bele kezdett s egyes kérdéseinkre nem lakonikus rövidséggel, hanem kikerekített teljes mondatokkal adta meg a kívánt választ.

A kis makrapipát, mely ez idő alatt kiégett, tenyerébe kiverve s azt balkeze kisujjával gondosan kitakarítva, szárával lefelé fordítva kalapja zsinorjába tűzte s aztán ismét elhallgatott.

Elvégezve mi is a reggelit, rövid pihenőt tartva rágyujtottunk s beszélgetni kezdtünk az elvesztett ördög árkáról. Elmondottuk, hogy honnan jöttünk rajta s hol vésztettük el s aggódva adtunk kifejezést annak, hogy itt Csege alatt talán végre megszünik, mert nem található fel sehol.

Ez alatt folyton figyelemmel kísértem az öreget, hogy hallgat-e ránk? s bár ugylátszott tenni, mint a ki nagyon is el van foglalva a

végtelenbe nyuló pusztaságon fel-fel tűnő délibábok szemlélésével, mindannak dacára észrevettem, hogy beszélgetésünk érdekli s azt figyelemmel hallgatja.

Összeesomagolva reggelink maradványait s azokat az utánunk jövő szekerre felpakolva indulásra készen állottunk. Elbucsuzni az öreg pásztorhoz léptem s egy jól szelelő ötös szivarral kínáltam meg. Egy kis tartózkodás után elfogadva azt, hegyét leharapva, az e közben általam meggyújtott gyufa tüzenél rágyújtott s valami „köszönöm“ felét mormogott.

Látva távozni akarásunkat, mintegy hála fejében, mert egy pusztán megvéndezett embernek egy szivar, talán azért, mert ritkán van alkalma rá szert tehetni — nagy jótétemény, azt kérdezé tőlem: „Mit is keresnek voltaképen az urak?“ „Az ördög árkát“ — felelém — de úgy látszik itt a csegei határ alatt megszünik, mert nem találjuk. „Nem úgy van az uram, nem a, meg van az az ördög árka a mi határunkban is. Már, hogy ne volna meg, hiszen ott, látják az urak azt a kis füzeset, az a, ott szokik át a debreczeni határból a csegeibe. Ott a. S itt tőlünk alig pár lépésre, az a nagy árok ni, mint a nyíl, megenyen a Tiszának, épen a Sárossi komám tagján“. Még mormogott valamit a jó öreg, bizonyára azzal is bizonyította maga előtt, hogy a mit mondott az szent s igaz.

Épen ezt vártuk, hogy az öreg beszédessé legyen. Örömmel eltitkolva, a kételkedés bizonyos kifejezésével szólított meg: „Ugyan öregem nem lenne-e szives elvezetni bennünket oda, a hol — ha csakugyan megvan az az Ördög árok — a debreczeni határból a csegeire átjő“. Rám nézett éles szemével s megindult. — Gyerünk hát — mondá.

Csaknem egy órai gyaloglás után elérkeztünk arra a pontra a melyiket megjelölt s a hol csakugyan csalhatatlan jelét találtuk az ördögárkának, a mit az ohati pusztához tartozó szántóföldeken elvesztettünk.

Az öreg által jelzett füzes északi oldalán mintegy 9 mtr szélességben és 3 mtr mélységgel, csakugyan mint az öreg jelzé, nyíl egyenesen halad át a csegei határon a Tiszáig. E kedvező pontról fényképfelvételt eszközölve egy igen érdekes epizodot, mely itt történt nem hallgathatok el.

Felkértem az öreget, a ki igen tipikus alakja a mezei császároknak, hogy tőlünk bizonyos távolban álljon fel az árok partra, mert leakarom fényképezni. Nagy haragosan a hátunk megé került s ezt mondá: „Azt netegye az úr, mert a mióta megvagyok, engem még senki sem le-sem felnem képelt soha.“ Hiába kapcizáltam, semmi módon nem volt arra rávehető, hogy a kijelölt helyre álljon; úgy látszik a jámbor soha sem látott e fajta masinát s félt, hogy megtalálom löni.

A fénykép felvétel után bele állottunk az árokba, mely a Tisza-csegei legelőn át csaknem arra a pontra vezetett vissza, a honnan az öreggel elindultunk. E sétánk alatt ismét megkínáltam az öreget egy szivarral s megkértem, hogy mondjon valamit az Ördögárkáról.

És mondott talán nem éppen azon szavakkal, hanem azzal a tartalommal amint közlöm: „Nagy történetje van ennek uraim, kezdé az öreg — de kijelentem, hogy a mit mondok az igaz történet, mert az öreg apámtól hallottam, a ki szintén császár volt ebben a határban s a mit ő mondott az mind igaz volt.

Gyakran elmondogatta az én nagyapám — folytatá — a Káldor testvérek történetét, a kik a miatt a nagy vagyon miatt, melyen most vagyunk s a mely ezen árok által két részre van osztva, örökös viszálykodásban éltek egymással. De hogy szavaimat össze ne zavarjam, elől kezdem beszédemet.

Abban az időben történt ez a história, amidőn Magyarországon három uralkodó volt, a kik egymással nem valami barátságos lábon éltek. A Káldor testvérek édes atyja, János király hive volt, a kit a törökök császára is szeretett. A német császár, aki akkor is Bécsben lakott, a Budavárában lakó török alkirálylyal vagy basával, már biz én elfeledtem a nevét, gyakran folytatott háborút. Egy ily nagyobb

háború alkalmával az öreg Káldor halálosan megsebesült és pár napi szenvedés után a csegei ősi kastélyában meghalt.

Halála előtt azonban magához hívatta két fiát, Imrét, ki nős és 4 fiu gyermeknek volt édes atyja, és Jánost aki nős volt ugyan, de gyermekei nem voltak, és a nagy birtokát, a mit magunk körül látunk, nem osztotta fel közöttük, — hanem lelkükre kötötte, hogy azt együtt műveljék s jövedelmeit együtt élvezzék és azt soha el ne adják. Irásba foglalt végrendekezésének záradékául azonban kikötötte azt is, hogy a német császár pártjára a ki átállana, az minden jogát elveszíti. Lelkére kötötte a szegény magyar nemzet sorsát, melynek enyhítését, az elnyomatás alóli felszabadulását, az Erdély országgal való együtt küzdésben látta és attól remélte a haldokló öreg.

A két testvér, öreg atyjuk ravatala mellett fogadalmat tett, hogy mindazokat, melyeket atyjuk a végrendeletben lelkükre kötött, nemcsak megfogják tartani, hanem egymás iránt táplált szeretetük egész melegével fogják azt a szent ezélt is szolgálni, melyért jó atyjuk a csatatéren küzdve lelte dicső halálát.

A temetés után János az idősebb testvér, kinek nem volt családja a tágas ősi kastélyt Imre öcsésének adván át, maga egy kisebb lakásba vonult, mely szintén az ősi birtokhoz tartozott.

Évek jöttek, évek multak, melyek alatt a két testvér a legjobb egyetértésben élt egymással, s meg is látszott rajtuk az Isten áldása, mert esztendőről-esztendőre gyarapodott ősi birtokuk.

Káldor Imre fiai már-már legény-sorba léptek s testi és lelki fejlődésükkel örömet és boldogságot árasztottak a két családra, melynek dédelgetett kedvencei voltak.

Azonban semmi sem lévén állandó a világon, a két testvér boldogságát is megzavarta az a helyzet, melyben a szegény magyar ország akkor volt. A német császár nyughatlansága miatt ismét kiűtött a háboru közte és a törökök között.

A Káldor-testvérekhez is megérkezett a felhívás, hogy csapatokkal vonuljanak a János király táborába. A két testvér családi tanácskozást tartott és abban elhatározták, hogy Imre két nagyobb fiával és a kiállítandó csapattal vonuljon a harcztérre. János pedig az alatt, a míg a háboru tart vezesse a gazdaságot és öcsese családjának legyen a tutora.

Ugy is történt. Káldor Imre két nagyobb fiával s mintegy 400 főből álló csapattal a kitűzött napon megjelent János király előtt N. Váradon, a hol már a tábor csatákészben állott. Alig távozott Káldor Imre, néhány nap mulva már János, neje biztatására, a ki, közbe legyen mondva — sehogysem volt abba beletnyugodva, hogy a nagy és kényelmes ősi kastélyt Imre testvéreinek adta, megkezdte a torzsalkodást s miután eltávozott testvére egy felév mulva sem tért vissza, oda vitte a dolgot, hogy a családot kiűzte az ősi kastélyból s maga ült be abba.

De a testvér, lelketlen neje biztatására nemesak kiűzte a kastélyból testvére védtelen nejét és két gyermekét, hanem a birtok jövedelmét is magának elfoglalta s ezáltal azokat nyomorba taszította.

A háboru, mely változó szerencsével folyt csaknem másfél évig tartott, a mikor is a kifáradt ellenfelek pihenőt tartottak. A csaták egyike alkalmával Káldor Imre és a nagyobbik fia — akit elfeledtem hogyan hívnak — a német császár fogságába kerültek, a ki őket kivitte Csehországba, a hol több magyar vitézzel együtt börtönbe záratta. A fiatalabbik testvér, a kit Káldor Györgynek hívtak, életben maradt vitéztársaival együtt hazafelé tartott. Abban az időben nem volt vasut, mint most, a miért hazaérkezésükre a járatlan utak miatt hónapok kellettek.

Ez alatt a két év alatt a rabságban sínlődő Káldor Imre neje és családja a legnagyobb nyomorban élt. A két fiu napszámba járt s az így keresett fillérekkel tartották fenn jó anyjukat, a kit a gond és a bánat elbetegesített.

Káldor János és neje ellenben vigan él-

tek, fényes házat tartottak, a hol nem volt vége-hossza a dáridóknak. Nagy lett különösen akkor az öröm, a midőn azt hallották, hogy Imre testvére fogságba került s biztosra vették hogy onnan élve soha sem fog haza kerülni.

Káldor János fejét annyira eltudta csavarni rosszlelkü felesége, hogy a harcztérről haza került Káldor Györgyöt is, a ki hazajövele után követelte édes atyja után, addig is, amíg az haza kerül, a végrendeletben biztosított jogait, szolgálival kidobatta.

A három testvérnek nem volt mit tennie mást, mint megfogni a dolgot s kezeiknek keserves keresményeivel tartani fent magukat és a bánat sulya alatt megtört beteges anyjukat.

Ez a nyomasztó helyzetük azonban nem tartott sokáig. A Káldor György vezetése alatt hazajött vitézek, a kikkel ő és a fogságban levő atyja és testvére a háboru alatt annak minden nyomorát megosztották, felbiztatták, hogy jogait és ősi birtokának felét, ha már más uton nem lehet is, fegyveres erővel foglalja vissza a lelketlen nagybátyjától s ők ebben készséggel segítségére lesznek.

György azonban mielőtt az adott tanácsot elfogadta volna, még egyszer elment két kisebb testvérevel a János bátyjához s kérte őt: adja ki atyai jussát. Hasztalan volt a könyörgés, a rossz lelkü bátya ismét csak elkergette őket.

A vérig sértett ifjak ennek megtörténte után, elfogadva vitéz bajtársaik ajánlatát, felfegyverkeztek és mintegy 200 fegyveres vitéz társukkal megjelentek a Káldor János kastélya előtt. Bent a kastélyban ekkor is nagy dáridó volt. A környék földes urai dobzódtak ott, kiknek kísérete — a csatlósok, szolgálak csaknem annyian voltak, mint Káldor György és társai. Látva a támadást, gyorsan felfegyverkeztek s csata készen állottak szembe az udvarra jöttekkel.

Káldor János neje, mint egy böszült boszorkány rohant ki az udvar közepére s biztatta a csatlósokat az szolgálakat, hogy törjenek rá a koldus hadra és azt a három koldus porontyot elevenen fogják el s kössék fel a kapu előtti fákra, hogy gyönyörködjek bennük.

Már-már egymásra rontott a két kicsiny sereg, a midőn, mintha a földből jött volna elő, megjelentek Káldor Imre és fia. Mindketten felmentek a kastély tornácán dözsölő Káldor Jánoshoz, a ki, a mint meglátta testvérét, mintha villám sújtotta volna agyon, össze esett és hangtalanul meghalt.

A megrémült társaság sietve hagyta el a kastély tornácát s rohant, ki a merre tudott. Egyedül Káldor Jánosné állott meg az udvaron kiabálva, biztatva az előbbi jelenettől megrémült szolgálakat, a kiken azonban semmi ígéret nem fogott.

Ezt látva a magára hagyott asszony, rá kiállott a hozzá közeledő Káldor Imrere: mit keresel te koldus itt? Eltakarodj az én portámról, mert ha ezer ördög van is veled, kikaparom a szemeidet.

Alig végezte be szavait, hatalmas füstfelleg borítá el az egész kastélyt, mely menydörgésszerű robajjal dült össze, s néhány perc mulva, amint a füst oszladozni kezdett látták a Káldor Imre hívei, hogy egy asszony, a ki nem volt más, mint Káldor Jánosné egy óriási nagy eke elé van fogva, melynek szarvát az ördög tartja. A testvérek egymás iránti szeretetét megrontó asszony meggörnyedten és az ördög vasvesszőjének csapásaitól fel-felsikoltva húzta az ekét, mely ezt a hatalmas árkot hagyta maga után. És itt — ezalatt elérkeztünk a holt Tisza partjára — a hol most állunk, az ördög belekergette a rosszlelkü asszonyt a Tiszába, a hová bele is halt, az ördög pedig eltűnt. Azért tehát ennek az ároknak a neve ördög-árok, mert az ördög maga csinálta s hogy ez igaz, abban van valami, mert látják az urak tova azt a kis tavat, mely körül egy néhány elcsenevészedett égerfa tengődik, ott állt a kastély, a mit a rosz és gonosz lelkü testvérel együtt elnyelt a föld; a körül a tó körül nem terem jó semmi, mert ha a jószág abból a fűből eszik, a mi n partján terem, vagy abból a vízből iszik a mi benne van, elpusztul. Azért ezt a tavat átkostónak is hívják.

A Káldor Imre családja még sok száz esztendeig élt Tisza-Csegén a legnagyobb tisztelben és becsülésben, de érdemesek is voltak rá, mert az egész falunak jóltevői voltak, s nevüket még ma is emlegeti a nép; különösen akkor ha két testvér egymással nem él jól. Ilyenkor azt mondogatják nekik: vigyázzatok, úgy jártok mint Káldor János, elvisz az ördög s a ki hibás közületek azzal meg árkot szántat.

Eddig van a rege, mely az ördögárka keletkezését a testvérek viszálykodásából származtatva s annak nagyméretű felépítését, mint emberfeletti munkát az ördögnek tulajdonítja, összekötve azt a két testvér közötti gyűlölet szitójának megbüntetésével.

Több ily érdekes és olykor-olykor történeti tényeken is nyugvó regéket hallottam, melyeket rövid időn e lapok hasábjain közzé fogok tenni, ha a szerkesztő úr szives leend elfogadni.*

A viszontlátásra.

Apróságok.

Forgó szelek.

Egymással hajba kapnak a szelek,
Testvérek ők, nekik szabad.
Magasba rugják küzdő láhaik
Földről a szikrázó havat.

Mikor hagyják el? Azt én nem tudom.
Csatázni mind olyan konok,
Mint a halottnak köntöse fölött
A gyászba merült rokonok.

Midas.

Midasnak a nagy füléről
Szól regés emlékezet.
No meg arról, hogy arany lesz,
A mire ő vet kezét.

Ma is hánynak lesz kezében,
Még a sár is szinarany,
Akiről mindenki tudja:
Rettentő nagy füle van.

Mutamur.

A boristen hajdanában
Ingyen mérte ám a bort;
Sőt kincset is adott annak,
A ki jó barátja volt.

S hová jutott szegény isten!
Milyen mélyre sülyedett!
Most kicsalja a zsebedből
Utolsó filléredet.

Békekötés.

Eddig nagyon haragudtam
Az emberi gögre,
Ámde mostan békét kötök
Véle mindörökre.

Mert alacsony társaság ez,
Belátom egészen:
Mind megérdemeljük azt, hogy
Valaki lenézzen.

Hulló csillag.

Még egy utolsót villan, aztán
Nagy hirtelen lefut.
És ég tovább a többi csillag,
Szikrázik a tejut.

Igy lobban élted majd utolsót,
Kihamvad hirtelen
S az emberek tovább nyüzsögnek
A nagy vásárteren.

Sebestyén diák.

*) Szivesen látjuk.